

ҚАЗАҚСТАННЫҢ
ЭКСПОРТТЫҚ-КРЕДИТТІК АГЕНТТІГІ

ЖЫЛДЫҚ ЕСЕП 2025

«Қазақстанның
экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ

«Бекітілді»

«Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі»
акционерлік қоғамының Жалғыз акционері –
«Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі»
акционерлік қоғамы Басқармасының шешімімен

_____ 2026 ж. № ____/____

«Қазақстанның экспорттық-кредиттік
агенттігі» АҚ Директорлар кеңесінің
шешімімен

«____» _____ 2026 ж. № ____/____

«Алдын ала мақұлданған»

"Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі"
акционерлік қоғамының
2025 жылғы
жылдық есебі

Астана, 2026 жыл

Мазмұны

1.	Басшылықтың үндеуі	5
1.1.	Директорлар кеңесі Төрағасының үндеуі	5
1.2.	Басқарма Төрағасының үндеуі	6
2.	Агенттік туралы	8
2.1.	Миссия және көзқарас	9
2.2.	Профиль және экономикадағы рөлі	9
2.3.	Жарғылық капитал	9
2.4.	Бизнес-үлгі және құндылық құру	9
2.5.	Экспорттық операцияларды сақтандыру және қолдау	11
2.6.	Халықаралық ынтымақтастық және серіктестік	12
2.7.	Қызметті өзгерту және цифрландыру	14
2.8.	2025 жылдың негізгі оқиғалары	15
3.	Экономикалық әсер	18
3.1.	Агенттіктің экономикаға қосқан үлесі	18
3.2.	Экспорттаушыларды қолдау	20
3.3.	Стратегиялық бағыттар мен мақсаттар	21
3.4.	Жәрдемдесу тетіктері	23
3.5.	Экспорттаушы үшін мүмкіндіктер мен артықшылықтар	24
3.6.	Іске асырылған жобалардың мысалдары	25
3.7.	Кірістер және оларды бөлу	27
3.8.	ESG және климаттық тәуекелдердің қаржылық аспектілері	30
3.9.	Зейнетақы міндеттемелері	32
3.10.	Мемлекеттік қолдау	32
3.11.	Инфрақұрылымға инвестициялар	33
3.12.	Жанама экономикалық әсер	33
3.13.	Сатып алу қызметі	35
3.14.	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл	36
3.15.	Салық салу	38
3.16.	Жұмысшы кәсіптерін дамытуға қосқан үлесі	40
4.	Корпоративтік басқару	40
4.1.	Басқару құрылымы	40
4.2.	Директорлар кеңесі	41
4.3.	Басқарма	46
4.4.	Тағайындау және іріктеу	49
4.5.	Басқару органының рөлі	49
4.6.	Жауапкершілікті беру	51

4.7.	ESG есептілігін дайындаудағы ДК рөлі	52
4.8.	Мүдделер қақтығысы	52
4.9.	Маңызды мәселелер туралы есеп беру	53
4.10.	Басқару органының тиімділігін бағалау	54
4.11.	ЭКА лауазымды тұлғаларын марапаттау саясаты	55
4.12.	Өтініштер мен шағымдар беру тетіктері	56
4.13.	Заңнаманы сақтау	57
4.14.	Қауымдастықтарға қатысу	59
4.15.	Мүдделі тараптар	59
5.	Тұрақты даму	62
5.1.	ESG тәсілі	62
5.1.1	Стратегиялық тәсіл және нормативтік база	63
5.1.2	2025 жылғы негізгі жетістіктер мен халықаралық бастамалар	63
5.1.3	ESG басқару жүйесі және енгізу	66
5.1.4	Стратегиялық міндеттемелер және халықаралық стандарттар	68
5.1.5	Халықаралық бастамалар, ТДМ және KPI	71
5.2.	Маңызды тақырыптар және оларды бағалау	75
5.3.	Экологиялық жауапкершілік	78
5.3.1	Энергия және ресурстар	79
5.3.2	Экологиялық бастамалар және экологиялық менеджмент	79
5.3.3	Экологиялық және климаттық тәуекелдерді басқару	80
5.3.4.	Шығарындылар	83
5.4.	Әлеуметтік жауапкершілік	88
5.4.1.	Қызметкерлер және кадр саясаты	89
5.4.2.	Жұмыспен қамту	91
5.4.3.	Еңбекті қорғау және қауіпсіздік	94
5.4.4.	Оқыту	96
5.4.5.	Қатысу аймақтарындағы әсерлер	99
5.4.6.	Клиент деректерінің құпиялылығы	101
5.5.	Корпоративтік басқарудағы ESG	102
5.6.	ESG-кейінгі кезеңдердегі мақсаттар мен басым міндеттер	103
6.	Қосымшалар	105
	Қосымша1: Есеп туралы мәліметтер	105
	Қосымша2: Экономикалық көрсеткіштер	109
	Қосымша3: Қолдау құралдары	112
	4-қосымша: Қаржылық есептілік	114

5-қосымша: Кадрлық көрсеткіштер 119

6-қосымша: GRI стандарттарына сәйкестік индексі 122

1. Басшылықтың үндеуі

1.1. Директорлар кеңесі Төрағасының үндеуі

Құрметті серіктестер мен әріптестер!

GRI 2-22

2025 жыл «Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ компаниялар тобына кіретін «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ (бұдан әрі – Агенттік, ЭКА) үшін дамудың маңызды белесі болды. Экспортты мемлекеттік қолдау саласындағы жаңа өкілеттіктер мен құралдар Агенттік қызметін жаңа деңгейге көтеріп, отандық өндірушілердің сыртқы нарықтағы мүмкіндіктерін едәуір кеңейтті.

Әлемдік нарықтағы бәсеке күшейіп, халықаралық сауда үдерістері өзгеріп жатқан кезеңде ұлттық бизнестің шетел нарығына шығуына қолайлы жағдай жасау – мемлекеттің кезек күттірмейтін міндеттерінің бірі. Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі бұл бағытта кәсіпорындарға жаңа нарықтарды игеруге және экспорт көлемін ұлғайтуға қажетті сақтандыру, кепілдік және қаржыландыру құралдарын ұсынып келеді.

2025 жылдың қорытындысы бойынша Агенттік елеулі нәтижелерге қол жеткізді. Қолдау көрсетілген жобалардың жиынтық экономикалық әсері 2,3 трлн теңгеге жетті. Өндірілген өнім көлемі 1,4 трлн теңгеден, ал бюджетке төленген салық көлемі 106 млрд теңгеден асты. Бұл нәтижелер Агенттіктің өңдеу өнеркәсібінің дамуына, ел ішінде қосылған құнның қалыптасуына және Қазақстанның экспорттық әлеуетінің нығаюына қосқан үлесін көрсетеді.

Есепті жылдың маңызды жетістіктерінің бірі – экспортты қолдауға 10 жыл мерзімге 200 млрд теңге көлемінде мемлекеттік кепілдік берілуі. Бұл шешім Агенттіктің сақтандыру сыйымдылығын ұлғайтып, сыртқы нарыққа бағдарланған кәсіпорындарды қолдау аясын кеңейтуге мүмкіндік береді.

Есепті жылы орнықты даму мен корпоративтік басқаруды жетілдіруге ерекше назар аударылды. Агенттік Sustainable Fitch агенттігінің ESG тәуелсіз бағасын алды, GRI, IFRS S1 және IFRS S2 халықаралық стандарттарына сәйкес ақпаратты ашу жұмысын жалғастырды, сондай-ақ ішкі бақылау және комплаенс рәсімдерін күшейтті. Бұл шаралар Агенттік қызметінің ашықтығын арттырып, мемлекет, бизнес және халықаралық серіктестер тарапынан сенімді нығайтуға ықпал етеді.

2026 жылы Агенттіктің алдында ауқымды міндеттер тұр. Негізгі мақсат – қол жеткізілген нәтижелерді сақтап қана қоймай, экспорттаушыларды қамту аясын кеңейту және ұсынылатын құралдардың тиімділігін арттыру арқылы қолдау көлемін одан әрі ұлғайту. Сақтандыру сыйымдылығын арттыруға, жаңа қаржылық шешімдерді әзірлеуге және отандық бизнесті қолдау тетіктерін жетілдіруге басымдық беріледі.

Осы міндеттердің дәйекті орындалуы қазақстандық кәсіпорындардың жаңа нарықтарға сенімді шығуына, бәсекелік ұстанымдарын нығайтуына және ұлттық экономиканың орнықты дамуына елеулі үлес қосуына мүмкіндік беретініне сенімдімін.

Серіктестерімізге сенімі мен жемісті ынтымақтастығы үшін, ал Агенттік ұжымына экспортты дамыту саласындағы мемлекеттік саясатты кәсіби әрі нәтижелі іске асырғаны үшін шынайы алғысымды білдіремін.

Ерсайын Хамитов

«Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ

Директорлар кеңесінің Төрағасы,

«Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ

Басқарма Төрағасының орынбасары

1.2. Басқарма Төрағасының үндеуі

Құрметті серіктестер мен әріптестер!

2025 жыл Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі үшін операциялық дамудың және қаржылық орнықтылықты нығайтудың маңызды кезеңі болды. Агенттік «Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ атынан Жалғыз акционер белгілеген міндеттерді толық орындап, негізгі қаржы-экономикалық көрсеткіштер бойынша тұрақты өсім көрсетті.

Жыл қорытындысы шикізаттық емес экспортты қолдау құралдарына сұраныстың жоғары екенін көрсетті. Отандық экспорттаушыларға көрсетілген қаржылық қолдау көлемі 653,7 млрд теңгеге жетті. 535 экспорттық келісімшарт қолдау тапты, бұл алдыңғы кезеңмен салыстырғанда екі есеге жуық көп. Агенттік клиенттерінің экспорттық түсімі 800 млрд теңгеден асып, кәсіпорындардың жиынтық экономикалық әсері айтарлықтай өсті.

Есепті кезеңде өнімдер желісі жаңартылды. Экспорттық операцияларға кепілдік беру жөніндегі алғашқы жобалар іске асырылып, қазақстандық компанияларға халықаралық тендерлерге қатысуға мүмкіндік берілді. Экспорт алдындағы және экспорттық сауданы қаржыландыру көлемі үш еседен астам өсті, шетелдік екінші деңгейдегі банктермен ынтымақтастық кеңейді. Мемлекеттік қолдау мен уақтылы капиталдандырудың нәтижесінде Агенттіктің сақтандыру сыйымдылығы 891 млрд теңгеден асып, өткен жылмен салыстырғанда 33,6%-ға ұлғайды.

Қазақстандық және шетелдік сақтандыру нарықтарымен белсенді жұмыс жүргізудің арқасында қайта сақтандыру жөніндегі серіктестер қатары кеңейді. Сонымен қатар қазақстандық экспорттаушылардың күрделі инвестициялық жобалары бойынша тәуекелдерді орналастыру қамтамасыз етілді. Шығыс қайта сақтандыру көлемі екі есеге өсіп, 237,7 млрд теңгеге жетті. Бұл Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігінің халықаралық нарықтағы ұстанымын нығайтып, «Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ деңгейіндегі тәуекелдердің шоғырлануын азайтты.

Қазақстанның халықаралық беделін нығайтқан маңызды оқиғалардың бірі – 2026 жылы Берн одағының көктемгі отырысын Астанада өткізу құқығының берілуі. Бұл – экспорттық кредиттеу мен сауданы қаржыландыру саласындағы әлемдік жетекшілерді біріктіретін беделді халықаралық алаң.

2025 жылы цифрлық жаңғыру жұмыстың басым бағыттарының біріне айналды. Мемлекеттік стратегияға сәйкес Агенттік отандық бизнеске қолайлы әрі кедергісіз цифрлық орта қалыптастыруға ден қойды. Негізгі нәтижелердің бірі – bgov.kz порталымен ықпалдастырылған «Экспорттаушының жеке кабинеті» платформасының кеңейтілуі. Қазір оны 150-ге жуық кәсіпорын пайдаланады. Платформа арқылы сақтандырудан бастап экспорт алдындағы қаржыландыруға дейінгі Агенттіктің 20-дан астам өніміне жедел онлайн қол жеткізуге болады.

Алдағы кезеңде сервистерді одан әрі цифрландыру, бірыңғай экожүйе қалыптастыру, бизнес үлгілерін талдауға жасанды интеллект технологияларын енгізу

және Made in Kazakhstan отандық өнімдерін шетелде ілгерілетуге арналған «Экспорттаушылар сөресі» платформасын дамыту көзделіп отыр.

Агенттік сақтандыру сыйымдылығын 1,2 трлн теңгеге дейін ұлғайтуды жоспарлап отыр. Бұл экспорттық мәмілелерді сақтандыру көлемін арттыруға, отандық өндірушілерге көрсетілетін қаржылық қолдауды кеңейтуге және қазақстандық компаниялардың халықаралық нарықтарға белсенді шығуына жағдай жасайды.

Жалғыз акционерге стратегиялық қолдауы үшін, серіктестерге сенімі үшін, ал Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігінің ұжымына кәсіби еңбегі үшін алғыс айтамын. Бірлескен күш-жігеріміз Қазақстан Республикасы экономикасының одан әрі әртараптануына қызмет етеді.

Аллен Сержанұлы Шәйжүнісов

«Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ

Басқарма Төрағасы

2. Агенттік туралы

GRI 2-6

«Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ – шикізаттық емес экспортты дамыту мен ілгерілетуге жауапты ұлттық даму институты әрі Орталық Азиядағы алғашқы классикалық экспорттық-кредиттік агенттік. Агенттік сақтандыру, кепілдік және қаржыландыру құралдары арқылы отандық шикізаттық емес тауар өндірушілердің, жұмыс орындаушылар мен қызмет көрсетушілердің сыртқы нарыққа шығуына қолдау көрсетеді. Қолдау экспорттық әлеуетті айқындаудан бастап сыртқы экономикалық мәміле аяқталғанға дейінгі барлық кезеңді қамтиды. 2026 жылы сақтандыру сыйымдылығын 1,2 трлн теңгеге дейін ұлғайту көзделген. Бұл өңдеу өнеркәсібі экспорттаушыларына көрсетілетін қолдау көлемін арттыруға мүмкіндік береді.

«Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ – ЭКА-ның жалғыз акционері. Корпоративтік басқару жүйесіне Басқарма, Директорлар кеңесі және мамандандырылған комитеттер кіреді.

Ақпараттық-аналитикалық сүйемелдеу, заң сараптамасы, тәуекелдерді бағалау және кепілдіктен кейінгі мониторинг құралдары белсенді қолданылады.

Қолдау көрсетілетін экспорттаушылармен өзара іс-қимыл қолданыстағы регламенттер, әдістемелер және андеррайтинг стандарттары негізінде құрылады. Сыртқы экономикалық белсенділікті қолдаудың мемлекеттік бағдарламалары мен тетіктерін іске асыруға қатысу қамтамасыз етілді.

Өндірушілермен, қаржы ұйымдарымен, екінші деңгейдегі банктермен, даму институттарымен, халықаралық бірлестіктермен және экспорттық кредиттеудің жаһандық жүйесіне тартылған ұйымдармен іскерлік қатынастар құрылады.

Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл тұрақты кездесулер, дөңгелек үстелдер, түсіндіру жұмыстары, сондай-ақ электрондық және онлайн байланыс арналары арқылы құрылды. Клиенттік базаны кеңейтуге, рәсімдерді жеңілдетуге және өнімдерді қазақстандық экспорттаушылардың сұраныстарына бейімдеуге басты назар аударылды.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2024 жылғы 8 сәуірдегі №261 қаулысымен Агенттікке ресми түрде экспорттық-кредиттік агенттік мәртебесі берілді, бұл оны Орталық Азия өңіріндегі алғашқы экспорттық-кредиттік институтқа айналдырды.

2025 жыл ішінде 2024–2033 жылдарға арналған Даму жоспарында бекітілген стратегиялық бастамалар іске асырылды. Экспорттық әлеуетті арттыруға, цифрлық шешімдерді енгізуге, адами капиталды дамытуға және ESG қағидаттарын біріктіре отырып, корпоративтік басқаруды жетілдіруге баса назар аударылды.

Отандық тауарлардың, жұмыстар мен қызметтердің сыртқы нарықтарға шығуына жәрдемдесу мақсатында әртүрлі көлемдегі кәсіпорындарға қолдау көрсетілді. Экономикалық тиімділікке, әлеуметтік қайтарымға және қоршаған ортаға әсерді азайтуға көп көңіл бөлінді.

2025 жылы экспорттық-кредиттік агенттік ретінде даму кезеңіне айналған бірқатар маңызды межелерге қол жеткізілді.

2025 жылғы 15 наурызда ҚР жаңа Бюджет кодексіне қол қойылды, оның шеңберінде ҚР Үкіметі сақтандыру және кепілдік беру шарттары бойынша Экспорттық-кредиттік агенттікке беретін экспортты қолдау жөніндегі мемлекеттік кепілдіктер бөлігінде түзетулер іске асырылды.

Заңнамалық бастамалар, оның ішінде Салық кодексіне, Экспорттық-кредиттік агенттіктің салықтық есебін реттеу, корпоративтік табыс салығы бойынша салықтық шегерімдерді қолдану, сауда қызметін реттеу жөніндегі уәкілетті органның ЭКА салықтық тексеруді жүргізу кезінде салық органдарымен өзара іс-қимылы іске асырылды.

Айта кету керек, ЭКА экспорттық кредиттерді сақтандыру (қайта сақтандыру), кепілдік беру, экспорт алдындағы және экспорттық сауда қаржыландыру бойынша ЭКА функциясын кеңейту және өсімдік шаруашылығы өнімдерін, оның ішінде астықты экспорттау жөніндегі мәмілелерге тарату арқылы астық экспортын ынталандыру үшін сауда қызметі, АӨК дамуын реттеу туралы заңдарға түзетулер әзірленді.

2.1. Миссия және көзқарас

Миссия

Қазақстанның шикізаттық емес экспортының өсуін қолдау

Көзқарас

Сыртқы нарықтарда отандық тауарлар мен қызметтерді ілгерілетуге жәрдемдесетін озық экспорттық-кредиттік агенттік

2.2. Профиль және экономикадағы рөлі

Агенттік Қазақстан Республикасының шикізаттық емес экспортын қолдауды және ілгерілетуді қамтамасыз ететін ұлттық даму институты болып табылады.

Агенттіктің қызметі тұрақты экспортқа бағдарланған экономиканы қалыптастыруға, экспорт құрылымын әртараптандыруға және отандық өндірушілердің халықаралық нарықтардағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға бағытталған.

Агенттік экспорттаушылардың коммерциялық және саяси тәуекелдерін азайтуға және олардың қаржыландыруға қолжетімділігін кеңейтуге бағытталған сақтандыру, кепілдік және қаржы құралдарын ұсына отырып, экспорттық-кредиттік институттың функцияларын орындайды.

Агенттік экспорттық кірісті ұлғайтуға, жеткізу географиясын кеңейтуге және қазақстандық компаниялардың сыртқы нарықтардағы позицияларын нығайтуға ықпал ете отырып, шикізаттық емес экспортты дамыту саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыруда шешуші рөл атқарады.

2.3. Жарғылық капитал

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жарғылық капитал 125 100 000 000 теңгені құрайды. Жарияланған жай акциялардың жалпы саны – 92 000 бірлік, оның ішінде 91 460 орналастырылған. Жарияланған, бірақ орналастырылмаған бір акцияның номиналды құны 1 367 811,06 теңгені құрайды. Акциялармен берілетін меншік құқықтары мен құқықтарға билік ету тәртібі "Акционерлік қоғамдар туралы" Қазақстан Республикасының Заңына, ЭКА Жарғысына, сондай-ақ Жалғыз акционер айқындаған құқықтарға сәйкес жүзеге асырылады.

2.4. Бизнес-үлгі және құндылық құру

ЭКА бизнес-үлгісі тәуекелдерді азайту, қаржыландыруға қолжетімділікті кеңейту және отандық кәсіпорындардың сыртқы экономикалық белсенділігін ынталандыру арқылы шикізаттық емес экспортты қолдаудың тұрақты жүйесін қалыптастыруға бағытталған.

ЭКА өз қызметін экспорттық мәміленің толық циклін қамтитын және мемлекет, бизнес және қоғам үшін экономикалық құндылық құруды қамтамасыз ететін біріктірілген үлгі арқылы жүзеге асырады.

Кіріс ресурстары

Агенттік қызметінің негізінде қаржылық, институционалдық және зияткерлік ресурстар жиынтығы жатыр:

- кепілдіктер тетіктерін және Жалғыз акционердің қатысуын қоса алғанда, мемлекеттік қолдау;
- меншікті капитал және сақтандыру резервтері;
- экспорттық тәуекелдерді басқару және андеррайтинг саласындағы сараптама;
- екінші деңгейдегі банктерді, қаржы институттарын және халықаралық ұйымдарды қамтитын серіктестік желі;
- цифрлық шешімдер және аналитикалық құралдар.

Негізгі үдерістер

Құндылықты құру келесі үдерістерді іске асыру арқылы жүзеге асырылады:

- экспорттық әлеуетті бағалау және мәмілелерді құрылымдау;
- коммерциялық және саяси тәуекелдерді сақтандыру;
- кепілдік құралдарын ұсыну;
- экспорт алдындағы және экспорттық-сауданы қаржыландыру;
- тәуекелдерді қайта сақтандыру және сақтандыру портфелін басқару;
- жобаларды іске асыру мониторингі және экспорттық операцияларды сүйемелдеу.

Сонымен қатар, экологиялық, әлеуметтік және басқару факторлары шешім қабылдау үдерістеріне біріктірілген, бұл қаржылық тиімділік пен тұрақты даму арасындағы тепе-теңдікті қамтамасыз етеді.

Қолдау құралдары

ЭКА экспорттаушыларды кешенді қолдауға бағытталған құралдардың кең спектрін ұсынады:

- экспорттық кредиттер мен дебиторлық берешекті сақтандыру;
- қарыздар мен инвестициялық жобаларды сақтандыру;
- келісімшарттар мен міндеттемелер бойынша кепілдіктер;
- экспорттық сауданы қаржыландыру;
- экспорт алдындағы қаржыландыру;
- экспорттық тәуекелдерді қайта сақтандыру;
- экспорттаушының жеке кабинетін, "бірыңғай терезе" форматын және экспорттық мәмілелерді онлайн-сүйемелдеу құралдарын қоса алғанда, цифрлық қолдау қызметтері.

Осы құралдарды қолдану тәуекелдерді азайтуға, қаржыландырудың қолжетімділігін арттыруға және экспорттық мәмілелерді іске асыру шарттарын жақсартуға мүмкіндік береді.

Қызмет нәтижелері

Бизнес-үлгіні іске асыру мынадай нәтижелерге қол жеткізуді қамтамасыз етеді:

- 653,7 млрд теңге көлемінде шикізаттық емес экспортты қолдау;
- 535 экспорттық келісімшартты сүйемелдеу;
- 414 шетелдік импорттаушыны, оның ішінде 58 жаңа шетелдік импорттаушыны қамту;
- басым сыртқы нарықтар бойынша экспорттық жеткізілімдер географиясын кеңейту;
- отандық экспорттаушылардың тұрақтылығы мен төлем қабілеттілігін арттыру.

Экономикалық және әлеуметтік әсер

Агенттіктің қызметі Қазақстан Республикасының экономикасына мультипликативті әсер етеді:

- өнеркәсіптік өндірістің өсуі және өндірістік қуаттардың жүктелуі;
- жұмыс орындарын құру және сақтау, оның ішінде өндірістік салаларда;
- өңірлік экономиканы дамыту және жұмыспен қамту теңгерімсіздігін төмендету;
- бюджетке салық түсімдерін ұлғайту;
- қазақстандық кәсіпорындарды жаһандық құн тізбегіне біріктіру.

2025 жылы Агенттік Ресей, Өзбекстан, Қытай, Қырғызстан және Тәжікстанды қоса алғанда, негізгі нарықтарда қазақстандық өндірушілердің қатысуын кеңейтуді қамтамасыз етті.

Агенттіктің қосылған құны жоғары салаларды дамытуға және жұмысшы мамандықтарға тұрақты сұранысты қалыптастыруға қосқан үлесі ерекше маңызға ие.

Ұзақмерзімді құндылық

ЭКА бизнес-үлгісі экономиканы әртараптандыруды, экспорттық әлеуетті арттыруды және елдің халықаралық аренадағы бәсекеге қабілеттілігін нығайтуды қоса алғанда, ұзақмерзімді стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған.

Осылайша, ЭКА 2024–2033 жылдарға арналған Даму жоспарына сәйкес тұрақты даму қағидаттарын сақтай отырып, экономикалық және әлеуметтік құндылықты жүйелі құруды қамтамасыз ете отырып, Қазақстанның экспорттық үлгісін өзгертудің негізгі тетігі болып табылады.

2.5. Экспорттық операцияларды сақтандыру және қолдау

Экспорттық операцияларды сақтандыру арқылы қазақстандық өндірушілердің сыртқы нарықтардағы мүдделерін қорғау қамтамасыз етіледі.

ЭКА экспорттаушылар мен екінші деңгейдегі банктерге сақтандыру өнімдерін ұсынады, сыртқы сауда келісімшарттары бойынша төлем жасамау тәуекелдерін азайтады және экспорттық мәмілелерді қорғауға кепілдік береді.

Экспортты қолдауды пайдалана отырып жүзеге асыратын негізгі секторлар:

- Металлургия;
- Азық-түлік өнеркәсібі;
- Химия өнеркәсібі;
- Агроөнеркәсіптік кешен;
- Құрылыс материалдарын өндіру;
- Жеңіл өнеркәсіп.

Бизнес-үлгі экспорттық циклдің барлық кезеңдерінде коммерциялық және саяси тәуекелдерді ерікті сақтандыруды және қайта сақтандыруды, сауда және экспорт алдындағы қаржыландыруды тиімді шарттармен қамтамасыз ету үшін шартты салымдарды орналастыруды қамтиды. Осылайша, экспорттаушылардың халықаралық нарықтарға сенімді шығуы, оларда және олардың сатып алушыларында айналым капиталының болуы үшін жағдайлар жасалады.

Халықаралық тәжірибе және қазақстандық экспорттаушылардың қажеттіліктері негізінде әзірленген 25 сақтандыру, кепілдік беру құралдары пайдаланылады (құралдардың толық тізімі жылдық есепке 3-қосымшада берілген).

Бұл құралдарды енгізу қазақстандық кәсіпорындарға өндірісті жаңғыртуға, қуаттылықты арттыруға және жеткізу географиясын кеңейтуге мүмкіндік береді. Екінші деңгейдегі банктерге төлем жасамау тәуекелдерінен қорғау және экспорттық операцияларды қаржыландыруға белсенді қатысу мүмкіндігі беріледі.

Құн тізбегі қазақстандық өндірушілердің экспорттық қызметін қолдаудың барлық циклін, оның ішінде мынадай негізгі кезеңдерді қамтиды:

- Қаржы құралдарын ұсыну – экспорттық кредиттерді сақтандыру, аккредитивтерді сақтандыру, сауданы қаржыландыру және кепілдіктер.

- Экспорттаушылар үшін тәуекелдерді азайту – саяси және коммерциялық тәуекелдерден қорғау, мәмілелердің қаржылық сенімділігін қамтамасыз ету.
- Жаңа нарықтарға шығуды қолдау – ақпараттық және консультациялық қолдау, шетелдік қаржы институттарымен өзара іс-қимыл.
- Операциялық қызмет – қызметтерді цифрландыру, экспорттық мәмілелердің ашықтығын арттыру, бизнес-үдерістерді оңтайландыру.

Қызметтің мақсаттарын іске асыру үшін төмендегілермен ынтымақтастық жүргізіледі:

- Екінші деңгейдегі банктер – сауда және экспорт алдындағы қаржыландыру құралдарын ұсыну.
- Сақтандыру және қайта сақтандыру ұйымдары – тәуекелдерді қайта сақтандыру, серіктестік бағдарламалар.
- Мемлекеттік құрылымдар – қолдау құралдарын мемлекеттік экспорттық саясатпен біріктіру.
- Халықаралық ұйымдар – басқа елдердің экспорттық-кредиттік агенттіктерімен, халықаралық қаржы ұйымдарымен және сауда-саттықты қаржыландыруды жүзеге асыру үшін банктермен өзара әрекеттесу.
- Қазақстанның экспорттаушылары – шикізаттық емес секторда жұмыс істейтін шағын, орта және ірі бизнес кәсіпорындары.

2.6. Халықаралық ынтымақтастық және серіктестік

2025 жылы халықаралық ынтымақтастық отандық экспорттаушыларды қолдау мүмкіндіктерін кеңейтуді, қайта сақтандыру тетіктерін дамытуды және Қазақстанның экспорттық қаржыландырудың жаһандық жүйесіндегі позицияларын нығайтуды қамтамасыз ете отырып, ЭҚА-ны дамытудың негізгі бағыттарының бірі болып қала берді.

Агенттік халықаралық экспорттық-кредиттік агенттіктермен, қаржы институттарымен, салалық бірлестіктермен және даму институттарымен өзара іс-қимылды дәйекті түрде дамытады, бұл үздік әлемдік тәжірибелерді енгізуге, серіктестік географиясын кеңейтуге және сақтандыру және кепілдік қолдау құралдарын жетілдіруге ықпал етеді.

Халықаралық форумдар мен салалық алаңдар

Есептік жылы Басқарма Төрағасы бастаған ЭҚА делегациясы экспорттық-кредиттік агенттіктер мен экспорттық тәуекелдерді сақтандырушылардың жетекші халықаралық қауымдастығы болып табылатын Berne Union негізгі іс-шараларына қатысты.

2025 жылғы мамырда Агенттіктің өкілдері Дубровниктегі (Хорватия) жыл сайынғы Көктемгі Berne Union отырысына қатысты, онда экспорттық қаржыландыру, инвестицияларды сақтандыру, елдік және коммерциялық тәуекелдерді бағалаудың әлемдік нарығының өзекті үрдістері талқыланды.

Бір жыл ішінде ЭКА Оттавадағы (Канада) Жыл сайынғы Berne Union жалпы жиналысына қатысты.

Агенттіктің халықаралық мәртебесін нығайту үшін Астананың 2026 жылы Berne Union кезекті Көктемгі отырысын өткізу алаңы ретінде таныстырылуы ерекше маңызға ие болды, бұл Қазақстанның экспорттық кредиттеудің жаһандық жүйесіндегі өсіп келе жатқан рөлін растайды.

Агенттіктің Басқарма Төрағасының орынбасарын Прагадағы Berne Union клубы Комитеті төрағасының орынбасары қызметіне тағайындау халықаралық танудың қосымша растауы болды.

Халықаралық келісімдер мен меморандумдар

2025 жылы ЭКА халықаралық серіктестік желісін кеңейтуді жалғастырды.

Есептік кезеңде шетелдік даму институттарымен өзара түсіністік туралы 3 меморандумға қол қойылды:

- 2025 жылғы 17 наурыз – Испанияның CESCE экспорттық-кредиттік агенттігімен;
- 2025 жылғы 15 қыркүйек – Нигерияның NEXIM экспорттық-импорттық банкімен;
- 2025 жылғы 6 қараша-Алжирдің CAGEX JSC Ұлттық экспорттық-кредиттік агенттігімен.

Жасалған келісімдер экспорттық операцияларды сақтандыру, қайта сақтандыру, салалық сараптамамен алмасу және тәуекелдерді бірлесіп бағалау саласындағы ынтымақтастықты дамытуға бағытталған.

Есептік кезеңде шетелдік банктермен ынтымақтастық туралы 10 келісім жасалды, оның ішінде:

- "Invest Finance Bank" АҚ (Өзбекстан);
- "Тәжікстан Инвестициялық-Кредиттік Банкі" ЖАҚ (Тәжікстан);
- "Нео Банк Азия" ЖАҚ (Беларусь);
- "Фридом Банк Тәжікстан" ЖАҚ (Тәжікстан);
- "Тавхидбанк" ААҚ (Тәжікстан);
- "PashaBank" ААҚ (Әзірбайжан);
- "Элдик Банк" ААҚ (Қырғызстан);
- "Туронбанк" акционерлік коммерциялық банкі (Өзбекстан);
- "Бизнесті дамыту банкі" акционерлік коммерциялық банкі (Өзбекстан);
- "Саноатсодиротбанк" ТӨӘБ МУК (Тәжікстан).

Халықаралық байланыстарды дамыту және өңірлік директорлардың жұмысы

2025 жылы өңірлік директорлардың көмегімен 58 жаңа шетелдік импорттаушы тартылды, бұл қазақстандық шикізаттық емес өнімнің сыртқы нарықтарда болу географиясын кеңейтуге мүмкіндік берді.

Есептік кезеңде Қытайдан, Тәжікстаннан, Ресейден және Қырғызстаннан келген серіктестерді қоса алғанда, әлеуетті импорттаушылардың қазақстандық тараппен 10 сапары мен кездесулері ұйымдастырылды.

Шетелдік контрагенттердің сенімділігі туралы, оның ішінде Өзбекстан, Ресей, Қырғызстан, Қытай және Тәжікстан сияқты негізгі экспорттық бағыттар бойынша 111 қорытынды дайындалды.

Бұдан басқа, шетелдік импорттаушылармен, банктермен, сақтандыру және қайта сақтандыру компанияларымен ынтымақтастық туралы 50-ден астам келісімдер мен меморандумдар жасалды.

Есептік жылы Агенттік Тәжікстан, Қырғызстан, Әзірбайжан, Өзбекстан және Ресеймен екіжақты үкіметаралық комиссиялардың отырыстарына, сондай-ақ VIII Қытай халықаралық импорттық тауарлар мен қызметтер көрмесіне (CIE) қатысты.

Халықаралық ынтымақтастықтың практикалық әсері

Халықаралық байланыстарды кеңейту және серіктестік желіні дамыту нәтижесінде есептік кезеңде 414 шетелдік импорттаушылармен жасалған 535 экспорттық келісімшартты сақтандыру қорғауы қамтамасыз етілді.

Экспорттық-кредиттік агенттіктермен, банктермен және қайта сақтандыру ұйымдарымен халықаралық ынтымақтастықты дамыту экспорттық операцияларды сақтандыру қорғаудың сенімділігін арттырады, сыртқы сауда тәуекелдерін төмендетуге ықпал етеді және шетелдік контрагенттердің сенімін нығайтады.

2.7. Қызметті өзгерту және цифрландыру

Өзгеру мен дамудың ауқымды жолы артта қалды: мемлекеттік сақтандыру корпорациясынан шикізаттық емес экспортты ілгерілету жөніндегі ұлттық операторға. ЭКА 2003 жылы ҚР Үкіметінің қаулысымен "Экспорттық кредиттер мен инвестицияларды сақтандыру жөніндегі мемлекеттік сақтандыру корпорациясы" ретінде құрылды.

2004 жылы ЭКА ірі халықаралық экспорттық-кредиттік агенттіктерді біріктіретін Берн одағының Прага клубына қосылды.

2010 жылы функциялардың кеңеюіне байланысты ребрендинг жүргізіліп, компания "ҚазЭкспортГарант" брендімен жұмысын жалғастырды. Жаңа кезең жарғылық капиталдың ұлғаюымен және экспорттық сақтандыру желісінің кеңеюімен қатар жүрді.

2013 жылдан бастап Жалғыз акционер «Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ құрамына кіреді. Бұл қаржылық тұрақтылықты нығайтуға және капиталдың жаңа көздеріне қол жетімділікті кеңейтуге мүмкіндік берді.

2014 жылы Берн одағында бақылаушы мәртебесін алды.

2016 жылы сақтандырудың жаңа құралдары енгізілді: қарыздарды ерікті сақтандыру, аванстық төлемді сақтандыру, экспорт алдындағы қаржыландыру және лизингті сақтандыру. Сондай-ақ, жыл жарғылық капиталдың ұлғаюымен және Қазақстанның Даму Банкімен ынтымақтастықтың басталуымен ерекшеленді.

2017 жылы ЭКА өзгеруі орын алып, ұлттық компаниялар тізіміне енді. Жаңартылған даму стратегиясы экспортты қолдау бағытының қисынды жалғасы болды.

2018 жылдан бастап қызмет халықаралық деңгейге шығады: Ресейде, Өзбекстанда, Тәжікстанда, Қырғызстанда кеңселер ашылып, шетелде өкілдер тағайындалады. Жарғылық капиталды ұлғайту және экспортты қолдау үшін мемлекеттік кепілдіктер алу жалғасуда

2021 жылы облигациялық және факультативтік қайта сақтандыру бойынша ірі мәмілелер жасалды, ЭКА сақтандыру қорғанысы жоғары өтімді қамтамасыз ету деп танылды.

2022-2023 жылдары ЭКА көрсетілген қолдау көлемін ұлғайта отырып, дамуын жалғастырды, сондай-ақ ЭКА шикізаттық емес экспортты ілгерілету жөніндегі бірыңғай оператор мәртебесіне ресми түрде берілді.

2024 жылы Агенттікке ресми түрде экспорттық-кредиттік агенттік мәртебесі берілді, бұл оны Орталық Азия аймағындағы алғашқы экспорттық-кредиттік институтқа айналдырды.

2025 жылы Агенттік кепілдік берудің жаңа құралы бойынша мәмілелерді іске асырды, сондай-ақ 20 млрд теңге көлемінде капиталдандыруды жүзеге асырды және 200 млрд теңге мөлшерінде экспортты қолдау бойынша Қазақстан Республикасының мемлекеттік кепілдігін алды.

Қызметті цифрландыру

2025 жылы ЭКА клиенттік сервистерді дамытуға, операциялық тиімділікті арттыруға және жасанды интеллект негізінде заманауи шешімдерді енгізуге бағытталған жүйелі цифрлық өзгертуді жалғастырды.

Есептік кезеңнің негізгі нәтижесі "бірыңғай терезе" қағидаты бойынша Агенттіктің барлық өнімдері мен қызметтеріне бірыңғай қолжетімділік нүктесі ретінде экспорттаушының Жеке кабинетін қалыптастырудың аяқталуы болды, бұл қызметтердің қолжетімділігін, үдерістердің ашықтығын және клиенттермен өзара іс-қимылдың ыңғайлылығын арттыруға мүмкіндік берді.

Сонымен қатар, есептік жылы отандық өндірушілерді халықаралық нарықтарда ілгерілетуге және шетелдік сатып алушылардың қазақстандық жеткізушілер туралы ақпаратқа қолжетімділігін кеңейтуге бағытталған Made in Kazakhstan өнімдерінің мамандандырылған цифрлық каталогы - "Экспорттаушылар сөресі" платформасы іске қосылды.

ЭКА-ның ішкі цифрлық өзгеруі шеңберінде 2025 жылы 35 бизнес-үдеріс автоматтандырылды, бұл қол еңбегінің үлесін қысқартуға, операцияларды орындау жылдамдығын арттыруға және үдерістерді басқаруды жақсартуға мүмкіндік берді.

Қызметкерлерді қолдау үшін ішкі ЖИ-ассистентті және электрондық құжат айналымы жүйесінде кіріс хат-хабарларды өңдеудің зияткерлік үлгісін қоса алғанда, жасанды интеллект негізінде шешімдер қосымша енгізілді.

Іске асырылған бастамалар цифрлық сервистерді одан әрі масштабтау, талдамалық құралдарды дамыту және ЭКА негізгі бизнес-үдерістерінде ЖИ қолдануды кеңейту үшін негіз қалыптастырды.

2.8. 2025 жылдың негізгі оқиғалары

Мемлекеттік кепілдік бойынша

2025 жылғы 15 наурызда Мемлекет басшысы ҚР жаңа Бюджет кодексіне қол қойды, оның шеңберінде ЭКА қызметін қамтамасыз ету және сақтандыру және кепілдік беру шарттары бойынша берешекті өтеу үшін ҚР Үкіметі беретін экспортты қолдау жөніндегі мемлекеттік кепілдік бөлігінде ЭКА түзетулері іске асырылды.

ЭКА салық есебі бойынша

Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының салықтық есебін ЭКА-ға қолдану, салық органының және сауда қызметін реттеу жөніндегі уәкілетті органның ЭКА-ға салықтық тексеру жүргізу кезінде өзара іс-қимыл тәртібін айқындау, есептілікті тапсыру мақсатында-қолданыстағы "Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы" ҚР кодексіне, "Салық кодексі" ҚР Заңына және Мемлекет басшысы қол қойған жаңа Салық кодексіне түзетулер іске асырылды:

- 1) "Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, кәсіпкерлік және экспорттық-кредиттік агенттік қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" 2025 жылғы 15 шілдедегі ҚР Заңы;
- 2) "Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы" Қазақстан Республикасының кодексіне (Салық кодексі) және оны қолданысқа енгізу мәселелері жөніндегі Қазақстан Республикасының заңдарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" 2025 жылғы 15 шілдедегі ҚР Заңы;
- 3) 2025 жылғы 18 шілдедегі жаңа Салық кодексі.

Экспорттаушыларды қолдау көлемінің өсуі

Экспорттаушыларға көрсетілген қолдау көлемі 653,7 млрд теңгеден асты, ал жалпы экономикалық тиімділік 2,3 трлн теңгеге жетті. Қысқамерзімді дебиторлық берешекті сақтандыру, қарыздарды сақтандыру, экспорт алдындағы қаржыландыру, экспорттық сауданы қаржыландыру және аккредитивтерді сақтандыру ең көп сұранысқа ие құралдар болды. Экспорт алдындағы және экспорттық-сауданы қаржыландырудың жалпы көлемі үш еседен астам ұлғайды. Мұның бәрі қазақстандық өндірушілердің халықаралық нарықтарға қолжетімділігін кеңейтуге және экономиканың басым салаларын қолдауға мүмкіндік берді.

Сақтандыру сыйымдылығын арттыру

2025 жылы Агенттіктің жарғылық капиталын 2025-2026 жылдары 100 млрд теңгеге (жыл сайын 50 млрд теңгеден) кезең-кезеңімен ұлғайтуды көздейтін қаржы-экономикалық негіздеме бекітілді. Аталған шешімді іске асыру шеңберінде 2025 жылы 20 млрд теңге көлемінде ішінара капиталдандыру жүзеге асырылды.

Қосымша 2025 жылы Агенттік 200 млрд теңге көлемінде экспортты қолдау бойынша мемлекеттік кепілдік алды, бұл сақтандыру сыйымдылығын едәуір кеңейтуге және оны 891,2 млрд теңгеге дейін жеткізуге мүмкіндік беріп, отандық экспорттаушыларды қолдау мүмкіндіктерін күшейтті.

Дивидендтер

2025 жылы «Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ жалғыз акционеріне 2024 жыл үшін 6,2 млрд теңге мөлшерінде дивидендтер төленді, бұл тарихи ең жоғары көрсеткіш болып табылады.

ЭКА портфельін қайта сақтандыруды ұлғайту

Операциялық көрсеткіштердің еселенген өсуі: Тәуекелдерді қайта сақтандыруға орналастыру көлемі 2024 жылмен салыстырғанда екі еседен астам ұлғайып, айрықша серпінді көрсетті. Қорытынды көрсеткіш 237,7 млрд теңгеге жетті, бұл ЭКА құралдарының жоғары сұранысын және қабылданатын тәуекелдердің сыйымдылығын кеңейтуді растайды.

Халықаралық мәртебені нығайту және сыйымдылықты кеңейту: Облигаторлық қайта сақтандыру бағдарламалары бойынша қамту шектері алдыңғы кезеңге қатысты 33% - ға (үштен біріне) ұлғайтылды. Жылдың маңызды оқиғасы Hannover Re - мен тікелей ынтымақтастыққа қол жеткізу болды-әлемдегі ең ірі үш қайта сақтандырушының бірі (ТОП-3 Жаһандық қайта сақтандырушы), бұл халықаралық нарықтың ЭКА андеррайтингтік саясатына жоғары сенімін көрсетеді.

Жергілікті сақтандыру нарығымен ымыра:

Отандық қаржы секторын қолдау стратегиясы шеңберінде Қазақстанның жетекші үш сақтандыру компаниясымен белсенді ынтымақтастық басталды. Кредиттік тәуекелдерді қайта сақтандыру бойынша бірлескен жұмыс жауапкершілікті бөлуге және ел ішінде қазақстандық экспорттаушылар үшін қосымша қорғау тетіктерін құруға мүмкіндік берді.

Халықаралық тану және ынтымақтастықты дамыту

2025 жылы ЭКА халықаралық позицияларды едәуір нығайтты және экспортты қолдаудың жетекші шетелдік институттарымен серіктестіктер желісін кеңейтті.

Негізгі оқиғалар Berne Union іс-шараларына қатысу, халықаралық экспорттық-кредиттік агенттіктермен екіжақты кездесулер өткізу, Қазақстан-Германия іскерлік кеңесі шеңберінде ынтымақтастықты дамыту, сондай-ақ Еуропалық және Еуразиялық серіктестермен өзара іс-қимылды кеңейту болды.

Есептік жылдың маңызды оқиғасы 2026 жылы Astana-да Berne Union Көктемгі отырысын өткізуге өтінімді беру және кейіннен мақұлдау болды, бұл ЭКА-ның өсіп келе жатқан халықаралық беделін растайды және Қазақстанның экспорттық қаржыландырудың өңірлік орталығы ретіндегі позициясын күшейтеді.

Жаңа қаржы құралдарын дамыту

ЭКА сақтандыру сыйлықақысын өз бетінше төлейтін тараптармен-банктермен екі жақты шарттар жасасуды көздейтін сақтандыру өнімдері кеңейтілді. Бұл тәсіл экспорттаушылардың сақтандыру қолдауын алу үдерісін жеңілдетеді.

Портфельдік сақтандыру-шағын немесе орта бизнес субъектілеріне экспорттаушыларға берілген кредиттік шарттар жиынтығы бойынша сақтандыру қорғанысы. Өнім банктердің кредиттік тәуекелдерін азайтуға және бизнестің қаржыландыруға қол жетімділігін қамтамасыз етуге арналған.

"Қазақстанның даму банкі" АҚ - мен мәмілелерді сақтандыру-жобалардың сенімділігі мен тұрақтылығын арттыра отырып, ҚДБ арқылы қаржыландыруды тартатын экспорттаушыларды қорғауды қамтамасыз етеді.

ЕАЭО және ЕҚК-мен ынтымақтастық

Қазақстандық тауарлар мен қызметтердің экспорттық мәмілелері бойынша сақтандыру және сауда қаржыландыру саласындағы ұзақмерзімді серіктестік дамытуға бағытталған "Элдик Банк" ААҚ-мен ынтымақтастық туралы екіжақты меморандумға қол қойылды. ЭКА алаңында ЕАЭО елдерінің экспорттық-кредиттік агенттіктерімен және қайта сақтандыру ұйымдарымен кездесу өткізілді, онда қайта сақтандыру саласында – оның ішінде үшінші елдерге экспорт бойынша практикалық тәжірибе алмасу жүргізілді.

2025 жылы ЕҚК қайта сақтандыруға ЭКА сақтандыру міндеттемелерінің 83,5 млрд теңгесі берілді.

Перспективалық жоспарлар

ЭКА сақтандыру сыйымдылығын 1,2 трлн теңгеге дейін ұлғайту бойынша жұмыс жалғасады, бұл шикізаттық емес экспортты қолдау көлемін едәуір арттыруға мүмкіндік береді.

2026 жылы экспортты қолдау бойынша Қазақстан Республикасының 250 млрд теңгеге мемлекеттік кепілдігін алу және ЭКА жарғылық капиталын 50 млрд теңгеге ұлғайту жоспарлануда.

Қайта сақтандыруды, цифрлық сервистерді және халықаралық серіктестіктерді дамытуға ерекше назар аударылатын болады. Бұл қазақстандық экспорттаушылар үшін жаһандық нарықта жаңа мүмкіндіктер туғызады.

Агенттіктің қызметі Холдингінің қамқорлығымен экспортқа бағдарланған инвестициялық жобаларды сүйемелдеумен ұлттық даму институтының мандаты шеңберінде жүзеге асырылатын болады.

Агенттік мамандандырылған өнімдер мен тарифтік шарттарды әзірлеуді, рәсімдерді оңайлатуды, сондай-ақ ақпараттық консультациялық сүйемелдеуді күшейтуді қоса алғанда, сақтандыру және кепілдік құралдарының қолжетімділігі мен тартымдылығын арттыру есебінен микро, шағын және орта бизнес субъектілерін қолдауды дамыту және кеңейту жөніндегі жұмысты жалғастырады.

Сондай-ақ Агенттік ҚДБ-мен бірлесіп екіжақты шарттар (қарыздар мен аккредитивтерді сақтандыру) бойынша жобаларды іске қосуды, сондай-ақ ЕДБ-мен бірлесіп портфельдік сақтандыру тетіктерін дамыту арқылы шағын және орта бизнес субъектілерін қамтуды ұлғайтуды жоспарлап отыр.

Қызметті цифрландыру

Кейінгі жылдары ЭКА цифрлық экожүйені дамытуды және негізгі бизнес-процестерді одан әрі трансформациялауды жалғастыруды жоспарлап отыр.

Ішкі процестерді одан әрі автоматтандыру, аналитикалық құралдарды дамыту және жасанды интеллект негізінде шешімдерді масштабтау басым бағыттар болады.

Деректер сапасын арттыруға, электрондық құжат айналымы жүйесін жетілдіруге, шешім қабылдауды қолдаудың зияткерлік құралдарын дамытуға, сондай-ақ клиенттермен, экспорттаушылармен және халықаралық серіктестіктермен цифрлық өзара іс-қимылды одан әрі жақсартуға ерекше назар аударылатын болады.

3. Экономикалық әсер

Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігінің экономикалық әсері шикізаттық емес экспортты қолдау, өндірістік салаларды дамыту, отандық кәсіпорындардың сыртқы экономикалық белсенділігін кеңейту және ұлттық экономика үшін мультипликативтік әсер жасау арқылы қалыптасады.

Есептік кезеңде Агенттіктің қызметі экспорттық кірістің өсуіне, өндірістік қуаттардың жүктемесін арттыруға, жеткізу географиясын кеңейтуге, өңірлік жұмыспен қамтуды нығайтуға және аралас салаларды дамытуға ықпал етті. ЭКА ұсынатын қолдау экспорттық операциялардың көлеміне тікелей әсер етеді және инвестицияларды ынталандыру, жұмыс орындарын құру және салық базасының өсуі арқылы жанама әсер етеді.

Бұл бөлімде Агенттіктің экономикалық салымының негізгі нәтижелері, экспорттаушыларды қолдау тетіктері, салалық және өңірлік әсерлер, сондай-ақ Қазақстан Республикасы экономикасының орнықты дамуы үшін ЭКА қызметінің стратегиялық маңызы көрсетілген.

3.1. Агенттіктің экономикаға қосқан үлесі

Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі шикізаттық емес экспортты қолдау және сыртқы нарықтарда отандық өндірушілердің бәсекеге қабілеттілігін арттыру саласындағы негізгі даму институттарының бірі бола отырып, Қазақстан Республикасы экономикасының дамуына жүйелі ықпал етеді.

Агенттіктің қызметі елдің экспорттық әлеуетін кеңейтуге, экономика құрылымын әртараптандыруға, өңдеуші өнеркәсіпті дамытуды ынталандыруға және отандық өндірушілердің сыртқы нарықтарға шығуының тұрақты арналарын құруға бағытталған.

Тұрақты даму саласындағы негізгі экономикалық көрсеткіш

Агенттіктің елдің экспорттық әлеуетін дамытуға қосқан үлесін бағалау үшін өңдеуші өнеркәсіп экспортының және Қазақстан Республикасы қызметтерінің экспортының жалпы көлемінде қолдау көрсетілген экспорттық келісімшарттар үлесінің интеграцияланған көрсеткіші пайдаланылады.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Агенттік қолдаған экспорттық келісімшарттардың үлесі өңдеу өнеркәсібі экспортының және Қазақстан Республикасы қызметтері экспортының жиынтық көлемінің 8,7% құрады. Бұл көрсеткіш ЭКА-ның шикізаттық емес экспортты дамытуға, экономиканың нақты секторындағы кәсіпорындарды қолдауға, сондай-ақ жоғары әлеуметтік-экономикалық әсері бар жобаларды ынталандыруға қосқан елеулі үлесін көрсетеді. Бұл көрсеткіш ЭКА-ның негізгі экономикалық мақсаттарына қол жеткізуді мониторингтеу және экономиканың стратегиялық салаларын одан әрі қолдауды жоспарлау үшін пайдаланылады.

Агенттік көрсеткен қолдау көлемі 2025 жылы 653,7 млрд теңгені құрады. Ұсынылған қолдау құралдарының арқасында Агенттіктің қызметтерін пайдаланған экспорттаушылардың экспорттық келісімшарттарының сомасы 1 668,4 млрд теңгеге жетті.

Кесте 1. 2025 жылғы экономикаға салымның негізгі көрсеткіштері

Көрсеткіш	Мәні	Пікір
Көрсетілген қолдау көлемі	653,7 млрд теңге	сақтандыру, кепілдік және қаржылық қолдау
Экспорттық түсім көлемі	803,1 млрд теңге	экспорт көрсеткіштері
Экспорттық келісімшарттар саны	535	қолдау көрсетілетін мәмілелер
Экспорттаушылар саны	121	қолдау көрсетілетін компаниялар

Салалық салым

Экспорттық операцияларды қолдау экономиканың негізгі салаларының дамуына тікелей әсер етеді, соның ішінде:

- металлургия;
- азық-түлік өнеркәсібі;
- агроөнеркәсіптік кешен;
- химия өнеркәсібі;
- құрылыс материалдарын өндіру;
- машина жасау;
- жеңіл өнеркәсіп;
- электртехникалық және электрондық өнеркәсіп және басқалар.

2025 жылы ең көп қолдау көлемі металлургия саласына – **346,4 млрд теңге**, сондай – ақ азық-түлік өнеркәсібіне-**242,9 млрд теңге** болды, бұл Агенттіктің өндірістік секторды және қосылған құны жоғары экспортқа бағдарланған салаларды дамытуға қосқан жоғары үлесін растайды.

Өңірлік үлес

Есептік кезеңде өңірлік экономиканы дамыту арқылы қосымша үлес қалыптасты.

Қолдау көрсетілетін экспорттаушылар саны **2024 жылғы 96-дан 2025 жылы 121-ге** дейін өсті, бұл **26,0%** өсімге сәйкес келеді.

Қолдау тапқан экспорттаушылар саны бойынша жетекші орындарға ие болды:

- Алматы қ.;
- Қостанай облысы;
- Алматы облысы;
- Шығыс Қазақстан облысы;
- Астана қ.

Қолдау көрсетілетін жобалар жергілікті жұмыспен қамтудың өсуіне, жеткізілім тізбегінің кеңеюіне және өндірістік кәсіпорындардың жүктемесінің артуына ықпал етті.

Экономикалық мультипликативті әсер

Агенттіктің экономикалық әсері көрсетілген қолдау көлемінде ғана емес, сонымен қатар мультипликативті әсерді қалыптастыруда да көрінеді, оның ішінде:

- экспорттық кірістің өсуі;
- өнеркәсіптік өндірісті ұлғайту;
- салық түсімдерінің өсуі;
- аралас салаларды дамыту;
- жұмыс орындарын құру және сақтау;
- өңірлік экономиканы дамыту.

Осылайша, Агенттіктің қызметі шикізаттық емес экспорттың өсуі түріндегі тікелей әсерді және өндірісті, жұмыспен қамтуды, өңірлік экономиканы және инвестициялық белсенділікті дамыту арқылы жанама әсерді қоса алғанда, кешенді экономикалық әсер етеді.

3.2. Экспорттаушыларды қолдау

Өндеуші өнеркәсіп өнімдерінің қолдау көрсетілетін экспортының көлемі өткен жылғы көрсеткіштен 2 есеге жуық асып, тарихи ең жоғары деңгейге жетті.

Есептік кезеңде «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ қолдау көлемі 653,7 млрд теңгені құрады, оның 92,2 млрд теңгесі экспорт алдындағы және сауда қаржыландыру арқылы. 2025 жылы 121 экспорттаушы қолдау алды, оның ішінде 20 - ы бірінші рет. Экономиканың негізгі салаларында жұмыс істейтін кәсіпорындарға қолдау көрсетілді: металлургия, тамақ өнеркәсібі, агроөнеркәсіптік кешен, химия және жеңіл өнеркәсіп, құрылыс материалдары өндірісі және басқалар.

Салыстыру үшін, 2024 жылы қабылданған сақтандыру міндеттемелерінің көлемі 336,1 млрд теңгені құрады. Сонымен қатар, экспорт алдындағы және сауда қаржыландыру арқылы 30,2 млрд теңге бағытталды.

ЭКА қаржы институттарымен белсенді өзара іс-қимылды жалғастыруда, нәтижесінде отандық экспорттаушыларға 125 млрд теңгеден астам сомаға қолдау көрсету болды. Ол үшін бюджет қаражатын тартпай-ақ сақтандыру (қарыздарды сақтандыру және жобалық қаржыландыруды ерікті сақтандыру) және кепілдік беру (Банкке Борышкердің міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету үшін берілетін кепілдік) құралдары ғана пайдаланылды.

Есептік кезеңде экспорттық-кредиттік агенттіктердің шетелдік құрылымдарымен, халықаралық қаржы ұйымдарымен және коммерциялық банктермен әріптестік байланыстар нығайтылды. Жасалған келісімдер сауда қаржыландыру құралдарын кеңейтуге және қазақстандық экспорттаушылар үшін қолдаудың қолжетімділігін арттыруға ықпал етті.

Дамудың негізгі бағыттары:

- Көрсетілген қолдау көлемін ұлғайту;
- Сауда және экспорт алдындағы қаржыландыру көлемін ұлғайту;
- Даму институттарымен бірлесіп экспортқа бағдарланған жобаларды пакеттік қолдауды қамтамасыз ету (экспорттық әлеуетті шоғырландыру шеңберінде);

- Экспорттық жобаларды іріктеуді, сараптауды және ілгерілетуді қоса алғанда, Холдингінің инвестициялық саясатын іске асыруға белсенді қатысу;
- "Экспорттаушылар сөресі" цифрлық платформасын дамыту (<https://export.bgov.kz/>), отандық тауарларды жаһандық нарықтарға шығару және шетелдік сатып алушыларды тарту үшін мамандандырылған құрал ретінде;
- Сауда қаржыландыру шеңберінде мәмілелер жүзеге асырылатын елдердің географиясын кеңейту жоспарлануда.

2025 жылы Тәжікстанның, Қырғызстанның, Ресейдің және Өзбекстанның шетелдік банктеріне сауда қаржыландыруы шеңберінде белгіленген жиынтық лимит **210,1 млн АҚШ долларын** құрап, өткен жылмен салыстырғанда 41,9% - ға ұлғайды. Есептік кезеңде лимиттер белгіленді, оның ішінде "Капиталбанк" акционерлік коммерциялық банкі (Өзбекстан) - 60 млн АҚШ доллары, "Узпромстройбанк" акционерлік коммерциялық банкі (Өзбекстан) - 52 млн АҚШ доллары, "Райффайзенбанк" АҚ (Ресей) - 23 млн АҚШ доллары, "Амонатбанк" ТР ЖБ МУК (Тәжікстан) - 15,2 млн АҚШ доллары, "Tenge Bank" акционерлік коммерциялық банкі (Өзбекстан) - 11 млн АҚШ доллары, "Ориёнбанк" ААҚ (Тәжікстан) және "Асакабанк" АҚ (Өзбекстан) - 10 млн АҚШ доллары, "Ориент Финанс" жеке акционерлік коммерциялық банкі (Өзбекстан) - 8,9 млн АҚШ доллары, "Туронбанк" акционерлік коммерциялық банкі (Өзбекстан) - 7,5 млн АҚШ доллары, "Asia Alliance Bank" акционерлік коммерциялық банкі (Өзбекстан) - 5 млн АҚШ доллары және "Саноатсодиротбанк" ТӨЭБ МУК (Тәжікстан) - 4 млн АҚШ доллары.

(Лимит-бұл белгілі бір банкпен немесе серіктеспен жасалуы мүмкін сақтандыру мәмілелерінің максималды рұқсат етілген сомасы.)

Қаржы институттарымен өзара іс-қимыл сауда қаржыландыру құралдары шеңберінде **16,7 млрд теңге** сомаға отандық экспорттаушыларды қолдауды қамтамасыз етті.

3.3. Стратегиялық бағыттар мен мақсаттар

Ұлттық экспорттаушының ұстанымын нығайтуға, ішкі процестердің тиімділігін арттыруға және институционалдық тұрақтылықты дамытуға бағытталған стратегиялық бастамалар дәйекті түрде іске асырылды.

Төменде ЭКА стратегиясында анықталған басым бағыттар мен мақсаттар бойынша негізгі жетістіктер келтірілген.

Стратегиялық бағыт 1

Экспорттық әлеуетті арттыруға жәрдемдесу

Қаржы-сақтандыру құралдарының желісін кеңейту мақсатында

"Шикізаттық емес экспортты ілгерілету үшін кредиттеуге (қарыздарға) байланысты "Қазақстанның Даму Банкі" АҚ-мен мәмілелерді сақтандыру" Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі" акционерлік қоғамының қағидалары" (Директорлар кеңесінің 2025 жылғы 20 маусымдағы № 11 шешімі) және "Шикізаттық емес

экспортты ілгерілету үшін кредиттеуге (қарыздарға) байланысты портфельдік сақтандыру бойынша "Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі" акционерлік қоғамының қағидалары" (Директорлар кеңесінің 2025 жылғы 28 қарашадағы № 17 шешімі).

"Invest Finance Bank" АҚ (Өзбекстан), "Инвестициялық-Кредиттік Банк, Тәжікстан" ЖАҚ (Тәжікстан), "Нео Банк Азия" ЖАҚ (Беларусь), "PashaBank" ААҚ (Әзірбайжан) және басқаларын қоса алғанда, шетелдік банктермен ынтымақтастық туралы он келісім жасалды, бұл қазақстандық экспорттаушылардың халықаралық қаржы құралдарына қолжетімділігін кеңейтті

Экспорттық-кредиттік агенттіктің қызметі туралы заңды дамытуға заңға тәуелді актілер бекітілді. ҚР Сауда және интеграция министрлігінің бұйрықтары, сондай-ақ ЭКА қызметін реттейтін ҚР Үкіметінің қаулысы қабылданды. Қазақстанның өңдеуші саласы экспортының өсуін ынталандыратын сауда қаржыландыру мәмілелерін іске асыру үшін шетелдік банктерге лимиттер ұлғайтылды.

Стратегиялық бағыт 2

Операциялық тиімділікті арттыру

Сақтандыру және кепілдік беру өнімдері бойынша 17 процеске реинжиниринг жүргізілді, аса маңызды операцияларға талдау бекітілді.

Сақтандыру жағдайларын реттеу процестерін автоматтандыруды, 1С банктік үзінді көшірмелерді таратуды, бағалы қағаздар бойынша есептерді дайындауды, бақылау мониторингтерін, сатып алуды және басқа операцияларды жүргізуге өтінімдерді рәсімдеуді қоса алғанда, 35 бизнес-процесті автоматтандыру енгізілді.

Стратегиялық мақсат 1

Корпоративтік басқару және тұрақты даму деңгейін арттыру

Тұрақты даму саясатының ережелері іске асырылды. Басқарманың есебін Директорлар кеңесі 2025 жылғы 16 мамырда бекітті. 2025 жылдың 20 мамырында Sustainable Fitch Агенттіктің қызметін бағалау туралы есеп берілді және ESG рейтингі 53 балл (3 деңгей) берілді.

Стратегиялық мақсат 2

Сақтандыру портфелінің сапасын жақсарту

Тәуекел объектілеріне қойылатын талаптар өзектендірілді. Ағымдағы мерзімі өткен салық берешегі мен кредит тарихы бойынша шарттар мәмілелерге кепілдік беру ережелеріне енгізілген. Өзгерістер өтініштерді қабылдау жөніндегі регламентте, сондай-ақ кредиттік тарих коэффициентін ескере отырып, тарифтік саясатта көрсетілген.

Стратегиялық мақсат 3

Сыртқы нарықтарда өнімнің ұсынылуын кеңейту

Басым және жоғары экспорттық мүдделі елдерден 58 шетелдік импорттаушы тартылды. Шетелдік серіктестердің ҚР-ға сапарлары ұйымдастырылды. ЭКА өкілдері халықаралық іс-шараларға, үкіметаралық және мемлекетаралық комиссияларға, сондай-ақ өңіраралық ынтымақтастық форумына қатысты. Шетелдік импорттаушылар бойынша 111 қорытынды дайындалды.

Осылайша, барлық стратегиялық бағыттар мен мақсаттар бойынша іске асырылған шаралар 2025 жыл ішінде маңызды экономикалық құндылықты құруды және бөлуді қамтамасыз етті.

Экспорттық қызығушылық деңгейлері бойынша сыртқы нарықтарды талдамалық бағалау

2024–2033 жылдарға арналған ЭКА Даму жоспарын іске асыру шеңберінде Агенттік Агенттікті қолдаудың қаржы-сақтандыру құралдарын пайдалана отырып, шикізаттық емес сектордың қазақстандық өндірушілерінің тауарларын, жұмыстары мен қызметтерін ілгерілету үшін басым бағыттарды айқындау мақсатында сыртқы нарықтарға талдамалық бағалау жүргізді.

Санаттау критерийлері

Бағалау сандық және сапалық критерийлердің жиынтығын ескере отырып жүргізілді:

1	Сауда-экономикалық өзара іс-қимыл деректері (тауар айналымы, экспорт, шикізаттық емес экспорт)
2	Агенттіктің қолдау шараларының көлемі (шетелдік контрагентке тәуекел көзделген)
3	Көліктік-логистикалық қолжетімділік (ортақ шекараның болуы, транзиттік елдер арқылы өтетін маршрут)
4	Қазақстаннан экспорттау үшін сауда кедергілері мен шектеулер
5	Халықаралық-құқықтық интеграция және халықаралық конвенциялар мен келісімдер арқылы құқықтық дауларды реттеу мүмкіндігі
6	Саяси-экономикалық тұрақтылық және шет елдің рейтингі

Жүргізілген жұмыстың нәтижелерін Агенттік сыртқы бағыттарды дамытуға, экспорттық жобаларды ілгерілетуге және жекелеген нарықтарда халықаралық қатысудың орындылығын бағалауға көзқарастарды қалыптастыру кезінде пайдаланады.

3.4. Жәрдемдесу тетіктері

Бүгінгі таңда экспорттаушыларға ерікті сақтандыру және кепілдік беру арқылы қолдау көрсетуге негізделген бизнес-модель іске асырылуда, ол экспорттық циклдің барлық кезеңдерін қамтиды - келісімшарттарды дайындау мен жасасудан бастап экспорттық операцияларды кейіннен сүйемелдеуге дейін.

Бұрын халықаралық тәжірибені, экспорттаушылардың нақты қажеттіліктерін және практикалық мысалдарды талдауды ескере отырып жасалған 18 сақтандыру және қаржылық өнімдер қолданылған. Бүгінгі таңда өнім желісі сыртқы экономикалық қызметтің әртүрлі міндеттері үшін икемді шешімдерді қамтамасыз ететін 25 құралға дейін кеңейтілді (құралдардың толық тізімі жылдық есепке 3-қосымшада берілген).

Тәсілдеме икемділігі және күрделілігімен ерекшеленеді. Құралдар экспорттаушылар мен қаржы институттарының қаржылық тәуекелдерін барынша азайтуға, сондай-ақ шетелде қазақстандық тауарларға сұранысты ынталандыруға бағытталған. Өнімдердің едәуір бөлігі қаржы ұйымдарымен, соның ішінде банктермен, лизингтік және сақтандыру компанияларымен ынтымақтастыққа бағытталған, осылайша сыртқы экономикалық қызметті қолдаудың тұрақты тізбегін құруға болады. Жекелеген шешімдер валюталық ауытқуларды, келісімшарттарды орындаудан бас тартуды, кепілдіктермен және қамтамасыз етумен күрделілікті қоса алғанда, нақты тәуекелдерді жабуға арналған.

Қаржы институттарымен келісімдер және өзара іс-қимыл

2025 жыл ішінде ЭКА экспортты қолдау және сауда қаржыландыруды дамыту құралдарын кеңейту мақсатында шетелдік қаржы институттарымен және банктермен серіктестік желіні дамытуды жалғастырды.

Есептік кезеңде шетелдік банктермен ынтымақтастық туралы 10 келісім жасалды, оның ішінде:

- "Invest Finance Bank" АҚ (Өзбекстан);
- "Тәжікстан Инвестициялық-Кредиттік Банкі" ЖАҚ (Тәжікстан);
- "Нео Банк Азия" ЖАҚ (Беларусь);
- "Фридом Банк Тәжікстан" ЖАҚ (Тәжікстан);
- "Тавхидбанк" ААҚ (Тәжікстан);
- "PashaBank" ААҚ (Әзірбайжан);
- "Элдик Банк" ААҚ (Қырғызстан);
- "Туронбанк" акционерлік коммерциялық банкі (Өзбекстан);
- "Бизнесті дамыту банкі" акционерлік коммерциялық банкі (Өзбекстан);
- "Саноатсодиротбанк" ТӨӘБ МУК (Тәжікстан).

Жасалған келісімдер сауда қаржыландыру тетіктерін дамытуға, қазақстандық экспорттаушылардың шетелдік қаржы құралдарына қолжетімділігін кеңейтуге, сондай-ақ сыртқы сауда мәмілелерін сүйемелдеу кезінде тәуекелдерді азайтуға бағытталған.

Қол жеткізілген уағдаластықтар бірлескен бағдарламаларды іске қосу, шетелдік қаржы институттарымен өзара іс-қимылдың тұрақты арналарын құру және негізгі сыртқы нарықтарда экспорттық мәмілелерді қолдау инфрақұрылымын одан әрі дамыту үшін негіз болды.

3.5. Экспорттаушы үшін мүмкіндіктер мен артықшылықтар

Экспорттаушылар үшін сыртқы экономикалық қызметті қолдауға және дамытуға бағытталған сақтандыру және қаржы құралдарын қоса алғанда, мүмкіндіктер мен артықшылықтардың кең спектрі ұсынылады.

ЭКА шетелдік сатып алушы төлемеген кезде шығындар қаупін азайтуға көмектеседі. Осы бағыт бойынша келесі өнімдер қолжетімді:

- экспорттық кредитті сақтандыру;
- экспорттаушының қысқамерзімді дебиторлық берешегін сақтандыру;
- халықаралық факторингті сақтандыру;
- жұмыстарды орындауға және қызметтерді көрсетуге байланысты экспорттаушылардың шығындарын сақтандыру.

Банк кепілдіктерін алуға және валюталық тәуекелдерді хеджирлеуге қолдау көрсетеді. Бұл блокта мыналар ұсынылады:

- мерзімді валюталық мәмілелер бойынша экспорттаушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
- экспорттаушының қаржы ұйымдары алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру.

Шетелде қазақстандық өнімге сұранысты ынталандыру мақсатында шетелдік сатып алушыларды қаржыландыру жүзеге асырылады. Бұл механизм отандық

тауарлар мен қызметтерді сатып алудың бәсекелестік шарттарын ұсынуға мүмкіндік береді. Негізгі құрал-импорттаушының шетелдік банктері шығаратын аккредитивтерді сақтандыру және шетелдік контрагенттерге жергілікті банктерге жүтінбей-ақ сатып алуға қаржыландыруды алуға мүмкіндік беретін экспорттық сауданы қаржыландыру.

Экспорттаушылардың ағымдағы қызметін қолдау үшін айналым капиталын толықтыру құралдарына қолжетімділік қамтамасыз етіледі. Ұсыныстар қатарында:

- өндірісті және жеткізуге дайындықты қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін экспорт алдындағы қаржыландыру;
- алынған қаражатты жеткізілмеу тәуекелдерінен қорғау шарасы ретінде аванстық төлемді сақтандыру;
- экспорттық шығындарды өтеуге бағытталған қарыздарды сақтандыру;
- капиталды тарту мақсатында шығарылатын облигациялар бойынша экспорттаушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру.

Сонымен қатар, экспорттаушыларға шетелдік сатып алушыдан аванстық төлем алуды сақтандыру мүмкіндігі беріледі. Бұл қаржылық тұрақтылықты және келісімшарттық міндеттемелердің орындалуын болжауды қамтамасыз етеді.

Шикізаттық емес экспортты ілгерілету және шетелдік әріптестер тарапынан сенімді қамтамасыз ету үшін кепілдіктер беру тетіктері іске асырылады. Олардың қатарында:

- тендерлік кепілдік;
- келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындау кепілдігі;
- аванстық төлемді қайтару кепілдігі;
- борышкердің міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету үшін банкке берілетін кепілдік;
- кредитті қайтару кепілдігі.

Аталған шаралар қазақстандық экспорттаушылардың сыртқы нарықтардағы позицияларын нығайтуға ықпал етеді, бәсекеге қабілеттілікті арттырады және ұзақмерзімді даму үшін сенімді негіз жасайды.

3.6. Іске асырылған жобалардың мысалдары

Экспортқа бағдарланған кәсіпорындарды жүйелі қолдау жалғастырылды. Сақтандыру, кепілдік беру және қаржыландыру құралдарының кең спектрін қолдану арқасында ҚР экспорттық әлеуетінің өсуіне ықпал ететін ауқымды инвестициялық және өндірістік жобаларды іске асыру қамтамасыз етілді.

"ZTOWN Development" ЖШС

"ZTOWN Development" ЖШС компаниясы-жоғары дәрежеде қайта өңдейтін өнім өндіруге маманданған Қазақстанның өңдеу өнеркәсібі кәсіпорны. Компания дайын өнімді экспорттау үшін табысты тәжірибе мен әлеуетке ие.

"ZTOWN Development" ЖШС компаниясы ЭКА ұсынған жаңа кепілдік беру құралын пайдаланған алғашқы клиент болды. Кепілдік "ZTOWN Development" ЖШС-

нің "Банк ЦентрКредит" АҚ алдындағы міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету үшін Өзбекстан Республикасына ірі қара малға арналған машинада оқылатын пластикалық құлақ биркаларын жеткізуге арналған келісімшарт шеңберінде берілген.

"RIZA GLOBAL" ЖШС

"RIZA GLOBAL" ЖШС жүйелік интегратор болып табылады және 2012 жылы энергия үнемдейтін және цифрлық технологияларды енгізу мақсатында құрылған. Компания кеңселерден трассаларға дейін 100 - ден астам түрлі нысандарды жарықтандыруды қамтамасыз етеді, сондай-ақ әртүрлі нысандар үшін электр энергиясын, суды, газды және жылуды есепке алу құралдарын жеткізуді жүзеге асырады. "RIZA GLOBAL" ЖШС 20 000-нан астам LED шамдарға арналған SMART көше жарығын енгізді.

"RIZA GLOBAL" ЖШС энергия ресурстарын және заттар Интернетін есепке алуды автоматтандыру саласында, оның ішінде LoRaWAN сымсыз технологиясын қолдана отырып, тәжірибесі бар.

2025 жылы қолдаумен экспорттаушының 202,3 млн теңге сомасына қысқамерзімді дебиторлық берешегін сақтандыру шарты жасалды.

Экспортталатын өнім – Радиомодемдер (экспорт елі-Польша).

"НДФЗ" ЖШС, Жамбыл облысы

Бұл өздігінен кен өндіруден бастап сары фосфор өндіруге және оны қайта бөлуге дейінгі тігінен интеграцияланған құрылымы бар өндірістік кәсіпорын.

Компанияның негізгі қызметі-химия өнеркәсібі мен тыңайтқыштар өндірісі үшін минералды шикізат өндіру.

Компанияның өнімдері Еуропа, АҚШ, Үндістан елдеріне экспортталады. Өндірістік қуаттар Жамбыл облысындағы, Тараз қаласындағы зауытта орналасқан.

ЭКА 2023 жылдан бастап "НДФЗ" ЖШС-мен ынтымақтасады, бұл компанияның нарықтағы позициясын нығайтуға және экспорттық мүмкіндіктерін кеңейтуге ықпал етеді.

2025 жылы ЭКА Біріккен Араб Әмірліктеріне сары фосфорды жеткізуге қысқамерзімді дебиторлық берешекті сақтандыру құралы арқылы компанияға қолдау көрсетті.

"Sapa Trade Company" ЖШС, Шығыс Қазақстан облысы

"Sapa Trade Company" ЖШС "Altyn Shyghys" ЖШС өндірілген өнімді (тазартылмаған күнбағыс майы, күнжара және шрот) экспортқа өткізу үшін 15.01.2024 жылы құрылды. "Altyn Shyghys" ЖШС-Шығыс Қазақстан облысындағы заманауи май экстракция зауыты (Предгорное ауылы). "Altyn Shyghys" ЖШС қызметінің негізгі бағыттары-тазартылмаған күнбағыс майын өндіру және күнбағыс майын сату. "Altyn Shyghys" ЖШС өндірген тазартылмаған күнбағыс майының экспорты "Sapa Trade

Company" ЖШС арқылы ҚХР, Өзбекстан, Тәжікстан, БАӘ және басқа елдерге жүзеге асырылады.

ЭКА 2025 жылы "Sara Trade Company" ЖШС жалпы сомасы 47 млрд теңгеге қысқамерзімді дебиторлық берешекті сақтандыру өнімі шеңберінде қолдау көрсетті.

Негізгі нарықтар бойынша халықаралық экспорттық жобалар

2025 жылы ЭКА өңірлік директорларының көмегімен негізгі шетелдік нарықтарда бірқатар маңызды экспорттық жобалар іске асырылды, бұл қазақстандық шикізаттық емес өнімдерді жеткізуді кеңейтуге және шетелдік импорттаушылармен ынтымақтастықты нығайтуға ықпал етті.

Өзбекстан Республикасы металлургия және тамақ өнеркәсібі өнімдерін жеткізу жөніндегі өңірлік директордың қатысуымен бірқатар жобалар іске асырылды. Атап айтқанда, "Qarmet" АҚ металл өнімдерін және "TARLEPLAST" ЖШҚ, "Invest Zone" ЖШҚ және "Osiyo West" ЖШҚ өзбек импорттаушылары үшін "Востокмашзавод" АҚ арматурасын жеткізу қамтамасыз етілді. Сондай-ақ, "Qazaq-Astyq Group" ЖШС, "AmirTradeCompany" ЖШС компанияларының күнбағыс майы мен май өнімдерін, сондай-ақ "Жаркентский крахмалопательный завод" ЖШС крахмал өнімдерін және "ЛОТТЕ Рахат" АҚ кондитерлік өнімдерін, оның ішінде "PAXTACHI RODNIK YOG" ЖШҚ, "Afrosiyob Parranda" ЖШҚ және "COLIBRI DISTRIBUTION" ЖШҚ сияқты жаңа импорттаушыларға жеткізу жүзеге асырылды. Бұдан басқа, "Астана Титан" ЖШС алюминий қорытпасын "SPARTAK BIZNES" ЖШҚ жаңа импорттаушысына жеткізу жүзеге асырылды.

Қабылданған сақтандыру міндеттемелерінің жиынтық көлемі шамамен **148,7 млрд теңгені** құрады.

Ресей Федерациясы өңірлік өкілдердің көмегімен қазақстандық өндірушілердің металлургия, азық түлік, жеңіл және ауыл шаруашылығы салаларының өнімдерін жеткізу бойынша жобалар іске асырылды. Атап айтқанда, "Qarmet" АҚ металл өнімдерін, оның ішінде "Металлавтострой-М" ЖШҚ, "МетСервис" ЖШҚ, "Штампталған бұйымдар зауыты" ЖШҚ, "Метизмаш" НПП ЖШҚ, "Елабуга УкупрПласт" ЖШҚ және "ВолгаСтрап" ЖШҚ Ресейлік жаңа импорттаушыларға жеткізу жүзеге асырылды. Сондай-ақ қазақстандық өндірушілердің кондитерлік өнімдерін, сусындарын және шай өнімдерін ("Алматы өнімі" ЖШС, "№1 нан-сүт комбинаты" ЖШС, "RG Brands Kazakhstan" ЖШС, "Шай орталығы" ЖК), сондай-ақ жеңіл өнеркәсіп өнімдерін (Balabi Textile ЖШС, "Әлем-БТ" ЖШС) "РЕСПОНС" ЖШҚ және "ГАЙДАРЖИ МАРИЯ" ЖК жаңа импорттаушыларына жеткізу жүзеге асырылды.

Қабылданған сақтандыру міндеттемелерінің жиынтық көлемі шамамен **223,7 млрд теңгені** құрады.

Тәжікстан Республикасы өңірлік өкілдердің көмегімен қазақстандық өндірушілердің металлургиялық, мұнай-химия және азық түлік өнімдерін жеткізу бойынша жобалар іске асырылды. Атап айтқанда, "Павлодар мұнай-химия зауыты" ЖШС мұнай коксын (Chemical Supply & Services ЖШС арқылы), Caspian Steel QZ ЖШС және "МеталлИнвестАтырау" ЖШС металл өнімдері мен арматуралық прокат,

сондай-ақ тәжік импорттаушыларына ("Капитал АА-2014" ЖШҚ, "Сохтмони Баландсифат" ЖШҚ, MINERAL RESOURCE LIMITED, "Довар-2015" ЖШҚ, "Меъмори Ворисон" ЖШҚ және т.б.) арналған AmirTradeCompany ЖШС май-тоң май өнімдері.

Сақтандыру міндеттемелерінің көлемі шамамен **7,65 млрд теңгені** құрады.

Қырғыз Республикасы өңірлік директордың көмегімен "Qarmet" АҚ металл өнімдерін, "Рикс ЛТД" ЖШС алкогольсіз сусындарын, "ЛОТТЕ Рахат" АҚ кондитерлік өнімдерін, "Баян Сұлу" АҚ (Export BS ЖШС), "Сәуле кондитерлік фабрикасы" ЖШС жеткізуді қоса алғанда, қазақстандық өндірушілердің металл өнімдері мен азық түлік өнеркәсібі өнімдерін жеткізу бойынша жобалар іске асырылды, сондай-ақ, қырғызстандық компанияларға арналған "АСПМК - 519" ЖШС темірбетон конструкциялары (оның ішінде жаңа импорттаушылар-"Метал Торг Сервис" ЖШҚ, "Сталь Торг" ЖШҚ, "Аб-Байэл" ЖШҚ және "INTEGRA Engineering Group" ЖШҚ).

Сақтандыру міндеттемелерінің көлемі шамамен **14 млрд теңгені** құрады.

Қытай Халық Республикасы Қазақстандық Standard Steel KZ ЖШС компаниясының металлургия саласының және "RG Brands Kazakhstan" ЖШС-нің және Altyn Shyghys ЖШС-нің (SAPA Trade Company ЖШС) азық түлік саласы өнімдерінің экспорты іске асырылды.

Сақтандыру міндеттемелерінің көлемі **9,3 млрд теңгені** құрады.

Аталған жобаларды іске асыру қазақстандық шикізаттық емес өнімдерді жеткізуді кеңейтуге, халықаралық ынтымақтастықты дамытуға және Агенттіктің сақтандыру және қаржылық қолдау құралдарын сыртқы нарықтарда ілгерілетуге ықпал етті.

3.7. Кірістер және оларды бөлу

GRI 201-1

Кесте 2. Құрылған және бөлінген экономикалық құны, мың теңге

Көрсеткіш	2024	2025	Өзгерту
Құрылған тікелей экономикалық құн	29 050 012	28 749 371	-1%
Кірістер	29 050 012	28 749 371	-1%
Бөлінген экономикалық құн	23 698 552	20 919 970	-12%
Операциялық шығындар	12 929 630	9 995 241	-23%
Қызметкерлерге жалақы және басқа төлемдер	1 431 144	1 632 688	14%
Дивидендтер	3 467 719	6 173 426	78%
Табыс салығы бойынша шығыстар (үнемдеу)	3 137 478	(54 892)	-102%
Басқа шығындар	2 732 581	3 173 507	16%
Бөлінбеген экономикалық құн	5 351 460	7 829 401	46%

2025 жылдың қорытындысы бойынша құрылған экономикалық құн 28 749 371 мың теңгені құрады, бұл сақтандыру түсіміне, бағамдық айырманы ескере отырып, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістерге сәйкес келеді. 2025 жылдың қорытындысы бойынша ЭКА таза пайдасы 14 002 827 мың теңгені құрады. 2025 жылы Жалғыз акционерге төленген дивидендтердің мөлшері 2024 жылдың қорытындысы бойынша 6 173 426 мың теңгені құрады. Жалғыз акционердің шешіміне сәйкес пайданың бір бөлігі дивидендтер төлеуге жұмсалады, қалған бөлігі ЭКА сақталады және қаржылық тұрақтылықты нығайту, капиталдандыру және экспортты қолдау құралдарын одан әрі кеңейту үшін қолданылады.

2025 жылдың негізгі қорытындыларының қысқаша мазмұны

Экспорттаушыларды қолдау

- 653,7 млрд теңге-көрсетілген қолдау көлемі (орындау - 109%);
- 535-экспорттық келісімшарттар саны (орындалуы -107%);
- 121 компания қолдау алды (орындау-115%);
- 803,1 млрд теңге – қолдау құралдарын пайдаланатын кәсіпорындардың экспорттық түсімінің көлемі (орындалуы - 136%).

Қаржылық көрсеткіштер

2025 жылдың қорытындысы бойынша ЭКА активтері 207,9 млрд теңгені, меншікті капиталы – 149,8 млрд теңгені құрады. ЭКА 14,0 млрд теңге мөлшерінде таза пайда алды.

Кесте 3.

№	ЭКА қаржылық көрсеткіштері мың теңгемен		
	Атауы	2024	2025
1.	Активтер	179 241 372	207 862 417
2.	Міндеттемелер	53 816 321	58 100 755
3.	Капитал	125 425 051	149 761 662

Кесте 4.

№	Кірістер, шығыстар, пайда (елеулі баптар) мың теңгеге		
	Атауы	2024	2025
1.	Барлық кірістер	29 050 012	28 749 371
2.	Шығындар барлығы	17 093 355	14 801 436
3.	Табыс салығы шегерілгенге дейінгі пайда	11 956 657	13 947 935
4.	Табыс салығы бойынша шығыстар (үнемдеу)	3 137 478	(54 892)

5.	Бір жылдағы пайда	8 819 179	14 002 827

Пікірлер

- Агенттіктің қаржылық көрсеткіштері сенімді өсуді көрсетеді: **активтердің рентабельділігі (ROA) 5,3% - дан 7,23% - ға дейін (+36,42%) өсті, таза пайда 58,78% - ға өсті және 14,0 млрд теңгені құрады. Активтер жыл соңында 207,9 млрд теңгеге (+15,97%), ал меншікті капитал - 149,8 млрд теңгеге (+19,40%) жетті.**

Дивидендтер төлеу

2024 жылдың қорытындысы бойынша 2025 жылы дивидендтер төлеу таза пайданың 70% құрады. Төлемдердің жалпы сомасы шамамен 6 173 426 мың теңгеге немесе 91 440 акцияның әрқайсысына 67,5 мың теңгеге жетті. Бұл төлемдер тұрақты қаржылық көрсеткіштер мен активтерді тиімді басқарудың нәтижесі болды

Сақтандыру міндеттемелерінің құрылымы

- Қысқамерзімді дебиторлық берешекті сақтандыру – 411,4 млрд теңге (62,9%);
- Қарыздарды сақтандыру - 112,5 млрд теңге (17,2%);
- Экспорт алдындағы қаржыландыру - 75,5 млрд теңге (11,5%);
- Экспорттық құжаттамалық аккредитивтерді сақтандыру - 17,9 млрд теңге (2,7%);
- Экспорттық сауданы қаржыландыру -16,7 млрд теңге (2,6%);
- Жобалық қаржыландыруды ерікті сақтандыру -11,5 млрд теңге (1,8%);
- Кіріс қайта сақтандыру-6,7 млрд теңге (1,0%);
- Банкке борышкердің міндеттемелерін орындауды қамтамасыз етуге берілетін кепілдік - 1,2 млрд теңге (0,2%);
- Келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындау кепілдігі - 263,6 млн теңге (0,04%);
- Экспорттық кредиттерді сақтандыру - 116,8 млн теңге (0,02%).

Салалық және аймақтық бөлім

- Азық-түлік өнеркәсібі, металлургия, машина жасау, АӨК дайын өнімін өндіру, химия өнеркәсібі, құрылыс материалдарын өндіру, жеңіл өнеркәсіп, мұнай өңдеу және электртехника өнеркәсібі экспорттаушыларына қолдау көрсетілді, азаматтық құрылыста қызметтер көрсетілді.
- Өңірлік белсенділігі: Қарағанды облысы, Шығыс Қазақстан облысы, Абай облысы, Алматы облысы, Алматы облысы, Түркістан облысы, Жамбыл облысы, Қостанай облысы, Астана, Ақмола облысы, Шымкент, Жетісу облысы, Павлодар облысы, Солтүстік Қазақстан облысы, Атырау облысы, Батыс Қазақстан облысы, Ақтөбе облысы, қызылорда облысы.
- Экспорт географиясы: Өзбекстан, Қырғызстан, Қытай, Тәжікстан, БАӘ, Ресей, АҚШ, Германия, Беларусь, Моңғолия, Әзірбайжан, Армения, Хорватия, Польша, Грузия және басқалар.

2 - Қосымшада 2025 жылғы қызметтің негізгі нәтижелері бойынша қосымша ақпарат көрсетілген (№34-38 кестелер).

3.8. ESG және климаттық тәуекелдердің қаржылық аспектілері

GRI 201-2

Есептік кезеңде Агенттік экспорттық операцияларды қолдау, андеррайтинг жүргізу және сақтандыру портфелін басқару арқылы бизнес-процестерге ESG-факторлар мен климаттық тәуекелдерді интеграциялауды жалғастырды.

2024–2033 жылдарға арналған даму жоспарын іске асыру шеңберінде климаттық тәуекелдер жаһандық және ұлттық экономиканың тұрақтылығы үшін негізгі қауіптердің бірі ретінде қарастырылады. Климаттың өзгеруі ресурстардың құнына, логистикалық тізбектерге, энергия шығындарына және қаржылық тәуекелдерді басқарудың жүйелі тәсілін қажет ететін экспортқа бағытталған салалардың тұрақтылығына әсер етеді.

ESG факторлары андеррайтингті, лимиттерді басқаруды, экспорттық жобаларды бақылауды қоса алғанда, сақтандыру құралдарын бағалау процестеріне біріктірілген. Шешімдер қабылдау кезінде клиенттер қызметінің экологиялық, әлеуметтік және басқарушылық аспектілері ескеріледі, сондай-ақ климаттық өзгерістердің міндеттемелерді орындауға ықтимал әсерін анықтау бойынша пилоттық жоба жүргізілді.

Ауа-райының қолайсыздығы, құрғақшылық, жеткізу тізбегіне әсер ету, халықаралық экологиялық талаптардың өзгеруі және сыртқы нарықтардағы сұраныстың өзгеруі сияқты физикалық және өтпелі климаттық тәуекелдерге назар аударылды.

Экспорттық портфельдің салалық құрылымын ескере отырып, Агенттік металлургия, химия өнеркәсібі және құрылыс материалдары өндірісін қоса алғанда, көміртекті көп қажет ететін салалар үшін ықтимал өтпелі тәуекелдерді бағалауды жүргізді.

Сақтандыру портфелінің тұрақтылығын арттыру мақсатында жаңа экспорттық өтінімдер үшін ESG-сүзгіні кезең-кезеңімен енгізу, климаттық тәуекелдердің ішкі тізілімін қалыптастыру және өтпелі жобаларды бағалау әдіснамасын әзірлеу іске асырылуда.

Есептік кезеңнің соңындағы жағдай бойынша "жасыл" қаржыландырудың халықаралық критерийлеріне толық сәйкес келетін жобалардың үлесі 0% құрады, бұл ретте өндірістік процестердің көміртегі сыйымдылығын төмендетуге, энергия тиімділігін арттыруға және экспорттық активтерді жаңғыртуға бағытталған өтпелі жобаларды сәйкестендіру және жіктеу бойынша жұмыс жүргізілуде.

Агенттік қолдау көрсетілетін жобалардың едәуір бөлігі өтпелі жобалар (transition projects) санатына жататынын атап өтті.

Аталған жобалар парниктік газдар мен ластаушы заттар шығарындыларын азайтуға, өндірістік процестердің энергия тиімділігін арттыруға, қалдықтардың

түзілуін қысқартуға және оларды қайта пайдалану деңгейін арттыруға және табиғи ресурстарды пайдалануды оңтайландыруға бағытталған заманауи технологияларды енгізумен сипатталады.

Бірқатар қолдау көрсетілетін экспорттаушылар қазірдің өзінде халықаралық орнықты даму талаптарына сәйкес келетінін және олардың өнімдерінің сыртқы нарықтар талаптарына сәйкестігін растайтын өндірістік орнықтылық саласында танылған еуропалық сертификаттарға ие екенін атап өткен жөн.

Осылайша, "жасыл" жобалар критерийлеріне сәйкес келетін жобалардың болмауына карамастан, ЭКА портфелі көміртегі ізін біртіндеп төмендетуді және экспортқа бағдарланған салалардың тұрақтылығын арттыруды қамтамасыз ететін өтпелі шешімдерді қаржыландыру есебінен экономиканы декарбонизациялауға және экологиялық жаңғыртуға елеулі үлес қосады.

Мұндай тәсіл ұзақмерзімді қаржылық тәуекелдерді төмендетуге, сақтандыру портфелінің тұрақтылығын нығайтуға және қазақстандық экспорттаушылардың халықаралық нарықтардағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал етеді.

Портфельдегі "жасыл" және тұрақты жобалардың үлесі

Агенттіктің тұрақты даму саясатын және климаттық ауысудың бекітілген стратегиясын іске асыру шеңберінде Агенттік орнықты қаржыландыру және климаттық жауапкершілік қағидаттарын экспортты қолдау портфелінің құрылымына дәйекті түрде біріктіреді.

Шикізаттық емес секторға бағдарланған ағымдағы салалық мамандануды ескере отырып, портфельде Қазақстан Республикасының тұрақты қаржыландырудың ұлттық таксономиясына сәйкес "жасылдар" санатына толық сәйкес келетін жобалар жоқ. Сонымен бірге, бұл климаттық әсердің жоқтығын емес, қайта өңдеу және агроөнеркәсіптік жобалар басым болатын экспортталатын өнім құрылымының ерекшеліктерін көрсетеді.

Бұл ретте қолдау көрсетілетін жобалардың едәуір бөлігі экспорттық портфельді біртіндеп декарбонизациялау үшін негіз қалыптастыра отырып, өтпелі және орнықты санатқа сәйкес келеді. Қолдау көрсетілетін жобалар энергия тиімді және ресурс үнемдеуші технологияларды енгізу, шығарындылар мен қалдықтарды азайта отырып өндірістік процестерді жаңғырту, агроөнеркәсіптік секторда шикізат пен энергияны пайдалану тиімділігін арттыру есебінен көміртегі қарқындылығын төмендетуге ықпал етеді.

Бұл тәсіл Net-Zero Export Credit Agencies Alliance (NZECA) қағидаттарын қоса алғанда, халықаралық тәжірибелер мен бастамаларға сәйкес келеді, мұнда "жасыл" жобаларды тікелей қолдауға ғана емес, өтпелі шешімдерді дамыту арқылы портфельді трансформациялауға да негізгі мән беріледі.

Агенттік тұрақты және өтпелі жобаларды климаттық трансформацияның маңызды элементі ретінде қарастырады. Бұл ұлттық экспортты дамыту міндеттері мен ұзақмерзімді климаттық мақсаттарға қол жеткізу қажеттілігі арасындағы тепе-теңдікті қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Осы тәсілді дамыту үшін Агенттік ұлттық таксономия мен халықаралық стандарттарға негізделген жобаларды жіктеу жүйесін қалыптастыратын болады, бұдан басқа Агенттік GHG Protocol ұсынымдарына сәйкес көміртегі ізін бағалау құралдарын (Score 3 - портфельдік шығарындыларды қоса алғанда) енгізеді.

Алдағы уақытта портфельдегі "жасыл", өтпелі және тұрақты жобалардың үлесін сандық бағалау, экспорттық қолдаудың көміртегі қарқындылығына мониторинг жүргізу жоспарлануда.

Осылайша, ресми түрде "жасыл" деп жіктелген жобалар болмаса да, қазіргі портфель қазірдің өзінде төмен көміртекті даму мақсаттарына қол жеткізуге үлес қосады және халықаралық климаттық міндеттемелер мен көміртекті бейтараптық мақсаттарына сәйкес келетін экспорттық қолдаудың тұрақты моделіне одан әрі көшу үшін негіз қалыптастырады.

3.9. Зейнетақы міндеттемелері

GRI 201-3

Белгіленген төлемдері бар өз бағдарламалары шеңберінде зейнетақы төлемдері жүзеге асырылмайды, қызметкерлер алдында қосымша зейнетақы міндеттемелері жоқ.

ҚР заңнамасының талаптарына сәйкес Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорына (БЖЗҚ) жұмыс берушінің міндетті аударымдары мен міндетті жарналары зейнетақымен қамсыздандыру нысандары болып табылады. Барлық қызметкерлер жеке шоттарға зейнетақы жинақтарын жалақы мен аударымдардан міндетті 10% ұстап қалу арқылы алады, оны жұмыс беруші қызметкерлердің ай сайынғы табысының 2,5% мөлшерінде өз қаражаты есебінен қызметкерлерге аударады.

Әлеуметтік жауапкершілік қағидаттарын ұстана отырып, ұзақмерзімді перспективада қызметкерлердің қаржылық тұрақтылығына ықпал ететін аударымдардың уақтылығы мен толықтығы қамтамасыз етіледі. Міндетті зейнетақы аударымдарынан басқа, қызметкерлердің әлеуметтік қорғалу деңгейін және қаржылық сенімділігін арттыруға бағытталған қосымша бағдарламалар мен бастамаларды іске қосу мүмкіндіктері қарастырылуда.

Барлық зейнетақы міндеттемелерінің және еңбек шарттарының талаптарының сақталуына мониторинг үнемі жүргізіледі, бұл қолайлы жұмыс ортасын құруға және жауапты жұмыс берушінің беделін нығайтуға ықпал етеді.

3.10. Мемлекеттік қолдау

GRI 201-4

Мемлекеттік қолдау стратегиялық ресурс ретінде

Мемлекеттік қолдау экспортты ынталандыру және отандық бизнестің бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін стратегиялық ресурс ретінде қарастырылады. 2025 жылға

Қазақстан Республикасының экспортты қолдау жөніндегі мемлекеттік кепілдігінің жиынтық мөлшері 741,4 млрд теңгені құрайды, меншікті капиталы 149,8 млрд теңгені құрады. Осының арқасында экспорттаушыларға 653,7 млрд теңге сомасында қолдау көрсетілді, бұл бүкіл тарихтағы рекордтық көрсеткіш болды. Жиынтық экономикалық тиімділік 2,3 трлн теңгені құрады.

Алынған қаражат экспорттық операцияларды дамытуға, жаңа технологияларды енгізуге және операциялық тиімділікті арттыруға бағытталған. Мемлекеттік қолдауды пайдалану ашықтық пен есептілікпен сүйемелденеді-ақпарат тұрақты есептілік шеңберінде ашылады.

Мемлекеттік кепілдік сақтандыру және кепілдік міндеттемелерін қабылдау мүмкіндіктерін кеңейтеді және қаржы институттарының сенімін арттырады, бұл клиенттік базаның өсуіне және мәмілелердің жеделдеуіне ықпал етеді.

Қолдаудың арқасында экспорттық сауданы қаржыландырудан бастап тендерлерге қатысу үшін кепілдік өнімдеріне дейін жаңа құралдар іске асырылды. Бұл әсіресе шетелдік нарықтарға және тәуекелдерді азайту тетіктеріне қол жеткізетін ШОБ үшін өте маңызды.

Мұндай қолдау басым мақсатқа – шикізаттық емес экспортты дамытуға, отандық өндірушілердің позицияларын нығайтуға және экономикалық тұрақтылықты нығайтуға қол жеткізуге ықпал етеді.

Есептік кезеңде, егер қаржылық есептілікте өзгеше ашылмаса, салық жеңілдіктері, субсидиялар, инвестициялық гранттар, ҒЗТҚЖ гранттары, өзге де гранттар, сыйақылар, роялтиден босату және мемлекеттен (экспорттық-кредиттік агенттіктерден) тікелей қаржылық көмектің өзге де нысандары берілмеді. Мемлекеттік қолдау көрсететін ел-Қазақстан Республикасы.

3.11. Инфрақұрылымға инвестициялар

GRI 203-1

2025 жылы Агенттік экспортты қолдау құралдарының қолжетімділігін, жылдамдығын және сапасын арттыруға бағытталған цифрлық және операциялық инфрақұрылымды дамытуды жалғастырды.

Есептік кезеңнің негізгі бағыты цифрлық клиенттік сервистерді дамыту болды. Атап айтқанда, өтінімдерді беруді, мәмілелерді сүйемелдеуді, құжаттармен алмасуды және онлайн-форматта консультациялық қолдауды қамтамасыз ететін экспорттаушының жеке кабинетін дамыту жалғастырылды.

Цифрлық шешімдерді іске асыру өтінімдерді қарау мерзімдерін 39-дан 13 жұмыс күніне дейін қысқартуға мүмкіндік берді, бұл операциялық тиімділікті айтарлықтай арттырды және клиенттің тәжірибесін жақсартты.

Есептік кезеңде электрондық қолтаңба және цифрлық құжат айналымы құралдары енгізілді, сондай-ақ Холдингтің ішкі сервистерімен және мемлекеттік цифрлық платформалармен интеграция жалғастырылды.

Ішкі бизнес-процестерді автоматтандыруға ерекше назар аударылды. 2025 жылы 17 ҚЕХС шеңберінде ақпаратты есепке алу және ашу, сақтандыру портфелінің

мониторингі және ішкі бақылау процестерін қоса алғанда, 10 негізгі үдеріс автоматтандырылды.

Ақпараттық жүйелерді жаңғыртуды, АТ-архитектурасының аудитін және ақпараттық қауіпсіздікті күшейтуді қоса алғанда, АТ-инфрақұрылымын дамыту бойынша жұмыс жалғастырылды.

Деректерді өңдеу сапасын арттыруға, өтінімдерді талдауды жеделдетуге және шешім қабылдауды қолдауға бағытталған аналитикалық және AI-шешімдерді енгізу жеке бағыт болды.

Инфрақұрылым мен цифрландыруға инвестициялар экспорттық қолдауды одан әрі масштабтау және Агенттіктің операциялық моделінің тұрақтылығын арттыру үшін негіз жасайды.

3.12. Жанама экономикалық әсер

GRI 203-2

Агенттіктің қызметі іскерлік белсенділікті ынталандыру, жеткізу тізбегін кеңейту және экспортқа бағдарланған бизнестің тұрақтылығын арттыру арқылы ұлттық экономиканың дамуына айтарлықтай жанама экономикалық әсер етеді.

Шағын және орта бизнесті қолдау басым бағыт болып қала береді. 2025 жылы қолдау тапқан экспорттаушылардың 71% - ы шағын және орта бизнес кәсіпорындарын құрады, бұл олардың халықаралық нарықтардағы бәсекеге қабілеттілігінің өсуіне, өткізу арналарының кеңеюіне және экспорттық әлеуетті нығайтуға ықпал етті.

Шағын және орта бизнесті қолдаудың кеңеюі Агенттік қызметін аймақтық қамтудың өсуімен қатар жүрді. 2025 жылдың қорытындысы бойынша өңірлерде қолдау тапқан экспорттаушылар саны 96-дан 121-ге дейін өсті, бұл өңірлердің және жергілікті өндірістік тізбектердің дамуына жанама экономикалық ықпалдың күшеюін көрсетеді.

Кесте 5. 2024-2025 жылдары ҚР өңірлері бөлінісінде экспорттаушыларды қолдау.

Өңір	Экспорттаушылар саны		
	2024	2025	Өсу қарқыны, %
Астана қ.	7	11	57,1
Алматы қ.	17	21	23,5
Шымкент қ.	4	4	0,0
Абай облысы	2	6	200,0
Ақмола облысы	5	4	-20,0
Ақтөбе облысы	1	1	0,0

Алматы облысы	11	13	18,2
Атырау облысы	1	1	0,0
Шығыс Қазақстан облысы	3	12	300,0
Жамбыл облысы	1	4	300,0
Жетісу облысы	2	1	-50,0
Батыс Қазақстан облысы	2	3	50,0
Қарағанды облысы	1	4	300,0
Қостанай облысы	30	19	-36,7
Қызылорда облысы	0	1	-
Маңғыстау облысы	1	1	0,0
Павлодар облысы	3	4	33,3
Солтүстік Қазақстан облысы	2	5	150,0
Түркістан облысы	3	6	100,0
Барлығы:	96	121	26,0

ШОБ-тың қаржы ресурстарына қолжетімділігін дамытудың маңызы зор. Есептік кезеңде екінші деңгейдегі банктермен бірлесіп портфельдік сақтандырудың жаңа өнімінің шарттары әзірленді және бекітілді, бұл шағын және орта бизнес субъектілерінің қаржыландыруға қол жеткізуін жеңілдетуге және сыртқы нарықтарға шығу мүмкіндіктерін кеңейтуге бағытталған.

2025 жылы экспорттық географияны кеңейту және негізгі бағыттар бойынша сыртқы сауда байланыстарын дамыту арқылы жанама экономикалық ықпал күшейе түсті. Қолдау көрсетілген міндеттемелердің едәуір көлемі Өзбекстанға, Ресейге, Қырғызстанға, Тәжікстанға, Қытайға және Біріккен Араб Әмірліктеріне тиесілі болды, бұл металлургия, тамақ өнеркәсібі, агроөнеркәсіптік кешен, химия өнеркәсібі және құрылыс материалдары өндірісінің өнімдерін жеткізуді кеңейтуге ықпал етті.

Қосымша жанама әсер логистика, көлік қызметтері, қойма инфрақұрылымы, орау өндірісі және шикізат жеткізушілерін қоса алғанда, байланысты салаларды дамыту арқылы қалыптасты.

Елеулі үлес шетелдік банктермен және қаржы институттарымен әріптестік желіні кеңейту есебінен қамтамасыз етілді. 2025 жылы "Invest Finance Bank" АҚ (Өзбекстан), "Тәжікстан Инвестициялық-Кредиттік Банкі" ЖАҚ (Тәжікстан), "Нео Банк Азия" ЖАҚ (Беларусь), "Фридом Банк Тәжікстан" ЖАҚ (Тәжікстан), "PashaBank" ААҚ (Әзірбайжан), "Элдик Банк" ААҚ (Қырғызстан), "Туранбанк" акционерлік коммерциялық банкі (Өзбекстан), "Бизнесті дамыту банкі" акционерлік коммерциялық банкі (Өзбекстан) және басқа да қаржы институттарын қоса алғанда, бірқатар шетелдік банктермен ынтымақтастық туралы келісімдер жасалды. Бұл экспорттаушылардың сауданы қаржыландыруға, сақтандыруды қолдауға және сыртқы сауда операцияларын қолдауға қол жетімділігін кеңейтті.

Экспорттық келісімшарттарды қолдау өндірістік және сервистік кәсіпорындардың жүктемесін ұлғайтуға, жаңа кооперациялық байланыстарды қалыптастыруға және аймақтық құн тізбегін дамытуға ықпал етеді.

Осылайша, Агенттік қызметінің жанама экономикалық әсері кәсіпкерлік белсенділікті кеңейтуде, аралас салаларды дамытуда, өңірлік экономиканың өсуінде, жұмыспен қамтуды арттыруда және шағын және орта бизнес секторының тұрақтылығын нығайтуда көрінеді.

3.13. Сатып алу қызметі

GRI 204-1

Сатып алу қызметі ҚР Қаржы министрінің 2021 жылғы 30 қарашадағы № 1253 бұйрығымен бекітілген Ұлттық әл-ауқат қоры мен Қор ұйымдарын қоспағанда, квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерінің сатып алуды жүзеге асыру қағидаларына толық сәйкес жүзеге асырылды.

Сатып алу қызметінің қағидаттарын іске асыру үшін Еуразиялық электрондық порталдың – eep.mitwork.kz электрондық сатып алу интернет-алаңын пайдалану жалғастырылды. Портал жеткізушілерді баға ұсыныстарын сұрау арқылы сатып алу рәсімдеріне ашық тіркеуді және қатысуды, ашық тендерлер мен аукциондар өткізуді, сондай-ақ электрондық дүкенге көшуді қамтамасыз етеді.

Қосымша платформада электрондық шарттарды, сондай-ақ тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді қабылдау-беру актілерін келісу және оларға қол қою тетігі жұмыс істейді. Бұл әкімшілік жүктемені азайту және ресурстарды пайдалануды оңтайландыру арқылы шарттық міндеттемелердің орындалуын автоматтандыруға мүмкіндік береді.

Жергілікті тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді жеткізушілерді тарту саясатын ұстанады. Бұл шығындар мен логистиканы оңтайландыруға мүмкіндік береді, сондай-ақ ҚР-да ұлттық бизнес пен кәсіпкерлікті дамытуға ықпал етеді.

Сатып алуды оқшаулау елдің экономикалық базасын нығайтуға және ұлттық деңгейде берік серіктестік байланыстарды қалыптастыруға ықпал ететін дамудың маңызды құралы ретінде қарастырылады.

Қазақстандық өнім берушілердің сатып алу үлесі жасалған шарттардың жалпы сомасының 96% құрайды. Жеткізушілерді таңдау сатып алу ережелеріне сәйкес жүзеге асырылады.

2025 жылы сатып алудың жалпы көлемі 1 982,5 млн теңгені құрады, оның 1 608 млн теңгесі - қызметтер, ал 281,6 млн теңгесі - тауарлар.

Сатып алу функциясының маңыздылығы сатып алудың келесі қағидаттарын орындау болып табылады:

- қаражатты оңтайлы және тиімді жұмсау;

- сатып алу процесінің ашықтығы;
- әлеуетті өнім берушілердің сатып алуға қатысуға тең қолжетімділігі;
- адал бәсекелестік;
- қатысушылардың жауапкершілігі;
- сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеу;
- Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттарға қайшы келмейтін шамада қазақстандық тауар өндірушілерге, жұмыстар мен қызметтер өндірушілерге қолдау көрсету;
- инновациялық және жоғары технологиялық тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді сатып алу;
- сатып алынатын тауарлардағы зияткерлік меншік объектілеріне құқықтардың сақталуы.

3.14. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл

GRI 205-1, 205-3

Агенттік БҰҰ-ның жаһандық шартының қағидаттарын және сыбайлас жемқорлықтың барлық түрлеріне және басқа да заңсыз әрекеттерге, соның ішінде бопсалау мен парақорлыққа мүлдем төзбеушілік саясатын ұстанады. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын, корпоративтік басқару кодексін, іскерлік этика кодексін, корпоративтік қақтығыстар мен мүдделер қақтығысын реттеу саясатын қоса алғанда, ішкі құжаттар қабылданды және іске асырылуда.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты комплаенс-тәуекелдерді басқару жүйесінің құрамдас бөлігі болып табылады және сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алу және анықтау жөніндегі шараларды күшейтуге, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік ахуалын қалыптастыруға бағытталған.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс - қимыл жүйесінің мақсаты-лауазымды адамдар мен қызметкерлер тарапынан сыбайлас жемқорлық іс-әрекеттерінің алдын алу, анықтау және азайту.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын Директорлар кеңесі бекітеді, бұл ретте басқарма сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың сақталуына жауапты болады және осы салада шешімдер қабылдайды. Жүйенің негізгі қатысушылары Комплаенс-қызмет, құрылымдық бөлімшелердің басшылары және барлық қызметкерлер болып табылады. Комплаенс-қызметтің негізгі міндеттерінің бірі алаяқтық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жүйесінің жұмысын ұйымдастыру және бақылау болып табылады.

2025 жылы келесі іс-шаралардың орындалуы қамтамасыз етілді:

1. ішкі құжаттарға сыбайлас жемқорлыққа қарсы сараптама жүргізу;
2. коммерциялық ақпараттық-анықтамалық сервистер арқылы контрагенттердің / клиенттердің үлестестігі мен сенімділігіне кешенді тексеру;
3. ЭКА лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен стандарттарды сақтауы;
4. сыбайлас жемқорлық қылмыс жасаған адамдарды жұмысқа орналастыруға шектеулерді сақтау;

5. лауазымды адамдар мен олардың жұбайларының активтері мен міндеттемелері, кірістері мен мүлкі туралы декларацияларды беру мониторингі;
6. ЭКА қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу;
7. ЭКА қызметінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу;
8. корпоративтік алаяқтық және теріс пайдалану тәуекелдерінің алдын алу (Жасанды бизнес-қажеттілікті құру, бюджет шығыстарын асыра бағалау) мәніне бюджеттік баптар әкімшілерінің бюджеттік өтінімдеріне талдау жүргізу;
9. тәуекелдер мен медиапольдің мониторингі (3 810 жарияланымды, ЭКА лауазымды адамдарының немесе қызметкерлерінің заңсыз әрекеттері туралы, сыбайлас жемқорлық немесе алаяқтық жағдайлары туралы жарияланымдарды талдау анықталған жоқ);
10. "Парақорлыққа қарсы күрес менеджменті жүйелері" ISO 37001:2016 халықаралық стандартының талаптарына сәйкестігіне ЭКА менеджмент жүйесін сертификаттау. (ЭКА аккредиттелген сертификаттардың халықаралық базасында тіркелген 09.12.2025 жылғы ABMS-2240/A халықаралық сәйкестік сертификатын берді (www.iafcertsearch.org), сондай-ақ № KZ.Q.01.0064.C25. 16382 09.12.2025 ж. ұлттық сәйкестік сертификаты, ЭКА қызметінің халықаралық және ұлттық талаптарға сәйкестігін растайтын).

2025 жылы корпоративтік қақтығыстар мен мүдделер қақтығысы анықталған жоқ, жалғыз акционер тарапынан өтініштер түскен жоқ. 2025 жылы сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бағалаумен ЭКА-ның 38 бизнес-процесінің 38-і қамтылды, бұл 100% құрайды.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелерін реттейтін ЭКА-дағы ішкі нормативтік құжаттар корпоративтік басқару кодексі, Іскерлік этика кодексі, Мүдделер қақтығысы мен корпоративтік қақтығыстарды реттеу саясаты; Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты болып табылады. Бұл құжаттар орнықты даму саясатының қағидаттарын біріктіреді және сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметке жүйелі көзқарасты қамтамасыз етеді.

2025 жылы келесі оқыту іс-шаралары өткізілді:

1. ЭКА-дағы мүдделер қақтығысын реттеу тетігі;
2. сыбайлас жемқорлық пен алаяқтық көріністері туралы хабарлау тәртібі және ЭКА-да ден қою шаралары;
3. ЭКА-дағы қаржылық бақылау шаралары;
4. ЭКА - дағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен стандарттар;
5. ISO 37001:2016 халықаралық стандартының негізгі принциптері, тәсілдері мен талаптары;
6. ISO 37001:2016 халықаралық стандартының талаптарын әзірлеу және енгізу;
7. ISO 37001:2016 халықаралық стандартына сәйкес ЭКА парақорлыққа қарсы күрес менеджменті жүйесінің ішкі аудитін жүргізу тәртібі туралы "Парақорлыққа қарсы күрес менеджменті жүйесінің ішкі аудиторы" бағдарламасы бойынша оқыту.

ЭКА-да ықтимал бұзушылықтар туралы хабарламаларды қабылдау мен өңдеудің көп деңгейлі жүйесі жұмыс істейді.

Мүдделі тараптар өтініштерді жібере алады:

- 1) "Сенім" жедел желісі қызметкерлердің, клиенттердің және контрагенттердің сыбайлас жемқорлық және бұзушылықтар туралы құпия өтініштері Тел.: +7 (7172) 55-44-70;
- 2) мамандандырылған электрондық пошта жәшігі E-mail: senim@kazakhexport.kz;
- 3) пошта мекенжайы: Астана қ., Мәңгілік Ел даңғылы, 55А.

"Сенім" жедел желісі төмендегілер туралы хабарлауға арналған:

- 1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдерді бұзу;
- 2) алаяқтыққа күдік;
- 3) сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне сүйену;
- 4) лауазымды адамдардың әрекетсіздігі;
- 5) ЭКА-ға қатысты өзге де құқыққа қарсы іс-қимылдарда қолданылады.

Сенім телефонының жұмыс істеуі тәуекелдерді ерте анықтауды қамтамасыз етеді және адал мінез-құлық мәдениетін нығайтады. Құпиялылық пен анонимділік қамтамасыз етіледі. Барлық келіп түскен хабарламалар тіркеледі және Комплаенс-қызметке беріледі. Өтінішті алдын ала бағалау жүргізіледі. Негіздер болған кезде қызметтік тергеу басталады. Тексеру кінәсіздік презумпциясы қағидатын сақтай отырып жүргізіледі. Қорытындысы бойынша шаралар қабылдануда.

Қажет болған жағдайда Қазақстан Республикасының құқық қорғау органдарымен өзара іс-қимыл жүзеге асырылады.

Агенттік өтініш берушінің жеке басының құпиялылығына, қудалау мен кемсітушіліктен қорғауға, бұзушылықтар туралы адал хабарлаған адамдар үшін жағымсыз салдардың болмауына кепілдік береді. Қорғау кепілдіктері туралы ақпарат ЭКА интернет-ресурсында ашық қолжетімділікте орналастырылған.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру құқық бұзушылықтың алдын алудың негізгі элементі болып табылады. Комплаенс-қызмет HR-бөлімшемен бірлесіп тұрақты оқыту бағдарламаларын іске асырады. Оқыту қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық тәуекелдері және олардың алдын алудың практикалық тетіктері туралы хабардарлығын арттыруға бағытталған. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг нәтижелері ЭКА интернет-ресурсында ашық қолжетімділікте жарияланады.

Агенттік сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулердің сақталуын, қаржылық бақылауды, мүдделер қақтығысының алдын алуды, шешім қабылдау рәсімдерінің ашықтығын қамтамасыз етеді. 2025 жылы сыбайлас жемқорлық және лауазымдық теріс пайдалану туралы өтініштер түскен жоқ, ЭКА-да сыбайлас жемқорлықтың расталған жағдайлары анықталған жоқ.

2025 жылы Агенттік сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алуға, адалдық мәдениетін дамытуға және бизнес-процестердің ашықтығын қамтамасыз етуге бағытталған ISO 37001:2016 халықаралық стандарты және ҚР СТ ISO 37001-2017 ұлттық стандарты бойынша сертификатталды. Сертификатты Cert International s.r.o халықаралық органы берген. Бұл менеджмент жүйесі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдауды, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингті, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруды, стандарттар мен рәсімдерді сақтауды, мүдделер қақтығысының алдын алуды, контрагенттермен өзара іс-қимылды

және уәкілетті органдарға есептілікті қамтиды. Сертификаттау ЭКА-ның ашықтық және сыбайлас жемқорлыққа нөлдік төзімділік қағидаттарына бейілділігін растайды.

3.15. Салық салу

GRI 207

Ұйымның салық саясаты ҚР Салық кодексіне, "Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы" Заңға, ҚЕХС және өзге де нормативтік актілерге сәйкес әзірленді. Оның негізінде міндеттілік, сенімділік, әділеттілік және біркелкілік қағидаттары жатыр.

Саясаттың мақсаты-салықтар мен міндетті төлемдер бойынша ақпараттың толықтығын, дұрыстығын және ашықтығын қамтамасыз ету. Салық есебін жүргізу міндеттемелерді дұрыс есептеуге, деректерді жүйелеуге және есептілікті қалыптастыруға бағытталған.

Салық органдарымен өзара іс-қимылдың маңыздылығы танылады. Ұйым кәсіби қарым-қатынас орната отырып, ашық және адал көзқарасты ұстанады. Заңнама нормаларын түсіндіруде түсініксіздіктер болған кезде уәкілетті органдармен сындарлы диалог жүргізіледі.

Саясат заңнамадағы өзгерістерді ескере отырып, үнемі қайта қаралады. Сондай-ақ салалық бірлестіктермен және мемлекеттік құрылымдармен өзара іс-қимыл жасау арқылы салық ортасын қалыптастыруға қатысу жүзеге асырылады.

Салық салу тәсілі

GRI 207-1

Ұйым салықтық ашықтық және міндеттемелерді адал орындау қағидаттарын ұстанады. Салық салу тәсілі ҚР заңнамасын және халықаралық нормаларды сақтауға, салықтарды уактылы төлеуге, есеп айырысудың дәлдігіне және салық органдарымен ашық өзара іс-қимылға негізделген.

Салық саясаты корпоративтік басқару және ішкі бақылау жүйесіне біріктірілген. Заңнаманың сақталуына жауапкершілік бухгалтерлік, қаржылық және бақылаушы қызметтерді қоса алғанда, бейінді бөлімшелерге жүктеледі. Салық салу мәселелері іскерлік этика мен корпоративтік жауапкершіліктің элементі ретінде қарастырылады.

Мемлекеттік құжаттарда рәсімделген салық стратегиясы жоқ, алайда ашықтық, заңдылық және әлеуметтік жауапкершілік қағидаттары іскерлік этика кодексінде және корпоративтік басқару кодексінде бекітілген.

Салықтар мен салықтық тәуекелдерді басқару

GRI 207-2

Салықтық басқару ішкі бақылау жүйесі шеңберінде жүзеге асырылады және ішкі құжаттармен реттеледі. Заңнаманың сақталуы, нормативтік база өзгерген кезде тәсілдерді өзектендіру, салық тәуекелдерінің мониторингі және есептілікті бақылау қамтамасыз етіледі. Оффшорлық юрисдикциялардағы қызмет жүргізілмейді.

Салық міндеттемелеріне аудит жүргізілді-елеулі бұзушылықтар анықталған жоқ. Тәуекелдерді жоспарлау мен төмендетуге профилактикалық тәсіл қолданылады, қызметкерлердің біліктілігін арттыру және процестерді жетілдіру қамтамасыз етіледі.

Салық мәселелерін бақылау Басқарманың, Директорлар кеңесінің және бейінді құрылымдық бөлімшелердің құзыретіне кіреді. Аудит тәуекелге бағытталған тәсіл негізінде жүзеге асырылады.

Салық салу мәселелері бойынша өзара іс-қимыл

GRI 207-3

Салық органдарымен өзара іс-қимыл ашықтық, адалдық және заңдылық қағидаттарына негізделеді. Консультацияларға, жұмыс топтарына және салалық бірлестіктерге қатысуды қоса алғанда, мемлекеттік органдармен қарым-қатынастың жұмыс форматтары белгіленді.

Заңнама әртүрлі оқылған жағдайда уәкілетті органдармен диалог жүргізіледі. Сондай-ақ, сыртқы аудиторлармен және реттеушілермен өзара іс-қимыл, соның ішінде қажетті ақпарат беру және салық саясатындағы өзгерістерді талқылау жүзеге асырылады.

Елдер бойынша есептілік

GRI 207-4

Қызмет ҚР аумағын және шетелдік өкілдіктерді қамтиды. Есептілік трансферттік баға белгілеуді және әрбір юрисдикция бойынша салық міндеттемелерін ашуды қоса алғанда, ұлттық және халықаралық стандарттарға сәйкес жүргізіледі.

Қаржы ағындары мен салықтар бойынша деректердің толықтығы мен дұрыстығы қамтамасыз етіледі. Ақпаратты ашуға ашық тәсіл қолданылады, есептілік ҚР мен қатысушы елдерде белгіленген мерзімде ұсынылады.

3.16. Жұмысшы кәсіптерін дамытуға қосқан үлесі

GRI 203-2

Агенттіктің қызметі экономиканың экспортқа бағдарланған салаларында жұмысшы кәсіптерін дамытуға және жұмыспен қамтуды арттыруға айтарлықтай әсер етеді.

Металлургия, азық түлік, химия өнеркәсібі, агроөнеркәсіптік кешен, машина жасау және құрылыс материалдарын өндіру кәсіпорындарын қолдау өндірістік секторда, логистикада, қойма инфрақұрылымында және аралас сервистік бағыттарда жұмыс орындарын сақтауға және құруға ықпал етеді.

Экспорттық қызметті жүзеге асыратын шағын және орта бизнес кәсіпорындарын қолдау айрықша маңызға ие, бұл өндірістік желі операторларын, техникалық қызметкерлерді, логистика, қоймалық есепке алу және көліктік сүйемелдеу жөніндегі мамандарды қоса алғанда, жұмысшы кәсіп мамандарына қосымша сұранысты қалыптастырады.

Экспорттық келісімшарттарды іске асыру өндірістік қуаттардың жүктемесін арттыруға және өңірлік жұмыспен қамтуды дамытуға, әсіресе Қазақстан Республикасының индустриалды дамыған өңірлерінде ықпал етеді.

Осылайша, Агенттіктің жанама үлесі тұрақты жұмыспен қамтуды қолдауда, білікті өндірістік еңбекті дамытуда және экономиканың нақты секторында адами капиталды нығайтуда көрінеді.

4. Корпоративтік басқару

Корпоративтік басқару Агенттік қызметінің тұрақты дамуы мен ұзақмерзімді тиімділігінің негізгі элементі болып табылады. Корпоративтік басқару жүйесі Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына, ішкі нормативтік құжаттарға, Холдинг қағидаттарына және үздік халықаралық практикаларға сәйкес құрылған.

Басқарудың қолданыстағы моделі шешім қабылдаудың ашықтығын, өкілеттіктер мен жауапкершілікті тиімді бөлуді, тәуекелдерді басқаруды бақылауды, ішкі бақылауды және ESG қағидаттарын сақтауды қамтамасыз етеді. Осы бөлімде басқару органдарының құрылымы, олардың функциялары, есеп беру тетіктері және Агенттіктің корпоративтік басқару жүйесінің негізгі элементтері көрсетілген.

4.1. Басқару құрылымы

GRI 2-9

Заңнаманың және ішкі регламенттердің сақталуын, сондай-ақ жауапты шешімдер қабылдау үшін жағдайлар жасауды қамтамасыз ететін корпоративтік басқару жүйесі жұмыс істейді.

Жоғары басқару органы Жалғыз акционер болып табылады. Жалпы басшылықты Директорлар кеңесі, ағымдағы басқаруды-Басқарма жүзеге асырады. Директорлар кеңесі жанынан Аудит жөніндегі комитет, Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет, Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет жұмыс істейді.

Жалғыз акционермен өзара іс-қимыл «Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ бекіткен жарғы және корпоративтік басқару Кодексі шеңберінде жүзеге асырылады.

Жалғыз акционердің 2026 жылғы 22 қаңтардағы шешімімен (№02/26 хаттама) холдингінің, экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының корпоративтік басқару стандарттарына сәйкес әзірленген және кейіннен ЭКА стратегиялық мақсаттарына қол жеткізуге ықпал ететін корпоративтік басқару қағидаттарын көрсететін ЭКА корпоративтік басқару Кодексі бекітілді. Корпоративтік басқару кодексінің негізгі қағидаттары:

- 1) өкілеттіктерді ажырату қағидаты;
- 2) Жалғыз акционердің құқықтары мен мүдделерін қорғау қағидаты;
- 3) Агенттікті Директорлар кеңесі мен Басқарманың тиімді басқару қағидаты;
- 4) тұрақты даму қағидаты;
- 5) тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және аудит қағидаты;
- 6) корпоративтік қақтығыстар мен мүдделер қақтығысын реттеу қағидаты;
- 7) ЭКА қызметі туралы ақпаратты ашудың ашықтығы мен объективтілігі қағидаттары.

Жыл сайын ішкі құжаттарға сәйкес корпоративтік басқару қағидаттары мен ережелерінің сақталуы туралы есеп дайындалады.

2025 жылы ЭКА-да корпоративтік басқаруды тәуелсіз бағалау жүргізілді, корпоративтік басқару диагностикасының нәтижелері бойынша КБ деңгейінің үздік практика талаптарына сәйкестігінің жиынтық көрсеткіші **98%** құрады.

ЭКА корпоративтік басқару құрылымы ЭКА Жарғысымен және ішкі құжаттарымен нақты айқындалған:

- Жоғары орган – Жалғыз акционер;
- Басқару органы-Директорлар кеңесі;
- Атқарушы орган-Басқарма;
- Бақылау органы-Ішкі аудит қызметі;
- ҚР заңнамасына және ЭКА Жарғысына сәйкес өзге де органдар.

4.2. Директорлар кеңесі

GRI 2-9

Директорлар кеңесі Агенттіктің алдына қойылған стратегиялық міндеттерге қол жеткізуді, ЭКА мүдделерін сақтауды және Жалғыз акционердің құқықтарын қорғауды қамтамасыз етеді.

ЭКА Директорлар кеңесі өз қызметін Жарғыда, корпоративтік басқару кодексінде және директорлар кеңесі туралы ережеде бекітілген ережелерге сәйкес жүзеге асырады.

Директорлар кеңесі салалық ерекшелікті ескере отырып қалыптастырылады. Оның құрамына тәуелсіз директорлар мен жалғыз акционердің және келісім бойынша басқа мүшелердің өкілдері кіреді.

Кеңес мүшелерінің басқару, экономика, құқық және басқа да негізгі салаларда тәжірибесі бар.

Директорлар кеңесі жалпы басшылықты жүзеге асырады, даму стратегиясын, негізгі саясатты бекітеді, ішкі бақылау, тәуекелдерді басқару жүйесін және корпоративтік басқару қағидаттарының сақталуын бақылайды.

Директорлар кеңесі 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 7 мүшеден тұрады – Жалғыз акционердің өкілдері, ЭКА өкілі және тәуелсіз директорлар, оның ішінде 3 - тәуелсіз директорлар.

Директорлар кеңесі туралы Ережеге сәйкес Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзімін Директорлар кеңесінің барлық немесе жекелеген мүшелерінің өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтатуға құқылы жалғыз акционер белгілейді. Сонымен қатар, тәуелсіз директорлар үш жылдан аспайтын мерзімге сайланады, кейіннен олардың қызметін бағалаудың қанағаттанарлық нәтижелері болған жағдайда, тағы үш жылға дейінгі мерзімге қайта сайлау болуы мүмкін.

Басқару органының төрағасы

GRI 2-11, 2-9

Басқару органының төрағасы атқарушы басшылықтың құрамына кірмейді. Төрағаның рөлі Директорлар кеңесінің тиімді жұмысын қамтамасыз ету, оның жұмысын ұйымдастыру және атқарушы орган – басқармамен өзара іс-қимылды үйлестіру болып табылады. Ол дамуға қатысты стратегиялық шешімдерге, сондай-ақ негізгі бастамалардың іске асырылуын бағалау мен бақылауға қатысады.

2025 жылы Директорлар кеңесі Төрағасының функцияларын «Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ Басқарма төрағасының орынбасары **Ерсайын Ерболатұлы Хамитов** атқарды.

Директорлар кеңесінің құрамы:

1. **Ерсайын Ерболатұлы Хамитов** – Директорлар кеңесінің төрағасы (18.02.2025 ж. бастап), Басқарма төрағасының орынбасары, «Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ Басқарма мүшесі
2. **Онжанов Тимур Нұрланұлы** – Директорлар кеңесінің мүшесі (18.02.2025 ж. бастап), Басқарма төрағасының орынбасары, «Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ Басқарма мүшесі
3. **Арман Абайұлы Шаққалиев** – Директорлар кеңесінің мүшесі (09.10.2024 бастап), Қазақстан Республикасының сауда және интеграция министрі
4. **Аллен Сержанұлы Шәйжүнісов**-Директорлар кеңесінің мүшесі (03.07.2024 бастап),«Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ Басқарма Төрағасы
5. **Нұржан Ержанұлы Әлімұхамбетов** – Тәуелсіз директор (15.11.2023 ж. бастап), Директорлар кеңесінің төрағасы, "Базель "сақтандыру компаниясы"АҚ тәуелсіз директоры
6. **Шыңғыс Самұратұлы Мадахметов** – тәуелсіз директор (01.06.2025 бастап)
7. **Алина Өтемісқызы Алдамберген** – тәуелсіз директор (25.06.2025 бастап)

Директорлар Кеңесі құрамындағы өзгерістер

ЭКА Директорлар кеңесінің құрамындағы өкілеттіктер тоқтатылды:

- 1) **Рустам Тимурұлы Қарағойшин** Директорлар кеңесінің төрағасы ретінде 2025 жылғы 18 ақпаннан бастап («Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ Басқармасының 18.02.2025 жылғы № 05/25 хаттамасы).
- 2) **Жандос Әлкенұлы Шайхы** Директорлар кеңесінің мүшесі ретінде 2025 жылғы 18 ақпаннан бастап («Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ Басқармасының 18.02.2025 жылғы № 05/25 хаттамасы).
- 3) **Ярослав Григорьевич Дильдяев** 2025 жылғы 1 маусымнан бастап Директорлар кеңесінің тәуелсіз директоры-мүшесі ретінде («Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ Басқармасының 21.05.2025 жылғы № 23/25 хаттамасы).
- 4) **Айткүл Байғазықызы Самақова** 2025 жылғы 1 маусымнан бастап Директорлар кеңесінің тәуелсіз директоры-мүшесі ретінде («Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ Басқармасының 21.05.2025 жылғы № 23/25 хаттамасы).

ЭКА Директорлар кеңесінің құрамына сайланды:

1. **Ерсайын Ерболатұлы Хамитов** 2025 жылғы 18 ақпаннан бастап Директорлар кеңесінің мүшесі болып сайланды («Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ Басқармасының 18.02.2025 жылғы № 05/25 хаттамасы).
2. **Тимур Нұрланұлы Онжанов** 2025 жылғы 18 ақпаннан бастап Директорлар кеңесінің мүшесі болып сайланды («Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ Басқармасының 18.02.2025 жылғы № 05/25 хаттамасы).
3. **Шыңғыс Самұратұлы Мадахметов** 2025 жылғы 1 маусымнан бастап Директорлар кеңесінің мүшесі болып сайланды («Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ Басқармасының 21.05.2025 жылғы № 23/25 хаттамасы).
4. **Алина Өтемісқызы Алдамберген** 2025 жылғы 25 маусымнан бастап Директорлар кеңесінің мүшесі болып сайланды («Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ Басқармасының 21.05.2025 жылғы № 23/25 хаттамасы).

Директорлар кеңесінің қызметі

Директорлар кеңесінің жұмысы кәсіпқойлық, адалдық, парасаттылық, объективтілік, сондай-ақ Жалғыз акционердің мүдделерін сақтау және құқықтарын қорғау қағидаттарына негізделеді.

2025 жылы Агенттіктің Директорлар кеңесі 20 отырыс өткізді (10-ы күндізгі отырыс форматында және 10-ы сырттай дауыс беру форматында), онда 168 мәселе, оның ішінде Агенттік қызметінің стратегиялық, қаржылық және ұйымдастырушылық аспектілерін қамтитын мәселелер қаралып, шешімдер қабылданды.

Агенттіктің Директорлар кеңесінің қызметін қамтамасыз етуді, Агенттіктің акционердің құқықтары мен мүдделерін іске асыруға кепілдік беретін рәсімдік талаптарды сақтауын, Агенттік туралы ақпаратты сақтауды, ашуды және беруді Корпоративтік хатшы жүзеге асырады.

Шешімдердің жобалары мен түсіндірме жазбаларды қоса алғанда, отырыстарға материалдар Директорлар кеңесі туралы ереженің талаптарына сәйкес Директорлар кеңесінің төрағасы мен мүшелеріне белгіленген мерзімде - отырыс өткізілетін күнге дейін күнтізбелік 10 күннен кешіктірілмей ұсынылды.

Қаралған мәселелердің құрылымы

2025 жыл ішінде «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ Директорлар кеңесінің отырыстарында 168 мәселе қаралды.

Ішкі нормативтік құжаттарды бекітуге байланысты мәселелер айтарлықтай үлес қосты – 50 сұрақ.

Күн тәртібіне келесі тақырыптар да кірді:

- 21 мәселе – мәмілелер, инвестициялық жобалар және бағалы қағаздармен операциялар бойынша;
- 43 мәселе– ДК қызметі және есеп беретін ДК бойынша
- 11 мәселе-ішкі және сыртқы аудит бойынша;
- 7 мәселе-кадр мәселелері бойынша;
- 20 мәселе -тәуекелдерді басқару бойынша;
- 9 мәселе– жоспарлау және есептілік.

Мұндай бөлу Директорлар кеңесінің басымдықтарын және оның стратегиялық және ұйымдастырушылық шешімдер қабылдауға қатысуын көрсетеді.

Комитеттердің құрамы мен қызметі

(2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша)

Аудит жөніндегі Комитет

• Төраға:

Нұржан Ержанұлы Өлімұхамбетов – Директорлар кеңесінің мүшесі, тәуелсіз директор

• Мүшелері:

Алина Өтемісқызы Алдамберген – Директорлар кеңесінің мүшесі, тәуелсіз директор
Шыңғыс Самұратұлы Мадахметов – Директорлар кеңесінің мүшесі, тәуелсіз директор

Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі Комитет

• Төраға:

Шыңғыс Самұратұлы Мадахметов – Директорлар кеңесінің мүшесі, тәуелсіз директор

• Мүшесі:

Алина Өтемісқызы Алдамберген – Директорлар кеңесінің мүшесі, тәуелсіз директор

Стратегиялық жоспарлау комитеті

- **Төраға:**
Алина Өтемісқызы Алдамберген – Директорлар кеңесінің мүшесі, тәуелсіз директор
- **Мүшелері:**
Нұржан Ержанұлы Өлімұхамбетов – Директорлар кеңесінің мүшесі, тәуелсіз директор
Тимур Нұрланұлы Онжанов – Директорлар кеңесінің мүшесі, Жалғыз акционердің өкілі («Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ)

2025 жыл ішінде «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ Директорлар кеңесінің комитеттері отырыстарды күндізгі нысанда да, бейнеконференция арқылы да өткізді.

Есептік кезеңде комитеттермен барлығы **198** мәселе қаралды, оның ішінде:

- **137 сұрақ (70%)** - аудит жөніндегі комитет;
- **42 сұрақ (21%)** - кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет;
- **19 сұрақ (9%)** - Стратегиялық жоспарлау комитеті.

Мәселелерді жан - жақты зерделеу үшін материалдар мен түсіндірме жазбалар комитеттер туралы ережелерде белгіленген мерзімдерде-отырыс өткізілетін күнге дейін 5 жұмыс күнінен кешіктірілмей тиісті комитеттердің Төрағасына және мүшелеріне жіберілді.

2025 жылы басқару құрылымындағы өзгерістер

2025 жылы басқару құрылымында келесі өзгерістер болды:

- Директорлар кеңесінің құрамын жаңарту.
- Ұйымдастырушылық құрылым оңтайландырылған.

Корпоративтік хатшы және комплаенс қызметі

Директорлар кеңесі, атқарушы орган және акционер арасындағы байланысты қамтамасыз ететін корпоративтік хатшы институты жұмыс істейді. Корпоративтік хатшы корпоративтік басқару рәсімдерін сақтауға, Директорлар кеңесінің, комитеттердің және акционердің жалпы жиналысының отырыстарын ұйымдастыруға, сондай-ақ тиісті құжаттаманы дайындауға жауапты.

Комплаенс- қызметі заңнаманың, ішкі нормативтік құжаттардың және этикалық стандарттардың сақталуын бақылауды қамтамасыз етеді. Қызметтің негізгі міндеттеріне сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шаралардың іске асырылуын талдау және мониторингілеу, Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу, комплаенс-тәуекелдерді сәйкестендіру және басқару, мүдделер қақтығысын мониторингілеу, қызметкерлерге нормативтік талаптарды сақтау жөнінде кеңес беру кіреді.

Ішкі аудит қызметі

ЭКА ішкі аудит қызметінің (бұдан әрі-ІАҚ) мақсаты Директорлар кеңесі мен атқарушы органға тәуекелдерді бағалауға негізделген тәуелсіз, объективті куәландырулар, Пікірлер, ұсынымдар мен болжамдар беру арқылы ЭКА-ның құндылықты құру, қорғау және қолдау қабілетін нығайту болып табылады.

ІАҚ тәуелсіздігі ІАҚ Директорлар кеңесіне ұйымдық бағыныстылығы мен функционалдық есептілігін көздейтін тиісті мәртебемен қамтамасыз етіледі. ІАҚ Директорлар кеңесіне тікелей бағынады және оның қызметі туралы есеп береді.

ІАҚ өз қызметінде ішкі аудиттің халықаралық стандарттары мен тақырыптық талаптарды қоса алғанда, ішкі аудиторлар институты әзірлеген ішкі аудиттің кәсіби практикасының халықаралық негіздерінің қағидаттарын, стандарттарын және міндетті элементтерінің ережелерін басшылыққа алады.

Ішкі аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес ішкі аудит функциясының қызмет сапасын сырттай бағалауды білікті және тәуелсіз бағалаушы кемінде бес жылда бір рет жүргізеді. Соңғы сыртқы бағалау 2022 жылы жүргізілді. Бұдан басқа, жыл сайын ІАҚ қызметінің сапасын ішкі бағалау (өзін-өзі бағалау) жүргізіледі, оның нәтижелері бойынша ІАҚ қызметін жетілдіру жөніндегі іс-шаралар жоспары бекітіледі.

Ішкі аудит қызметі ЭКА тәуекелдері мен стратегиялық міндеттерін ескере отырып, 2025 жылға арналған Жылдық аудиторлық жоспар әзірледі. Жоспарда көзделген аудиторлық тапсырмалар толық көлемде және белгіленген мақсаттарға сәйкес орындалды. Қосымша ІАҚ консультациялық қызметтер көрсетілді.

Есепті кезеңде ЭКА-да корпоративтік басқару жүйесіне, ішкі бақылау жүйесіне және тәуекелдерді басқару жүйесіне сыртқы бағалау жүргізілді. Бағалау нәтижелері бойынша корпоративтік басқару жүйесінің жетілу деңгейі 98%, ішкі бақылау жүйесі - 91%, тәуекелдерді басқару жүйесі - 91% құрады.

2025 жыл ішінде ЭКА Директорлар кеңесінің қарауына ІАҚ және сыртқы аудитор ұсынымдарының орындалуын бақылау туралы ақпаратты қоса алғанда, ІАҚ тоқсандық есептерді тұрақты түрде ұсынды. ЭКА басшылығы ұсынымдардың орындалуына тиісті бақылауды қамтамасыз етті, орындалу деңгейі 100% құрады.

ІАҚ өз құзыреті шегінде Холдингпен және сыртқы аудиторлармен өзара іс-қимыл жасайды.

ІАҚ сонымен қатар өз қызметкерлерін тұрақты кәсіптік оқыту және олардың біліктілігін арттыру бойынша шаралар қабылдайды. 2025 жылы ІАҚ басшысы мен бас аудиторының Кәсіптік оқыту жоспары орындалды, оған CIA сертификаттауға дайындық және практикалық дағдыларды дамыту шеңберіндегі іс-шаралар кіреді. Сонымен қатар, ІАҚ қызметкерлері Қазақстанның ішкі аудиторлар институты өткізетін тренингтер мен семинарларға белсенді қатысады. ІАҚ басшысы есепті жылы CIA сертификатын жыл сайын ұзарту үшін үздіксіз кәсіптік білім беру сағаттарын (CPE) растады. CIA сертификаты 2026 жылдың 31 желтоқсанына дейін ұзартылды.

Бақылау және ашықтық

Директорлар кеңесі мен басқарма арасындағы өкілеттіктер нақты бөлінген. Кеңес стратегияға, ішкі құжаттарды бекітуге, тәуекелдер мен сыйақылар саласындағы

саясатқа, сондай-ақ Басқарма қызметін бағалауға жауап береді. Басқарма шешімдердің іске асырылуын, ағымдағы басқаруды, бюджетті бақылауды және негізгі көрсеткіштерге қол жеткізуді қамтамасыз етеді.

Басқару органдары жұмысының тиімділігін бағалау бекітілген KPI және ішкі өзін-өзі бағалау негізінде жүргізіледі. Сыртқы тәуелсіз бағалау кемінде үш жылда бір рет жүзеге асырылады. Қосымша бақылауды Директорлар кеңесіне бағынатын ішкі аудит қызметі қамтамасыз етеді.

Басқару органдарын құру кезінде кәсіби құзыреттер, тәжірибе, тәуелсіздік және гендерлік әртүрлілік ескеріледі. Тәуелсіз директорлар қайта сайлану мүмкіндігімен үш жылға дейін сайланады. Өкілеттіктің максималды мерзімі – тоғыз жыл қатарынан.

Директорлар кеңесі мен басқарманың құрамы, олардың функциялары, тәуелсіздігі, комитеттерге және өмірбаяндық мәліметтерге қатысуы туралы ақпарат жыл сайын жылдық есепте және корпоративтік сайтта ашылады.

4.3. Басқарма

Басқарма-Директорлар кеңесі бекіткен стратегияны іске асыруға және жедел басшылыққа жауапты алқалы атқарушы орган. 2025 жылы Басқарма құрамына:

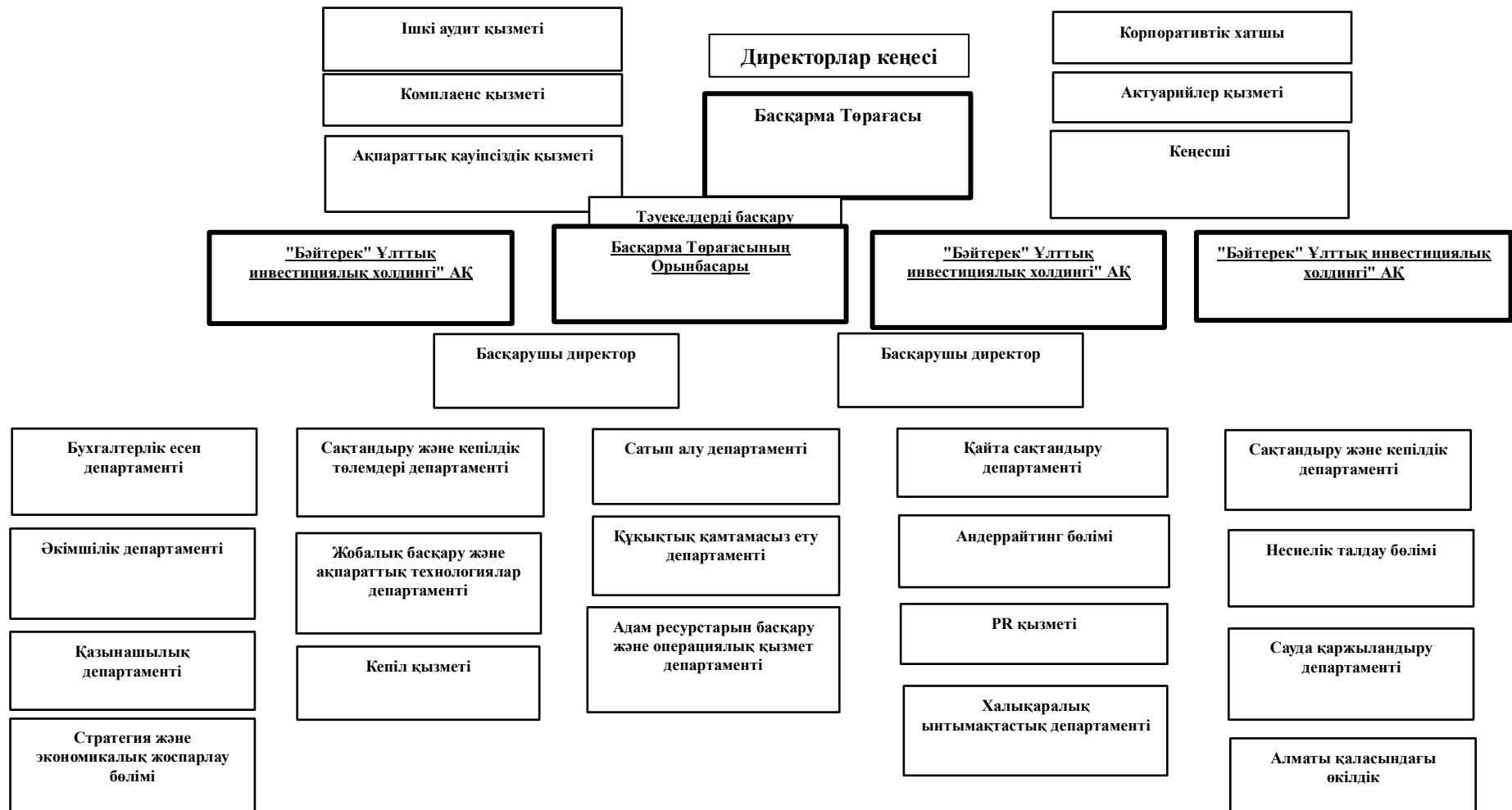
2025 жылғы басқарма құрамы

- **Аллен Сержанұлы Шәйжүнісов** – 2024 жылғы 3 шілдеден бастап қазіргі уақытқа дейін Басқарма Төрағасы;
- **Айбол Жанатұлы Балкин** – Басқарма төрағасының орынбасары 2024 жылғы 24 сәуірден бастап қазіргі уақытқа дейін;
- **Аян Ерспайқызы Бектыбаева** – басқарма төрағасының орынбасары 2021 жылғы 1 сәуірден бастап қазіргі уақытқа дейін;
- **Мадина Нұржанқызы Ержанова** – Басқарма төрағасының орынбасары 2024 жылғы 26 қыркүйектен бастап қазіргі уақытқа дейін;
- **Сергей Геннадиевич Куклин** – 2024 жылғы 19 қыркүйектен бастап қазіргі уақытқа дейін Басқарма төрағасының орынбасары.

Басқарма мүшелерінің бейіндік білімі, қаржы және экспорттық-сақтандыру секторында жұмыс тәжірибесі бар. Басқарма Басқарма туралы Ережеге сәйкес жұмыс істейді.

2025 жыл ішінде басқарма 115 отырыс өткізді, онда даму жоспарын іске асыру, бюджеттерді бөлу, ішкі құжаттарды бекіту, сондай-ақ экспортты қолдау жөніндегі жобаларды қоса алғанда, 535 мәселе қаралды. Басқарма жұмысы қызмет тиімділігінің негізгі көрсеткіштеріне қол жеткізуге, операциялық процестердің тиімділігін арттыруға, сондай-ақ Директорлар кеңесі мен жалғыз акционер қойған міндеттерді іске асыруға бағытталған.

Ұйым құрылымы

4.4. Тағайындау және іріктеу

GRI 2-10

Тағайындауға және іріктеуге жауапты органдар

Директорлар кеңесін қалыптастыру процесі ашықтық, жауапкершілік және Үздік корпоративтік тәжірибелерге сәйкестік қағидаттарына сәйкес жүзеге асырылады. Директорлар кеңесі мүшелерін тағайындау, сайлау және өкілеттіктерін тоқтату жөніндегі өкілеттіктерге Жалғыз акционер - «Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ ие (Жарғы, 12.2-тармақ, кіші бөлім.7).

Процестің негізгі кезеңдері

- белгіленген талаптарға сәйкес келетін кандидаттардың тізбесін қалыптастыру;
- мүдделер қақтығысын тексеруді қоса алғанда, кәсіби және этикалық бағалау;
- Директорлар кеңесінің құрамын Жалғыз акционердің бекітуі.

Үміткерлер критерийлер бойынша бағаланады: кәсіби білім, тәжірибе, бедел, тәуелсіздік (егер бар болса), стратегиялық ойлау, мүдделер қақтығысының болмауы және топта жұмыс істеу қабілеті. Гендерлік, жас және кәсіби әртүрлілік факторлары да ескеріледі.

Тәуелсіз директорлыққа кандидаттар объективті пайымдауды жүзеге асыруға қауіп төндіретін, жалғыз акционердің, атқарушы органның және басқа да мүдделі тараптардың ықпалынан бос тәуелсіз және объективті шешімдер қабылдау үшін жеткілікті кәсіпқойлық пен дербестікке ие болуы мүмкін кез келген материалдық мүдделерден немесе ЭКА-мен, оның басқаруымен немесе оның меншігімен қарым-қатынастардан бос болуы тиіс.

4.5. Басқару органының рөлі

GRI 2-12

Директорлар кеңесі экономикаға, қоғамға және қоршаған ортаға әсерді стратегиялық басқаруға және бақылауға жауапты негізгі орган болып табылады. Оның өкілеттіктеріне стратегиялық бағыттарды, ESG мақсаттарын, негізгі саясаттар мен бағдарламаларды бекіту және оларды жүзеге асырудың тиімділігін бағалау кіреді. Әсерді басқару тәуекелдер мен мүмкіндіктерді үнемі бақылау және талдау негізінде жүзеге асырылады.

Стратегияны іске асыру және ағымдағы операциялық қызмет басқарманың құзыретінде болады. Жауапкершілік, рөлдер мен өкілеттік аймақтары ішкі нормативтік құжаттарда бекітілген.

Жүйелі тәсілді Директорлар кеңесінің бейінді комитеттері, оның ішінде Аудит жөніндегі Комитет пен стратегиялық жоспарлау жөніндегі Комитет қамтамасыз етеді. Мониторинг нәтижелері басқарушылық шешімдер қабылдау үшін Директорлар кеңесіне тұрақты негізде ұсынылады.

Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл

Директорлар кеңесі мен басшылық мүдделі тараптармен, соның ішінде жалғыз акционермен («Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ), мемлекеттік органдармен, клиенттермен, халықаралық институттармен және қоғамдық ұйымдармен өзара іс-қимыл

жасайды. Өтініштер қаралады, күтулер ескеріледі, сенім мен ашықтықты нығайту бойынша шаралар қабылданады.

Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді басқару жүйесі ЭКА қызметінің ажырамас бөлігі болып табылады және барлық елеулі тәуекелдерді және олардың факторларын сәйкестендіруге, бағалауға және мониторингтеуге, сондай-ақ олардың деңгейін төмендету жөніндегі іс-шараларды іске асыруға бағытталған.

ЭКА тәуекелдерді бағалау және сәйкестендіру процесінде тәуекелдерді басқарудың орталықтандырылған жүйесінің моделі шеңберінде Холдингпен бірлесіп бірыңғай стандартты ұстанады. Сондай-ақ, Агенттікте тәуекелдерді басқару жүйесі 2024 жылғы 29 наурыздағы "Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру, сондай-ақ резервтерді қалыптастыру және олар бойынша актуарлық есеп айырысуларды жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрінің № 160-НҚ бұйрығына сәйкес құрылған (бұдан әрі - МТИ ережелері).

Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі шеңберіндегі негізгі қағидаттар мен тәсілдер:

1) тиімді кешенді жүйені құру және ЭКА басқару элементі ретінде тәуекелдерді басқарудың интеграцияланған процесін құру, сондай-ақ тәуекелдерді басқару әдістері мен рәсімдеріне стандартталған тәсіл негізінде қызметті үнемі жетілдіру;

2) ЭКА қызметінің ауқымына барабар қолайлы тәуекелдерді қабылдауды қамтамасыз ету;

3) ЭКА-ны дамыту жоспарын іске асыру шеңберінде ЭКА-ның тұрақты дамуын қамтамасыз ету;

4) ЭКА қойылған міндеттерге тиімді қол жеткізу мақсатында басқарушылық шешімдер қабылдау үшін ЭКА-ны қажетті, сенімді және уақтылы ақпаратпен қамтамасыз ететін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру және дамыту.

ЭКА Тәуекелдерін басқару мен ішкі бақылаудың мақсаты ЭКА қызметі процесінде туындайтын тәуекелдердің барлық түрлерін тиімді басқару және ЭКА стратегиялық және операциялық мақсаттарға қол жеткізуге ақылға қонымды сенімділікті қамтамасыз ету болып табылады.

Тәуекелдерді басқару және ЭКА ішкі бақылау жүйесінің міндеттері:

– тәуекел мәдениетін жетілдіру және ЭКА қызметінің барлық аспектілеріне тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылауды енгізу;

– сақтандыру тәуекелдерін, активтер мен міндеттемелерді басқару тиімділігін қоса алғанда, ЭКА қызметінің тиімділігін қамтамасыз ету, активтердің сақталуын қамтамасыз ету.

ЭКА үшін қауіп факторларына ЭКА қызметіне әсер ететін макроэкономикалық, саяси, салалық, қаржылық, операциялық және реттеуші жағдайлар жатады. ЭКА өз қызметінің ерекшелігін және тәуекел факторларын ескере отырып, осы тәуекелдерді уақтылы бақылау және мониторингтеу және оларды кейіннен азайту мақсатында өзі үшін оның қызметі ұшырайтын ең маңызды тәуекелдерді бөліп көрсетеді.

– Сақтандыру / кепілдік тәуекелдері: ЭКА жүзеге асыратын сақтандыру, қайта сақтандыру, кепілдік беру жөніндегі қызмет сақтандыру/кепілдік жағдайының туындауы нәтижесінде туындауы мүмкін тұлғалар немесе ұйымдар тарапынан шығындар тәуекелін сақтандыруды/кепілдендіруді көздейді. ЭКА өзінің сақтандыру / кепілдік тәуекелін сапалы андеррайтинг жүргізу, өзін ұстап қалуды шектеу, тәуекелді шоғырландыруға лимиттер

белгілеу, тәуекелдерді Шығыс қайта сақтандыруға беру, сақтандыру портфелін әртараптандыру, контрагенттің дефолт тәуекелін бағалау және сақтандыру бойынша тиісті резервтерді қалыптастыру арқылы басқарады;

- несиелік тәуекел: ЭКА қаражатын әртүрлі қаржы құралдарына орналастыруға байланысты. Кредиттік тәуекелді төмендету жөніндегі мақсаттар мен шаралар әртараптандыруды, мемлекеттік бағалы қағаздар сияқты сенімділігі жоғары құралдарға орналастыруды; ЭКА ақшалай қаражатын орналастыру кезінде контрагенттерге лимиттер белгілеуді, контрагенттердің қаржылық жай-күйіне тұрақты мониторингті көздейді;

- өтімділік тәуекелі: ЭКА өз міндеттемелерін, оның ішінде сақтандыру міндеттемелері бойынша уақтылы орындау үшін ақша қаражатының жеткіліксіздігінің туындау тәуекелі. ЭКА ақшалай қаражатты орналастыру үшін қаржы құралдарын таңдау, орналастыруды әртараптандыру, активтер мен міндеттемелердің мерзімдерін келісу және ақша ағындарын жоспарлау, сақтандыру бойынша күтілетін төлемдерді жабу үшін жоғары өтімді активтер портфелін қалыптастыру кезінде табыстылықтан сенімділіктің басым болу қағидаты арқылы өтімділік тәуекелін азайтады;

- ақпараттық қауіпсіздік тәуекелі: ЭКА ақпараттық активтерінің тұтастығын, құпиялылығын және қолжетімділігін бұзу салдарынан залалдың туындау ықтималдығы. ЭКА осалдықтарды, қауіптерді уақтылы сәйкестендіру арқылы осы тәуекелді басқарады; бақылаулар мен қорғау шараларын енгізу, сондай-ақ инциденттерге мониторинг және жедел ден қою арқылы ЭКА қызметкерлері үшін ақпараттық қауіпсіздік бойынша оқыту тұрақты негізде жүргізіледі.

Жыл сайын ЭКА-да тәуекел – тәбет-стратегиялық мақсаттарға қол жеткізу үшін өз қызметін жүзеге асыру процесінде ЭКА қабылдауға дайын болатын тәуекелдің рұқсат етілген деңгейі бекітіледі. Тәуекел-тәбетті ЭКА Директорлар кеңесі бекітеді, оның сақталуына тоқсан сайын мониторинг жүргізіледі және ЭКА нарықтық жағдайлары мен стратегиясы өзгерген кезде қайта қарау жүргізіледі.

Сондай-ақ, тоқсан сайынғы негізде Директорлар кеңесіне тәуекелдерді басқару бойынша есеп беріледі, онда ЭКА негізгі тәуекелдері бойынша ақпарат, оларды бағалау және осы тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар көрсетіледі. Анықталған тәуекелдерді жүйелеу үшін тәуекелдер тіркелімі және тәуекелдер картасы қолданылады. 2025 жылдың қорытындысы бойынша ЭКА тәуекелдері жасыл және сары тәуекел аймақтарына бөлінеді, қызыл аймақта тәуекелдер жоқ.

Кезеңдік негізде ТБЖ мен ІБЖ негізгі элементтерінің "үздік практикаға" сәйкестігін растау мақсатында ЭКА әдіснамасына сәйкес сыртқы консультант тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің (бұдан әрі – ТБЖ және ІБЖ) тиімділігіне тәуелсіз бағалау жүргізеді. Осылайша, 2025 жылдың қорытындысы бойынша сыртқы аудиторларды бағалау нәтижелері бойынша ТБЖ және ІБЖ тиімділігінің қорытынды нәтижесі 91% құрады, бұл "оңтайландырылған" деңгейіне сәйкес келеді: ТБЖ және ІБЖ негізгі элементтері үздік тәжірибеге сәйкес келеді, жүйе жоғары тиімді, заңнама мен ішкі құжаттардың талаптары сақталады, тәуекелдерді басқару процесін толыққанды үйлестіру жүзеге асырылады.

Ішкі бақылау жүйесі

ІБЖ бақылау процедураларын, тәуекелдерді бағалауды, мониторингті, ақпаратты беруді және бақылау ортасын қамтиды.

2025 жылы есептілікті дайындау және ұсыну мерзімдерінің бұзылуы тіркелген жоқ

4.6. Жауапкершілікті беру

GRI 2-13

Стратегиялық шешімдер мен күнделікті басқарудың дәйектілігін қамтамасыз ететін жауапкершілікті бөлудің нақты құрылымдалған жүйесі жұмыс істейді. Директорлар кеңесі басымдықтарды айқындайды, саясатты бекітеді және өкілеттіктерді атқарушы орган – басқармаға береді.

Басқарма стратегияны жүзеге асыруға, бағдарламаларды орындауға, тәуекелдерді басқаруға және ESG мақсаттарына қол жеткізуге жауапты. Тағайындалған басшылар мен бөлімшелер ішкі құжаттарды әзірлейді, көрсеткіштерге мониторинг жүргізеді және мүдделі тараптармен және реттеушілермен өзара іс-қимыл жасайды.

Делегация құжатпен ресімделеді және жауапкершілік аймақтарын анықтайтын ішкі регламенттермен реттеледі. Тұрақты ішкі бақылау және аудит жүйенің ашықтығын, есеп беруін және икемділігін қамтамасыз етеді. Қажет болған жағдайда түзетулер енгізіледі – өкілеттіктер қайта бөлінеді, міндеттер қайта қаралады, бағалаудың жаңа әдістері енгізіледі.

4.7. ESG есептілігін дайындаудағы ДК рөлі

GRI 2-14

Директорлар кеңесі ESG есептілігін қалыптастыруда, бекітуде және бақылауда шешуші рөл атқарады. Ол ашылған ақпараттың ұйымның стратегиялық басымдықтарына толықтығын, дұрыстығын және сәйкестігін қамтамасыз етеді.

Есептің бөлімдерін бейінді комитеттер қарайды, содан кейін директорлар Кеңесінің бекітуіне шығарылады. Директорлар кеңесі қорытынды құжатты оның нақты нәтижелерге және тұрақты есептіліктің халықаралық стандарттарына сәйкестігін бағалай отырып бекітеді.

Директорлар кеңесі орнықты даму саласындағы басымдықтар мен бағыттарды айқындайды.

Ұйымда деректерді жинау, талдау және ұсынуды қамтитын ақпаратты ашу жүйесі бар. Директорлар кеңесі жарияланым алдындағы есептің дәлдігі мен стратегиялық өзектілігін бағалайды, қажет болған жағдайда түзетулер енгізіледі.

Тұрақты дамуды бақылау мен дамытуды стратегиялық жоспарлау комитеті қамтамасыз етеді.

Директорлар кеңесі жыл сайын тұрақтылық туралы есептер алады, ESG бастамаларының тиімділігін талдайды және іс-шаралар жоспарының орындалуын бағалайды. Ашылған деректердің дәлдігіне, толықтығына және мөлдірлігіне ерекше назар аударылады.

4.8. Мүдделер қақтығысы

GRI 2-15, 205-1

ЭКА-да корпоративтік қақтығыстар мен мүдделер қақтығысын реттеу саясаты бар. Құжат лауазымды адамдар мен қызметкерлердің міндеттерін, сондай-ақ қабылданатын

шешімдердің объективтілігіне әсер етуі мүмкін іс-әрекеттерге тыйым салуды қоса алғанда, жеке мүдделілікке байланысты тәуекелдердің алдын алу жөніндегі шараларды айқындайды.

Барлық лауазымды тұлғалар ЭКА және Жалғыз акционердің мүддесі үшін әрекет етуге, ҚР заңнамасын, Жарғы мен ішкі құжаттарды сақтауға міндетті. Ықтимал мүдделер қақтығысы туындаған кезде қызметкер басшылықты немесе Комплаенс-қызметті дереу хабардар етуге міндетті.

Саясаттың сақталуын бақылауды Комплаенс-қызмет және Директорлар кеңесі жүзеге асырады. Мүдделер қақтығысы анықталған кезде шаралар қолданылады: лауазымдық міндеттерді орындаудан шеттету және басқа адамға мүдделер қақтығысы туындаған немесе туындауы мүмкін мәселе бойынша лауазымдық міндеттерді орындауды тапсыру, лауазымдық міндеттерді өзгерту не мүдделер қақтығысын жою жөнінде өзге де шаралар қабылдау. Реттеу омбудсмен мен бейінді комитеттердің қатысуымен, қажет болған жағдайда – ҚР заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

2025 жылы корпоративтік қақтығыстар мен мүдделер қақтығысы жағдайлары тіркелмеген, жалғыз акционерден ЭКА және оның лауазымды тұлғаларының әрекеттеріне қатысты өтініштер түскен жоқ.

Комплаенс-тәуекелді басқару жүйесі

Сәйкестік тәуекелін басқару ішкі бақылау жүйесінің ажырамас бөлігі ретінде қарастырылады және ЭКА, оның серіктестері мен клиенттерінің мүдделерін қорғауға бағытталған. Бақылау ҚР заңнамасы ережелерінің, сондай-ақ сақтандыру, қайта сақтандыру және кепілдік беру саласында қызметтер көрсету және операциялар жүргізу тәртібін реттейтін ішкі нормативтік құжаттардың сақталуына жүзеге асырылады.

Нормативтік талаптардың сақталуын бақылаудың тиімді жүйесінің арқасында ашықтықты, сенімділік пен тұрақтылықты қамтамасыз етуге ерекше назар аударылады. Комплаенс-тәуекелдерді басқарудың мақсаттары ҚР заңнамасының, уәкілетті органдар актілерінің және ішкі құжаттардың ықтимал бұзушылықтарының алдын алу, анықтау және барынша азайту болып табылады.

Комплаенс-бақылау жүйесінің қатысушылары өз құзыреті шеңберінде әрекет ететін және бір-бірімен өзара іс-қимыл жасайтын барлық бөлімшелер мен қызметкерлер болып табылады.

Директорлар кеңесі жыл сайын Комплаенс-қызметтің жұмыс жоспарын (комплаенс-бағдарламасын) бекітеді. Тоқсан сайын Комплаенс-қызметтің оның орындалу барысы туралы есебі қаралады.

2025 жылдың қорытындысы бойынша комплаенс-бағдарламада көзделген барлық іс-шаралар толық көлемде іске асырылды. Ерекше назар аударылды:

1) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына енгізілетін өзгерістер мен толықтырулардың тұрақты мониторингі;

2) Қазақстан Республикасының Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға, терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасының талаптарын сақтау мақсатында клиенттер операцияларының қаржылық мониторингі;

3) қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті орган жасайтын тізбелерге енгізілген адамдармен және ұйымдармен іскерлік қатынастар орнатуға жол бермеуді бақылау;

4) геосаяси шиеленіс жағдайында қайталама халықаралық санкцияларды қолдануға байланысты тәуекелдердің алдын алу;

5) жеке және заңды тұлғаларға, сондай-ақ жекелеген мемлекеттерге қарсы енгізілген санкциялық шектеулерді сақтау;

б) санкциялық режимді бұзуға және халықаралық шектеулерді айналып өтуге тырысуға жол бермеу.

2025 жылдың қорытындысы бойынша іске асырылған шаралардың тиімділігі мен комплаенс-тәуекелді басқару деңгейін Директорлар кеңесі барабар деп таныды.

4.9. Маңызды мәселелер туралы есеп беру

GRI 2-16

Сыни бұзушылықтар туралы хабарламалар іскерлік этика нормалары мен ішкі бақылау құралдарына негізделген қолданыстағы жүйе шеңберінде өңделеді. Өтініштер сенім телефоны, e-mail және интернет-портал арқылы қабылданады. 2025 жылы сыбайлас жемқорлық белгілері туралы хабарламалар түскен жоқ.

Комплаенс функциясы басқару құрылымына біріктірілген. Ішкі бақылау тетіктері заңнаманы, ішкі стандарттар мен іскерлік этика нормаларын бұзушылықтарды уақтылы анықтауды және азайтуды қамтамасыз ете отырып, барлық негізгі процестерді қамтиды.

Шұғыл назар аударуды талап ететін мәселелер белгіленген жүйе бойынша өңделеді: өтініштерді Комплаенс-қызмет талдайды, олар бойынша қызметтік тергеулер жүргізіледі, есептерді Директорлар Кеңесі қарайды. Сенім телефоны және анонимді байланыс арналары жұмыс істейді, тәуекелдерді басқару жүйесі жұмыс істейді.

Маңызды мәселелермен күресу салдарды жоюды да, тәуекелдердің алдын алуды да қамтиды. Комплаенс-бақылау күшейтілді, мониторингтің автоматтандырылған тетіктері енгізілді, сыбайлас жемқорлыққа қарсы сараптама және контрагенттердің сенімділігін кешенді тексеру жүргізілуде. Қызметкерлер бұзушылықтарды анықтау және алдын алу бойынша практикалық оқытудан өтеді.

Мониторинг нәтижелері мен қабылданған шаралар ашық қолжетімділікте жарияланады. Проактивті бақылауға негізделген тәсіл бизнестің сенімі мен тұрақтылығын нығайтуға ықпал етеді.

4.10. Басқару органының тиімділігін бағалау

GRI 2-18

Корпоративтік басқарудың үздік халықаралық тәжірибелерінің ұсынымдарына сәйкес, сондай-ақ «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамының Директорлар кеңесі туралы Ереженің 111-тармағына сәйкес Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінің қызметін бағалау жыл сайынғы негізде жүргізіледі. Бұл ретте бағалау кемінде үш жылда бір рет тәуелсіз кәсіби ұйымды тарта отырып жүргізіледі.

ЭКА Директорлар кеңесінің 2024 жылғы 25 желтоқсандағы шешімімен (№24 хаттама) Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген (өзгерістермен) «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ акционерлік қоғамының Директорлар кеңесі туралы Ережеге сәйкес ЭКА Директорлар кеңесінің 2024 жылғы қызметіне өз күшімен, ЭКА Директорлар кеңесінің мүшелеріне сауалнама жүргізу әдісімен бағалау жүргізу туралы шешім қабылданды 22.05.2022 жылғы № 22/22 хаттама, 2024 жылғы 12 қыркүйектегі өзгерістер мен толықтырулармен № 44/24 хаттама) қосымша ресурстарды тартпай.

Директорлар кеңесінің тиімділігі басқару сапасы мен ашықтығын арттыру мақсатында жыл сайын бағаланады. 2025 жылы сауалнама мен отырыстарда талқылауды қамтитын өзін-өзі бағалау жүргізілді. Нәтижелер қабылданған шешімдердің жоғары деңгейі мен дұрыстығын растады.

Бағалау Жалпы кеңестің, оның комитеттерінің және жеке мүшелерінің қызметін қамтиды. Стратегияның іске асырылуы, негізгі көрсеткіштердің мониторингі, тәуекелдерді басқарудың тиімділігі, корпоративтік стандарттардың сақталуы және мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл талданады. ЭКА Директорлар кеңесінің мүшелері жүктелген міндеттерді жауапкершілікпен орындайды, өзінің бақылау функцияларын тиімді орындауға мүмкіндік беретін қызметі мен ерекшелігін мұқият зерделейді. ЭКА Директорлар кеңесінің мүшелері қызметтің жоғары нәтижелеріне мүдделі, өз көзқарастары мен бағалауларында сыни. Бағалау корпоративтік басқаруды нығайтуға, бәсекеге қабілеттілік пен тұрақтылықты сақтауға ықпал етеді, сондай-ақ өзгерістерге бейімделу және үздік тәжірибелерді енгізу үшін негіз қалыптастырады.

4.11. ЭКА лауазымды тұлғаларын марапаттау саясаты

GRI 2-19, 2-20

ЭКА Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы

«Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ-ның қолданыстағы саясаты Жалғыз акционердің өкілдері болып табылатын Директорлар кеңесінің мүшелеріне және ЭКА Басқарма Төрағасына сыйақы төлеуді көздемейді.

"Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі" АҚ Директорлар кеңесі туралы Ережеге сәйкес Директорлар кеңесінің тәуелсіз мүшелеріне сыйақы мынадай нысандарда жүзеге асырылады:

- директорлар Кеңесіне мүшелік үшін жылдық тұрақты сыйақы;
- Директорлар кеңесі комитетінің төрағасы ретінде Директорлар кеңесінің комитетіне қатысқаны үшін тіркелген жылдық сыйақы;
- Директорлар кеңесі комитетінің мүшесі ретінде Директорлар кеңесінің комитетіне қатысқаны үшін тіркелген жылдық сыйақы.

Сондай-ақ, тәуелсіз директорларға Директорлар кеңесінің отырыстарына шығуға байланысты, тәуелсіз директорлардың тұрақты тұратын жерінен тыс (жол жүру, тұру және тәуелсіздік) өткізілетін шығыстар өтеледі.

Сыйақы жүйесі стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуге, нәтижелілікті қамтамасыз етуге және тұрақты уәждемені қалыптастыруға бағытталған. Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысын Жалғыз акционер бекітеді және ашықтық, әділдік және нарықтық жағдайларға сәйкестік қағидаттарына негізделеді.

GRI 2-19, 2-20

Басқарма мүшелерінің сыйақысы

Басқарманың сыйақысын айқындау процесі ішкі құжаттармен реттеледі және кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеттің қарауын қамтиды. Түпкілікті бекітуді Директорлар кеңесі жүзеге асырады.

Басшылардың еңбегіне ақы төлеу жүйесі ашықтық, әділдік және стратегиялық мақсаттарға сәйкестік қағидаттарына негізделеді. Комитет мотивациялық тетіктердің тиімділігін бағалайды, негізгі көрсеткіштер бойынша жетістіктерді, ішкі регламенттер мен нарықтық стандарттардың сақталуын талдайды.

Сыйақыға белгіленген бөлік (жалақы) және KPI орындалуына байланысты өзгермелі бөлік (бонустар) кіреді. Кешенді бағалау қолданылады: тұрақты даму көрсеткіштерін қоса алғанда, жеке және корпоративтік нәтижелер ескеріледі.

Еңбек қатынастары тоқтатылған кезде келісімшартқа және ҚР заңнамасына сәйкес өтемақы төлемдері көзделген.

Басқарма мүшелері үшін сыйақы Директорлар Кеңесі бекіткен қағидалар бойынша айқындалады. Жылдық сыйақы 2025-2026 жылдарға арналған ESG-жоспарды іске асыру жөніндегі міндеттерді қоса алғанда, белгіленген KPI-ге қол жеткізген кезде аудиттелген қаржылық есептілік бекітілгеннен кейін жыл қорытындысы бойынша төленеді.

ЭКА ішкі құжаттарына сәйкес басшы қызметкерлердің лауазымдарын бағалау кезінде сыртқы сарапшылар тартылады. Бағалау нәтижелері еңбекақы төлеу мәселелерін және лауазымдық жалақының схемаларын қарау кезінде пайдаланылуы мүмкін.

Жалпы жылдық өтемақы қатынасы

GRI 2-21

2025 жылы басқарма төрағасының жалпы жылдық өтемақысының қызметкерлердің орташа жалақысына қатынасы 2,5 құрады. Бұл көрсеткіш кірістерді бөлудің әділеттілік деңгейін көрсетеді және сыйақы жүйесінің тепе-теңдігін бағалау үшін қолданылады.

2025-2026 жылдарға арналған орнықты даму саясатын іске асыру шеңберінде ESG-міндеттерді орындау Басқарма мүшелері үшін тиімділіктің негізгі көрсеткіші ретінде бекітілді. Тиісті шаралар іс-шаралар жоспарына енгізілген және ESG принциптерін бизнес-процестерге біріктіруге бағытталған.

2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін басқарма мүшелері мен Директорлар кеңесі сыйақысының мөлшері туралы ақпарат ЭКА аудиттелген қаржылық есептілігіне "байланысты Тараптар арасындағы операциялар" 21-ескертпесінде ашылды.

4.12. Өтініштер мен шағымдар беру тетіктері

GRI 2-26

ЭКА-да сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алу жөніндегі шаралар туралы ақпаратты ашудың мынадай тетіктері көзделген:

1) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар мен алаяқтық фактілерін болғызбау не анықтау мақсатында қызметкерлер, клиенттер, ЭКА контрагенттері және өзге де мүдделі тұлғалар құпиялылықты қамтамасыз ететін жалпыға қолжетімді байланыс арналарының кез келгені бойынша, соның ішінде "Сенім" жедел желісін және Комплаенс-қызмет қызметкерлерінің электрондық поштасын, олардың байланыс телефондарын, сондай-ақ нысанды толтыру арқылы хабарлама жіберуді хабардар ете алады Эка Интернет-ресурсының бөлімінде не ЭКА-ның пошталық мекенжайына. Өзіне белгілі болған сыбайлас жемқорлық көріністері немесе алаяқтық жағдайлары туралы хабарлаған әрбір қызметкерге немесе адамға мұндай хабарлардың құпиялылығына және қандай да бір теріс салдарларының болмауына кепілдік беріледі;

2) ЭКА қызметкерлері немесе ЭКА-ға қатысты өзге де адамдар тарапынан ықтимал алаяқтық әрекеттер немесе сыбайлас жемқорлық көріністері жағдайлары туралы келіп түскен хабарламалар, олардың әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) шағымдар комплаенс-қызметпен тексерілуі және адамның (адамдардың) кінәсіздігі презумпциясын негізге ала отырып, жүргізілген қызметтік тергеп-тексеру шеңберінде жіберілген бұзушылықтар дәлелдерін алғанға дейін зерделенуге жатады.

Жүргізілген қызметтік тергеп-тексерулердің нәтижелері бойынша құқықтық, ұйымдастырушылық, тәртіптік сипаттағы шаралар қабылдау туралы шешімдер айқындалады.

Қажет болған кезде ЭКА Комплаенс-қызметі ЭКА-ға қатысты алаяқтық әрекеттер мен сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасалған жағдайлардың жолын кесуге және тергеп-тексеруге жәрдемдесу мақсатында Қазақстан Республикасының Құқық қорғау органдарымен өзара іс-қимылды жүзеге асырады;

3) ЭКА ЭКА қызметкерлері мен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсеткен (көрсететін) өзге де мүдделі тұлғалардың қудалау мен кемсітушіліктен зардап шекпейтініне кепілдік береді. ЭКА қызметкерлерін және ЭКА-да сыбайлас жемқорлық көріністері немесе алаяқтық жағдайлары туралы ақпаратты хабарлайтын мүдделі тұлғаларды қорғауды және қудалаудың болмауын қамтамасыз ету кепілдіктері ЭКА Интернет-ресурсында ашық қолжетімділікте орналастырылған;

4) қызметкерлерде сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру мақсатында Комплаенс-қызмет алаяқтық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша қызметкерлерді ішкі даярлау және оқыту бағдарламасын іске асыруды жүргізеді;

5) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау нәтижелері барлық мүдделі тұлғаларға танысу үшін ЭКА интернет-ресурсында орналастырылады.

"Сенім" жедел желісі

ЭКА сыбайлас жемқорлық, алаяқтық, іс-әрекет (әрекетсіздік) және ЭКА-ға немесе оның өкілдеріне, ЭКА қызметкерлері мен лауазымды адамдарына қатысты жасалған басқа да құқыққа қарсы әрекеттер фактілерін қоса алғанда, бұзушылықтар туралы хабарлауға арналған "Сенім" жедел желісінің жұмыс істеуін қамтамасыз етеді.

Арна жұмысшыларға, клиенттерге, контрагенттерге және басқа да мүдделі тұлғаларға қол жетімді. Сіз байланыса аласыз:

телефон: +7 (7172) 55-44-70;

электрондық пошта: senim@kazakhexport.kz;

Комплаенс-қызмет қызметкерлерінің Электрондық мекенжайлары (корпоративтік интернет-ресурста Көрсетілген);

пошталық мекенжайы: ҚР, Астана қ., Есіл ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы, 55А ғимарат, Z05T3E2 индексі.

Құпиялылыққа және анонимді түрде қарау мүмкіндігіне кепілдік беріледі. Барлық өтініштер Комплаенс-қызметтің міндетті қарауына жатады.

2025 жылы "Сенім" жедел желісі арқылы сыбайлас жемқорлық пен алаяқтық, теріс пайдалану немесе өзге де құқық бұзушылықтар туралы өтініштер тіркелген жоқ.

Әрбір қызметкер мен серіктеске Этика, сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер және жол берілетін мінез-құлық мәселелері бойынша түсініктемелер алуға мүмкіндік берілді. Комплаенс қызметі және Омбудсмен бұл процестің негізгі буындары болып табылады. Олардың байланыс деректері өзара іс-қимылдың жеделдігі мен ашықтығын қамтамасыз ететін ресми сайтта қолжетімді. Консультациялар тікелей басшылар арқылы да мүмкін.

ЭКА-да сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін (көрсеткен)

адамдарға қорғау кепілдіктері және қудалаудың болмауы қамтамасыз етіледі. Бұл сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатында, оның ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсету туралы ақпаратты жарияламау туралы келісімдер түрінде бекітілген. Әрбір негізделген сигнал үшін кейіннен құқықтық, ұйымдастырушылық, тәртіптік сипаттағы шараларды қабылдай отырып, қызметтік тергеу басталады. Бұл тәсіл әділеттілік пен жауапкершілік принциптеріне адалдықты көрсетеді.

Қажет болған жағдайда ЭКА Комплаенс-қызметі ЭКА-ға қатысты алаяқтық әрекеттер мен сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасалған жағдайлардың жолын кесуге және тергеп-тексеруге жәрдемдесу мақсатында Қазақстан Республикасының Құқық қорғау органдарымен өзара іс-қимылды жүзеге асырады.

Қолданыстағы тетіктер ақпараттық сүйемелдеу және оқыту жүйесімен толықтырылды. Барлық қызметкерлер жұмыстың алғашқы күндерінен бастап қолданыстағы рәсімдермен танысады. Комплаенс-қызмет тұрақты оқыту іс-шараларын өткізеді. Корпоративтік платформаларда өзекті материалдар жарияланады, ал тиісті бөлімшелер сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастырады.

4.13. Заңнаманы сақтау

GRI 2-27

2025 жылы ҚР заңнамасы мен қолданылатын халықаралық міндеттемелердің сақталуы қамтамасыз етілді. Нормативтік сәйкестікті бақылау бейінді бөлімшелердің қатысуымен тұрақты негізде жүзеге асырылды.

Құқықтық қолдау негізгі бағыттарды қамтыды: сақтандыру, андеррайтинг, сатып алу, еңбек қатынастары және корпоративтік басқару. Ішкі құжаттар мен рәсімдерге құқықтық талдау үнемі жүргізіліп отырды.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенске ерекше назар аударылды: мүдделер қақтығысының алдын алу шаралары енгізілді, сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар қолданылады, персоналды оқыту тұрақты негізде жүргізіледі.

Ішкі құжаттардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл, экология, еңбек құқықтары және корпоративтік басқару салаларындағы нормаларға сәйкестігіне талдау жүргізіледі. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты және алаяқтық пен сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі ішкі құжат жаңартылды, АЖ/ТҚ/ФРОМУ тәуекелдеріне бағалау жүргізілді.

Ішкі процестерді кейіннен бейімдей отырып, заңнаманың өзгерістеріне мониторинг жүргізу рәсімдері жұмыс істейді. Қызметкерлер нормативтік сәйкестік және этика мәселелері бойынша тұрақты оқытудан өтеді.

Заңнаманы сақтаудың кешенді тәсілі мыналарды қамтиды:

- ішкі бақылау және тәуелсіз аудит;
- реттеуші органдармен өзара іс-қимыл және заңнаманы жетілдіру жөніндегі жұмыс топтарына қатысу;
- нормативтік актілердің талаптарын күнделікті операциялық практикаға интеграциялау.

Мұндай жүйе серіктестер, клиенттер және мемлекеттік органдар тарапынан операциялардың ашықтығын, құқықтық тазалығын және сенімін қамтамасыз ете отырып, заңды және беделді тәуекелдерді барынша азайтуға мүмкіндік береді.

2025 жылы заңнаманы сақтауға жауапкершілікпен және жүйелі көзқарас көрсетілді, бұл ретте құқықтық адалдық корпоративтік мәдениеттің ажырамас бөлігі ретінде қарастырылады. Құқықтық тәуекелдерді басқарудың кешенді тәсілі комплаенс-тәуекелді басқару саясатын, іскерлік этика кодексін, корпоративтік басқару кодексін, орнықты даму саясатын және тәуекелдерді басқару саясатын қоса алғанда, бекітілген ішкі құжаттар негізінде іске асырылады.

Ашықтық пен бақылауды қамтамасыз етуде Директорлар кеңесіне есеп беретін Комплаенс-қызмет шешуші рөл атқарады. Ол ресми қадағалаумен шектелмейді, бірақ сыбайлас жемқорлыққа, алаяқтыққа және Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға қарсы күресті қоса алғанда, құқық бұзушылықтарды мониторингтеу, ішкі бақылау және алдын алу бойынша белсенді жұмыс жүргізеді.

Ішкі процестер құқықтық сауаттылықты тұрақты нығайтуға бағытталған. Қызметкерлерді қолданыстағы заңнама нормаларына оқыту, тәуекелдерді тұрақты талдау, этикалық мінез-құлық стандарттарын енгізу және сәйкестікті бақылауды қамтамасыз ету тұрақты негізде жүргізіледі. Халықаралық тәсілдерге сүйену (ISO 31000:2018, COSO ERM:2017), оларды ұлттық нормативтермен үйлестіру сын-қатерлерге тиімді жауап беруге және тәуекелдердің алдын алуға мүмкіндік береді.

Осылайша, 2025 жылы құқықтық жауапкершілік пен ашықтықтың жоғары деңгейі қамтамасыз етілді, бұл оның нарықтағы оң іскерлік беделін дамытуға және сақтауға деген ұмтылысын растайды.

4.14. Қауымдастықтарға қатысу

GRI 2-28

2025 жылы ЭКА халықаралық және Ұлттық кәсіптік бірлестіктерге, салалық қауымдастықтарға және экспорттық Кредиттеу, орнықты даму, сақтандыру және қаржы секторы саласындағы бастамаларға қатысуды жалғастырды.

ЭКА келесі халықаралық ұйымдар мен кәсіптік бірлестіктерге қатысуды жалғастырды:

- Berne Union-халықаралық экспорттық-несиелік агенттіктер мен сақтандырушылар қауымдастығы;
- Net Zero Export Credit Agencies Alliance (NZECA) – Климаттық мақсаттарға бағытталған экспорттық-кредиттік агенттіктердің альянсы;
- UN Global Compact-БҰҰ-ның жаһандық шарты;
- Women's Empowerment Principles (WEPs);
- ICISA – International Credit Insurance & Surety Association;
- Aman Union-Ислам мемлекеттері мен араб әлемі экспорттық-кредиттік агенттіктерінің қауымдастығы;
- Green Investment Principles (GIP) – жасыл инвестиция принциптері;

- Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы (ЭЫДҰ) – Экспорттық кредиттер бойынша бейінді жұмыс топтары шеңберінде;
- Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы;
- "Атамекен" ҚР ҰКП;
- Берн Одағының Прага клубы.

2025 жылы ЭКА халықаралық экспорттық-кредиттік агенттіктермен, сақтандыру ұйымдарымен және қаржы институттарымен, соның ішінде Германия, Түркия, Қытай, Орталық Азия елдері және басқа да нарықтардағы ұйымдармен серіктестіктермен өзара іс-қимылды жалғастырды.

Berne Union Spring Meeting 2026 іс-шараларына қатысу ерекше маңызды оқиға болды, оны өткізуге дайындық 2025 жылы Халықаралық ынтымақтастық және салалық өзара іс-қимыл шеңберінде жүргізілді.

Қатысу форматтарына жұмыс кездесулері, кәсіби сессиялар, халықаралық форумдар, тәжірибе алмасу, меморандумдар жасау және экспорттық тәуекелдерді сақтандыру, сауданы қаржыландыру, ESG және тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша техникалық өзара іс-қимыл кірді.

Аталған қауымдастықтар мен кәсіптік бірлестіктерге қатысу үздік халықаралық тәжірибелерді енгізуге, экспорттық кредиттеу жүйесін дамытуға және ЭКА халықаралық беделін нығайтуға ықпал етеді.

4.15. Мүдделі тараптар

GRI 2-29

2025 жылы ЭКА корпоративтік басқару, орнықты даму және экспортты қолдау бағдарламаларын іске асыру процестері шеңберінде мүдделі тараптармен жүйелі өзара іс-қимылды қамтамасыз етті.

Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл маңыздылық, толықтық және уақтылы әрекет ету қағидаттары негізінде жүзеге асырылады, бұл стейкхолдерлердің стратегиялық және операциялық шешімдер қабылдау, ESG-күн тәртібін қалыптастыру және ішкі процестерді жетілдіру кезінде күтулерін ескеруге мүмкіндік береді.

Мүдделі тараптарды анықтау тәсілі басқарманың 2021 жылғы 30 қыркүйектегі шешімімен бекітілген стейкхолдерлер картасында жүйеленген.

Мүдделі тараптардың егжей-тегжейлі картасы, соның ішінде олардың негізгі мүдделері, күтулері және қолданылатын өзара әрекеттесу әдістері төмендегі кестеде берілген.

Кесте 6. Мүдделі тараптардың картасы

Мүдделі тарап	Қызығушылықтар / мотивтер	Өзара әрекеттесу әдістері
Жалғыз акционер	Пайда мен дивидендтердің өсуі, ЭКА құнының өсуі, қызмет тиімділігі	- Қызметтің негізгі бағыттары мен басқару мәселелерін келісу; - корпоративтік басқару шеңберінде құқықтарды іске асыру; - Қаржы-шаруашылық қызмет туралы сенімді ақпарат беру

		; - ЭКА жоспарларын, жетістіктерін, проблемаларын талқылау; - Жалғыз акционердің шешімдерін іске асыру
Басқару органдары	ЭКА қызметіне жалпы басшылық жасау	- Жалғыз акционердің айрықша құзыретіне жатқызылған мәселелерді қоспағанда, жалпы басшылықты жүзеге асыру
Менеджмент	Жалақы, бонустар, сыйлықақылар, мансаптық өсу, жауапкершілік аймақтары	- Жалғыз акционер мен Директорлар кеңесінің шешімдерін орындау; ; - даму жоспарлары мен стратегияларын дайындау және іске асыру; - басқарма мен комитеттердің отырыстары, жұмыс топтары, жедел кеңестер
Қызметкерлер	Жалақы, сыйлықақылар, мансаптық өсу, кәсіби даму, әлеуметтік кепілдіктер, жұмысқа қанағаттану	- Лауазымдық функцияларды іске асыру; - Ашық кадр саясаты; - Мансаптық және кәсіби даму үшін тең мүмкіндіктер; - Қызметкерлерге сауалнама жүргізу және сауалнама жүргізу
Клиенттер	Коммерциялық мүдделер, сапалы қызметтер алу	- Шарттар жасасу, орындалуын бақылау; - клиенттердің қанағаттануын талдау; - келіссөздер, консультациялар
Мемлекеттік органдар	Заңнамалық және атқарушы функциялар, салық түсімдері, экономикалық өсу, жұмыспен қамту	- Жұмыс топтарына, форумдарға, конференцияларға қатысу; - қызмет бағыттарын келісу; - мемлекеттік сатып алуға қатысу рәсімдерін дайындау және іске асыру; - дұрыс ақпарат беру; - тексерулер, инспекциялар, консультациялар
Холдингтің еншілес ұйымдары	Бірлескен қызмет, коммерциялық мүдделер	- Өзара тиімді ынтымақтастық; - бизнес және технологиялық процестерді жетілдіру; - шарттардың орындалуын бақылау
Бәсекелестер	Сақтандыру және қайта сақтандыру қызметі нарығындағы үлесті ұлғайту	- Өділ бәсекелестік пен этика қағидаттарын сақтау; - Нарықты мониторингілеу және талдау, маркетингтік зерттеулер
ЭКА серіктестері	Бірлескен қызмет, коммерциялық мүдделер	- Ынтымақтастық туралы шарттар мен келісімдер жасасу; - шарттық міндеттемелердің орындалуын бақылау
Экспорттық-кредиттік агенттіктер	Тәжірибе алмасу, бірлескен жобалар, экспортты қаржылық қолдауды дамыту	- Ынтымақтастық туралы келісімдер жасасу; - шарттардың орындалуын бақылау; - бірлескен жобалар мен бастамалар
Халықаралық қаржы институттары	Бірлескен халықаралық жобалар, коммерциялық мүдделер, қайта сақтандыру	- Ынтымақтастық туралы келісімдер; - бизнес-процестерді автоматтандыру және оңтайландыру; - шарттардың орындалуын бақылау
Қаржы институттары	Бос қаражатты орналастыру, бағдарламаларға қатысу, сақтандыру және қайта сақтандыру	- Шарттар жасасу; - орындалуын бақылау; - шарттардың талаптарын жетілдіру

Жеткізушілер	Коммерциялық мүдделер, шарттық міндеттемелерді орындау	- Шарттар жасасу; - орындалуын бақылау; - ашықтық, сапа, тең мүмкіндіктер негізінде сатып алуды қамтамасыз ету; - мүгедектер ұйымдарын қолдау, жергілікті қамту үлесін ұлғайту; - әлеуетті өнім берушілер үшін ақпаратты жариялау
Шетелдік контрагенттер	Коммерциялық мүдделер, сапалы қызметтер алу	- Шарттар жасасу, орындалуын бақылау; - клиенттердің қанағаттануын талдау; - келіссөздер мен консультациялар
Халық	Жұмысқа орналастыру, әлеуметтік мәселелерді шешу, экологиялық қорғау, қызметтің ашықтығы	- Қоғамдық пікірді сұрау; - қаржылық және қаржылық емес есептілікті жариялау; - қайырымдылық және әлеуметтік бастамалар; - әлеуметтік жауапкершілікті көрсету
Қоғамдық ұйымдар	Мақсаттар мен міндеттерді іске асыру, демеушілік көмек алу	- Ынтымақтастық және келісімдер; - қайырымдылық және демеушілік; - бірлескен іс-шаралар (форумдар, конференциялар, кездесулер)
Қоғамдық кеңес	Қоғамдық бақылау, кеңестің мақсаттарын іске асыру	- Даму стратегиялары мен жоспарларын талқылау; - іске асыру мониторингі; - мемлекеттік органдарға ұсыныстар енгізу
Бұқаралық ақпарат құралдары	Жарияланымдар, қызмет туралы ақпарат, коммерциялық мүдделер	PR-іс-шаралар (баспасөз турлары, конференциялар, брифингтер); -оң қоғамдық пікір қалыптастыру; - ақпараттың дұрыс және уақтылы ашылуы арқылы қызметтің ашықтығы; - брендтің танылуын қолдау

Негізгі мүдделі тараптарға мыналар жатады:

- Жалғыз акционер - «Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ";
- мемлекеттік органдар және реттеуші құрылымдар;
- клиенттер (экспорттаушылар);
- қызметкерлер;
- жеткізушілер;
- халықаралық қаржы институттары;
- қоғамдық ұйымдар мен бұқаралық ақпарат құралдары;
- халықаралық серіктестер.

Өзара әрекеттесу формалары мен арналары

Мүдделі тараптармен өзара іс қимыл келесі байланыс нысандары мен арналары арқылы жүзеге асырылады:

- ресми корпоративтік есеп беру және ақпаратты ашу;
- Директорлар кеңесінің және комитеттердің отырыстары;
- жұмыс кездесулері, келіссөздер және дөңгелек үстелдер;
- салалық форумдар мен халықаралық іс-шараларға қатысу;
- ресми хат алмасу және электрондық құжат айналымы;
- сандық арналар, соның ішінде корпоративтік сайт және экспорттаушының жеке кабинеті;
- сауалнамалар, сауалнамалар және кері байланыс;

- жедел желі және өтініштерді қабылдау арналары.

Мүдделі Тараптардың Тұрақты дамуға қатысуы

Мүдделі тараптар тұрақты консультациялар, сауалнамалар, жұмыс кездесулері және сараптамалық талқылаулар арқылы Агенттіктің орнықты даму тәсілдерін қалыптастыруға қатысады.

Негізгі стейкхолдерлердің пікірі ESG-Есептіліктің маңызды тақырыптарын айқындау, стратегиялық басымдықтарды қалыптастыру, өнім желісін дамыту және экспорттаушыларды қолдау тетіктерін жетілдіру кезінде ескеріледі.

Жаңа қаржы-сақтандыру құралдарын, ESG-бастамалар мен тәуекелдерді басқару тәсілдерін әзірлеу кезінде клиенттермен, банктермен, мемлекеттік органдармен және халықаралық әріптестермен өзара іс-қимыл жасау ерекше маңызға ие.

5. Тұрақты даму

Тұрақты даму Агенттіктің стратегиясы мен операциялық қызметінің ажырамас бөлігі болып табылады. ЭКА өз қызметінде экологиялық, әлеуметтік және басқару принциптерін (ESG) шешім қабылдау, тәуекелдерді басқару, мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу және өнім желісін дамыту процестеріне дәйекті түрде біріктіреді.

Есептік кезеңде ESG саласындағы корпоративтік басқару жүйесін дамытуға, Климаттық тұрақтылық, әлеуметтік жауапкершілік мәселелеріне, өңірлік дамуды қолдауға және халықаралық стандарттарға сәйкес ақпаратты ашу тәжірибесін жетілдіруге ерекше назар аударылды.

5.1. ESG тәсілі

GRI 2-22, 2-17

Агенттіктің ESG-ге көзқарасы экологиялық, әлеуметтік және басқару факторларын стратегиялық және операциялық басқаруға біріктіруге негізделген.

ESG принциптері экспорттық жобаларды бағалау, андеррайтинг, сақтандыру портфелін басқару, клиенттермен және мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу процестеріне, сондай-ақ ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесіне енгізілген.

Негізгі басымдықтар тұрақты экономикалық өсуді қолдау, шикізаттық емес экспортты дамыту, климаттық және әлеуметтік тәуекелдерді басқару, корпоративтік этиканы нығайту және шешім қабылдау процестерінің ашықтығын арттыру болып табылады.

5.1.1 Стратегиялық тәсіл және нормативтік база

GRI 2-23

ESG-тәсілді іске асыру Агенттіктің стратегиялық құжаттары, ішкі нормативтік актілер және ақпаратты ашудың халықаралық стандарттары негізінде жүзеге асырылады.

Негізгі құжат 2024–2033 жылдарға арналған даму жоспары болып табылады, оның шеңберінде ESG қағидаттары стратегиялық мақсаттарға, тәуекелдерді басқару жүйесіне және операциялық процестерге интеграцияланған.

Есептілікті дайындау және орнықты даму жүйесін дамыту кезінде Агенттік GRI, IFRS S1 және IFRS S2 халықаралық стандарттарын басшылыққа алады, сондай-ақ Холдингінің ұсынымдары мен үздік халықаралық тәжірибелерді ескереді.

Стратегиялық тәсілдің қосымша элементі-net Zero Export Credit Agencies Alliance (NZECA) сияқты халықаралық бастамаларға қатысу, бұл агенттіктің Климаттық күн тәртібі мен орнықты даму қағидаттарына бейілділігін растайды.

Нормативтік база

Тұрақты даму мәселелері ішкі нормативтік құжаттар жүйесімен реттеледі, соның ішінде:

- Тұрақты даму саясаты;
- Тәуекелдерді басқару саясаты;
- Экологиялық және әлеуметтік саясат;
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты;
- Корпоративтік басқару кодексі;
- Іскерлік этика кодексі;
- Адам құқықтары жөніндегі саясат;
- Парниктік газдар шығарындыларын есептеу әдістемесі;
- Стейкхолдерлер картасы;
- Тұрақты даму саласындағы KPI;
- "Жасыл кеңсе"тұжырымдамасы;
- Климаттық стратегия.

5.1.2 2025 жылғы негізгі жетістіктер мен халықаралық бастамалар

GRI 2-23, 201-2, ҚЕХС тұрақты даму саласындағы стандарттар бойынша ақпаратты ашу (IFRS Sustainability Disclosure Standards (IFRS S1))

2025 жыл ЭКА үшін жекелеген ESG-бастамаларды қалыптастырудан даму жоспарына, шешім қабылдау процестеріне және экспорттық қызметті қолдау құралдарына интеграцияланған орнықты басқарудың тұтас жүйесін құруға көшу кезеңі болды.

Есептік жылы ЭКА күш-жігерін ESG институционалдық негізін нығайтуға, Климаттық күн тәртібін дамытуға, басқарудың халықаралық стандарттарын енгізуге және ақпаратты ашудың ашықтығын арттыруға бағыттады. Іске асырылған іс-шаралар жаһандық энергетикалық ауысуды және халықаралық қаржы архитектурасының өзгеруін ескере отырып, экспорттық-кредиттік қызметті одан әрі трансформациялау үшін тұрақты платформа қалыптастыруға мүмкіндік берді.

2025 жылы бекітілген негізгі ішкі құжаттар мен ESG құралдары

Есептік жылдың қорытындысы бойынша ЭКА өз қызметінің барлық аспектілеріне ESG қағидаттарын интеграциялау бойынша ауқымды жұмыс жүргізді. Бұл тұрақты дамудың корпоративтік мәдениетін нығайтуға, процестердің ашықтығын арттыруға және одан әрі стратегиялық даму үшін базаны дайындауға мүмкіндік берді.

ЭКА есептік жылы экологиялық, әлеуметтік және басқарушылық тәуекелдерді жүйелі басқаруға бағытталған мынадай негізгі құжаттар әзірленді және ресми бекітілді:

1) Экологиялық және әлеуметтік саясат

Қоршаған ортаға теріс әсерді азайту тәсілдерін бекітеді. Әлеуметтік жауапкершілік және мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл стандарттарын айқындайды.

2) адам құқықтары жөніндегі саясат

Жұмысшылар мен сыртқы серіктестердің құқықтарын қорғауды реттейді. Кемсітушілікке жол бермеу және тең мүмкіндіктерді қолдау қағидаттарын ресімдейді.

3) парниктік газдар шығарындыларын есептеу әдістемесі (Score 1, Score 2 және Score 3)

ЭКА көміртегі ізін және оның жобалар портфелін жүйелі есепке алу үшін бекітілген. Шығарындыларды сандық бағалауға және декарбонизация стратегиясын қалыптастыруға мүмкіндік береді. Шығарындылар бойынша деректер қызметтің ашықтығын арттыра отырып, халықаралық стандарттарға сәйкес жарияланады.

4) экологиялық және әлеуметтік тәуекелдерді басқару жөніндегі Нұсқаулық

ЭКА экспорттық-кредиттік қызметіндегі ESG-факторларды есепке алу тәсілдерін жүйелейді. Жобаларды ішкі талдаудың сапасын арттырады және үздік халықаралық тәжірибелерге берілгендігін көрсетеді. Басшылық ішкі пайдалану үшін әдістемелік құжат болып табылады, клиенттер үшін міндеттемелерді енгізбейді және мониторингті қажет етпейді. Болашақта Агенттіктің ESG рейтингі мен беделін күшейтеді.

5) ESG-тәуекелдер тіркелімдері

Экологиялық, әлеуметтік және басқару тәуекелдерін қамтиды. Жобаларды ішкі бақылау және бағалау құралы ретінде қызмет етеді.

6) андеррайтингтегі ESG принциптері

ESG факторларын жобалар мен несиелік тәуекелдерді бағалауға біріктіру. Жобалардың тұрақтылығына байланысты қаржыландыру тәсілін түзетуге мүмкіндік береді.

7) экспорттаушыларға арналған ESG критерийлері бойынша сауалнама

Сақтандыру тарифіне жеңілдіктер беру арқылы ESG қағидаттарын сақтауды ынталандырады.

8) экспорттаушыларға ең үздік қолжетімді технологияларды енгізу бойынша ұсынымдар

Экологиялық және әлеуметтік тәуекелдерді азайтады. Іске асырудың барлық кезеңдерінде жобалардың тұрақтылығын арттырады.

9) жеткізушілерге арналған жадынамалар

Өріптестер мен контрагенттер арасында орнықты даму қағидаттарының таралуын қамтамасыз етеді.

10) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі рәсімдер

Шағымдарды қарау механизмін және бұзушылықтар туралы хабарлаған адамдарды қудалаудың алдын алуды қамтиды.

11) «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ Климаттық тәуекелдерінің тізбесі

Ықтимал Климаттық қауіптерді жүйелі бағалау үшін бекітілген.

12) ЭКА Климаттық ауысу стратегиясы

Көміртегі ізін азайту, климаттық өзгерістерге бейімделу және қазақстандық экспорттаушылардың тұрақты дамуын қолдау жөніндегі мақсаттар мен қадамдарды айқындайды.

13) әлеуметтік салымы бар қолдау көрсетілетін жобалар туралы ақпарат

Жергілікті қоғамдастықтарды дамыту, жұмыс орындарын құру және өмір сүру сапасын жақсарту сияқты әлеуметтік мақсаттарға қол жеткізуге ықпал ететін жобалар туралы ақпарат ұсынылған.

Халықаралық позициялау және климаттық міндеттемелер

БҰҰ-ның Климаттың өзгеруі жөніндегі конференциясы аясында COP28 ЭКА нөлдік шығарындылар бойынша экспорттық-кредиттік агенттіктердің халықаралық альянсына (Net Zero Export Credit Agencies Alliance, NZECA) қосылды. Қосылу ЭКА-ның экспорттық тізбектерді декарбонизациялауға жәрдемдесуге және қазақстандық экспорттаушыларды төмен көміртекті экономиканың талаптарына бейімделуге қолдау көрсетуге стратегиялық ниетін бекітті.

Бакуде БҰҰ-ның климаттық конференциясында NZECA (Target-Setting Protocol) мақсаттарын белгілеу хаттамасына қол қою Климаттық дамудың ұзақмерзімді траекториясын қалыптастырудағы және міндеттемелерді практикалық іске асыруға көшудегі келесі қадам болды.

ЭКА әлемнің жетекші қаржы институттарын біріктіретін "Green Investment Principles for the Belt and Road" (GIP) халықаралық бастамасына қосылды. Бастамаға қатысу тұрақты қаржыландырудың халықаралық тәжірибелеріне қолжетімділікті кеңейтті және экологиялық жауапты инвестицияларды ілгерілетудің жаһандық процестеріне ЭКА интеграциясын күшейтті.

Климаттық стратегияны қалыптастыру

NZECA-ның аффилирленген қатысушысы ретіндегі міндеттемелер шеңберінде 2025 жылдың негізгі нәтижесі Климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді басқарудағы ЭКА-ның ұзақмерзімді тәсілдерін анықтайтын алғашқы кешенді құжат-ЭКА-ның климаттық ауысу стратегиясын бекіту болды.

Бұл Стратегия Климаттық факторларды экспорттық-кредиттік қызметке интеграциялауға, сақтандыру және кепілдік портфелінің тұрақтылығын арттыруға, өзінің көміртегі ізін кезең-кезеңімен төмендетуге, экспортқа бағдарланған кәсіпорындарды жаңғырту мен энергия тиімділігін қолдауға, тұрақты қаржыландыру құралдарын дамытуға бағытталған.

Құжат IFRS S1 және IFRS S2 тұрақты ақпаратты ашудың халықаралық стандарттарының талаптарын ескере отырып әзірленген және климаттық мақсаттар мен шикізаттық емес экспортты дамыту бойынша ЭКА ынталандырушы мандаты арасындағы тепе-теңдікті көрсетеді.

Климаттық стратегия экспорттаушылар үшін қосымша шектеулер енгізуді көздемейді және ұлттық экономикалық басымдықтарды ескере отырып, бизнесті халықаралық талаптарға біртіндеп бейімдеуге бағытталған.

Стратегияны бекіту ЭКА-ға басқарудың дербес Климаттық шеңберін енгізген елдің қаржы секторының алғашқы ұйымдарының қатарына кіруге мүмкіндік берді.

5.1.3 ESG басқару жүйесі және енгізу

GRI 2-24, 2-17, 201-2, ХҚЕС тұрақты даму саласындағы стандарттар бойынша ақпаратты ашу (IFRS Sustainability Disclosure Standards (IFRS S1))

Есептік жылы ЭКА Халықаралық сертификаттаудан өту арқылы ішкі басқару жүйелерінің жетілгендігін растады.

ЭКА сәтті енгізілді және сертификатталды:

1) Қызметтің экологиялық аспектілерін жүйелі бақылауды, ресурстық тиімділікті арттыруды және қоршаған ортаға операциялық әсерді төмендетуді қамтамасыз ететін ISO 14001 экологиялық менеджмент жүйесі.

2) Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алуға, адалдық мәдениетін дамытуға және бизнес-процестердің ашықтығын қамтамасыз етуге бағытталған ISO 37001 парақорлыққа қарсы күрес менеджменті жүйесі.

Сертификаттау ЭКА қызметінің корпоративтік басқарудың үздік халықаралық тәжірибелеріне сәйкестігін растады және серіктестердің, инвесторлардың және мүдделі тараптардың сенімін нығайтты.

Парниктік газдар шығарындылары туралы деректер алғаш рет халықаралық тәсілдерге сәйкес жарияланды, бұл ашықтық пен жаһандық ақпаратты ашу стандарттарына сәйкестікті арттырудағы маңызды қадам болды.

Тұрақты дамудың әлеуметтік мақсаттарына қол жеткізуге ықпал ететін қолдау көрсетілетін жобалар туралы ақпарат қосымша ашылды.

ЭКА қызметкерлерді ESG-тәсілдер мен сыбайлас жемқорлыққа қарсы тәжірибелерге оқыту, экологиялық корпоративтік бастамаларды жүргізу арқылы орнықты дамудың ішкі мәдениетін қалыптастыруды жалғастырды. Мұндай іс-шаралар тұрақты даму қағидаттарын қызметкерлердің күнделікті қызметіне біріктіруге ықпал етеді.

Есептік жылдың қорытындысы бойынша sustainable Fitch халықаралық рейтингтік агенттігі Агенттікке ESG-рейтингін 3 (53 балл) деңгейінде берді.

Бұл рейтинг институционалдық прогрестің жоғары деңгейі, ESG-басқаруға жүйелі көзқарас, Климаттық күн тәртібінің белсенді дамуы туралы растады.

Алынған бағалау жүргізіліп жатқан трансформация тиімділігінің маңызды сыртқы растауы болды және климаттық деректерді ашуды одан әрі жетілдіру және ұзақмерзімді мақсат қою бағыттарын анықтады.

Іске асырылған бастамалар ЭКА-ға елдің шикізаттық емес экспортының тұрақты өсуін қолдайтын жауапты даму институтының рөлін нығайтуға мүмкіндік берді.

Осылайша, 2025 жыл ЭКА бизнес-моделінің ажырамас бөлігі ретінде орнықты дамуды институционалдық бекіту кезеңі және жаһандық экономикалық трансформация жағдайында экспорттық портфельдің орнықтылығын одан әрі арттыру үшін негіз болды.

Тұрақты даму рейтингі

GRI 201-2

Sustainable Fitch халықаралық рейтингтік агенттігі ESG агенттігіне 3-деңгей рейтингін берді, бұл мыналарды көрсетеді:

1. тұрақты даму стратегиясын әзірлеу мен интеграциялаудағы елеулі прогресс;
2. мақсатты экологиялық және әлеуметтік саясат;
3. корпоративтік қызметтегі ESG тәуекелдерін басқарудың жүйелік тәсілі.

Рейтинг ESG стратегиясы мен операциялық қызметке интеграциялануының жүйелілігі мен тиімділігін ресми түрде растайды. Климаттық, әлеуметтік және

басқарушылық тәуекелдердің анықталғанын, басқарылатынын және үнемі бақыланатынын көрсетеді.

Sustainable Fitch және басқа сыртқы бағалаулардың нәтижелері ESG стратегиясын түзету, KPI қою, басқару шешімдерін қабылдау және стейкхолдерлермен байланыс үшін қолданылады. Мемлекеттік органдардың, халықаралық қаржы институттарының және экспорттаушылардың сенімін арттырады. Тұрақты шикізаттық емес экспортты қолдайтын және экологиялық бейтарап жобаларды ынталандыратын жауапты даму институты ретінде Агенттіктің имиджін нығайтады. ESG стратегия, басқару және операциялық қызмет деңгейінде біріктірілген.

Рейтингтік бағалау клиенттерге қаржылық ынталандыруды енгізуге мүмкіндік береді, мысалы:

1. ESG стандарттарын сақтайтын компаниялар үшін сақтандыру сыйлықақыларына жеңілдіктер;
2. төмен көміртегі ізі немесе жоғары әлеуметтік әсері бар жобаларды қаржыландыруға басымдық беріледі.

Рейтингтер жақсарту аймақтарын анықтауға, ESG есептілігінің жүйелілігін және халықаралық стандарттарға сәйкестігін арттыруға мүмкіндік беретін сыртқы аудит құралы ретінде қызмет етеді (IFRS S1/S2, GRI).

ESG рейтингін алу Агенттіктің ESG тәжірибесінің тиімділігін сырттай мойындау ғана емес, сонымен қатар басқарудың, тұтынушыларды ынталандырудың және халықаралық нарықтарда мүмкіндіктерді кеңейтудің қуатты құралы болып табылады. Рейтинг ESG-ді ашықтықты, сенімділікті және ұзақмерзімді тұрақтылықты арттыратын компанияның стратегиялық активіне айналдырады.

ESG басқару жүйесі

Орнықты даму мәселелерін басқару жүйесі Корпоративтік басқару органдары деңгейінде құрылған және стратегиялық және операциялық басқару процестеріне біріктірілген.

Директорлар кеңесі ESG саласындағы стратегиялық басшылықты қамтамасыз етеді, негізгі ішкі құжаттарды бекітеді және тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізуді бақылауды жүзеге асырады.

Тиісті мәселелерді алдын ала қарауды Стратегиялық жоспарлау жөніндегі Комитет жүзеге асырады.

Басқарма тұрақты даму саласындағы бекітілген жоспарлар мен іс-шараларды іске асыруға жауапты, бұл ретте Басқарма мүшелері үшін ESG-көрсеткіштерімен және стратегиялық бастамаларды орындаумен байланысты KPI бекітілген.

ESG клиенттермен жұмыс жасау құралы ретінде

GRI 201-2

ESG тәсілдері ішкі басқару жүйесіне ғана емес, сонымен қатар тұтынушылармен өзара әрекеттесу процестеріне де біріктірілген.

Экспорттаушыларда тұрақты тәжірибелердің болуы және ESG критерийлеріне сәйкестігі сақтандыру және қаржылық қолдау алу кезінде тікелей артықшылықтар береді.

ESG-критерийлеріне сәйкес келетін клиенттер үшін екі жыл мерзімге инвестициялық қарыздарды, жобалық қаржыландыруды және қаржылық лизингті сақтандыру кезінде сақтандыру тарифіне 10% - ға дейін жеңілдік көзделген.

Бағалау өтініш берушінің экологиялық, әлеуметтік және басқару параметрлерін қамтитын ESG сауалнамасы негізінде жүзеге асырылады.

Осылайша, ESG басқарудың ішкі стандарты ретінде ғана емес, сонымен қатар клиенттердің тұрақты дамуын ынталандыру және Агенттіктің экспорттық портфолиосының тұрақтылығын арттыру құралы ретінде қарастырылады.

Тұрақты даму саласындағы құзыреттер

GRI 2-17

Орнықты даму саласындағы құзыреттерді дамыту корпоративтік басқару органдары, басқарма және ЭКА бейінді бөлімшелері деңгейінде тұрақты негізде жүзеге асырылады.

Директорлар кеңесінің, комитеттердің және атқарушы органның мүшелері ESG, Климаттық тәуекелдер, тұрақты қаржыландыру, маңызды тақырыптарды басқару және мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу мәселелерін қарастырады.

Құзыреттілікті арттыру халықаралық кәсіби бастамаларға, салалық форумдарға, жұмыс кездесулеріне, оқыту іс-шараларына қатысу арқылы, сондай-ақ сыртқы сарапшылар мен консультанттармен өзара іс-қимыл арқылы қамтамасыз етіледі.

2025 жылы мәселелерге ерекше назар аударылды:

- Климаттық басқару;
- IFRS S1 және IFRS S2 сәйкес ақпаратты ашу;
- ESG Тәуекелдерін басқару;
- GRI халықаралық стандарттары;
- NZECA және GIP Климаттық бастамалары.

Бейіндік бөлімшелердің қызметкерлері ESG, орнықты даму және ақпаратты ашудың халықаралық стандарттары мәселелері бойынша оқытылады.

Бұл тәсіл ESG принциптерін шешім қабылдау процестеріне, тәуекелдерді басқаруға және ЭКА операциялық қызметіне біріктіру үшін қажетті құзыреттілік деңгейін қамтамасыз етеді.

5.1.4 Стратегиялық міндеттемелер және халықаралық стандарттар

GRI 2-23, 2-24, 2-25

2025 жылы Тұрақты даму ЭКА-ның негізгі стратегиялық басымдықтарының бірі мәртебесін сақтап қалды және корпоративтік басқару жүйесі мен операциялық процестерге интеграциялануды жалғастырды.

ЭКА экологиялық, әлеуметтік және басқарушылық тәуекелдерді жауапты басқаруды, ашық басқару жүйесін дамытуды, мүдделі тараптармен өзара әрекеттесуді және клиенттердің тұрақты дамуын қолдауды қоса алғанда, ESG принциптеріне адалдығын растайды.

Тұрақты даму тәсілі ұзақмерзімді жоспарлауға интеграцияланған және 2033 жылға дейінгі даму жоспары, ішкі саясат, ESG KPI жүйесі және климаттық стратегия аясында жүзеге асырылады.

Негізгі стратегиялық басымдықтар тұрақты сақтандыруды дамыту, клиенттердің төмен көміртекті экономикаға көшуін қолдау, тәуекелдердің ESG жүйесін жетілдіру, адами капиталды дамыту және операциялық тиімділікті арттыру болып қала береді.

ЭКА орнықты дамуды Қазақстан Республикасының ұзақмерзімді өсуінің, бәсекеге қабілеттілігін нығайтудың және экспорттық әлеуетін арттырудың маңызды құрамдас бөлігі ретінде қарастырады.

Тұрақты даму бойынша міндеттемелер

GRI 2-23

ЭКА бизнесті жауапкершілікпен жүргізу қағидаттарын ұстанады және тұрақты дамуды корпоративтік жауапкершілік пен ұзақмерзімді стратегияның ажырамас бөлігі ретінде қарастырады.

Тұрақты даму саласындағы міндеттемелер ішкі нормативтік құжаттарда бекітілген және қызметтің экологиялық, әлеуметтік және басқарушылық аспектілерін қамтиды.

Негізгі құжаттар:

- Тұрақты даму саясаты;
- Корпоративтік басқару кодексі;
- Іскерлік этика кодексі;
- Адам құқықтары саясаты;
- Тәуекелдерді басқару саясаты;
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат;
- Экологиялық және әлеуметтік саясат.

Тұрақты даму саясаты халықаралық деңгейде танылған принциптер мен бастамаларға негізделген, соның ішінде:

- БҰҰ-ның жаһандық шарты;
- БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттары;
- БҰҰ-ның бизнес және адам құқықтары жөніндегі нұсқаулықтары;
- Әйелдердің мүмкіндіктерін кеңейту принциптері;
- GRI стандарттары.

Осы міндеттемелер шеңберінде ЭКА тәуекелдерді кешенді тексеру және бағалау, адам құқықтарын сақтау, кемсітушілікке жол бермеу, қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және клиенттермен, жеткізушілермен және өзге контрагенттермен жауапты өзара іс-қимыл қағидаттарына бейілділігін растайды.

Міндеттемелер басқарудың барлық деңгейлеріне және негізгі операциялық процестерге, соның ішінде сыртқы серіктестермен өзара әрекеттесуге қолданылады.

Клиенттермен және контрагенттермен жұмыс істеу кезінде ESG бағалау құралдары, соның ішінде өтініш берушінің ESG сауалнамасы және кешенді тексеру элементтері қолданылады.

Міндеттемелердің орындалуын бақылауды Директорлар кеңесі, Басқарма, Комплаенс қызметі, Омбудсмен және ішкі бақылау жүйесі қамтамасыз етеді.

Саясаттар мен міндеттемелер халықаралық стандарттардың өзгерістерін, Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын және мүдделі тараптардың күтулерін ескере отырып, үнемі өзектендіріліп отырады.

Қабылданған міндеттемелерді іске асыру

GRI 2-24

2025 жылы Тұрақты даму саласындағы қабылданған міндеттемелер нақты басқару, операциялық және бақылау тетіктері арқылы іске асырылды.

Іске асырудың негізгі шараларына мыналар кірді:

- тұрақты даму және климаттық стратегия бойынша іс-шаралар жоспарын орындау;
- өтініш берушілердің ESG сауалнамасын қолдану және клиенттерді бағалау ESG жүйесін пайдалану;
- ESG критерийлеріне сәйкес сақтандыру тарифтеріне жеңілдіктер беру;
- андеррайтинг және шешім қабылдау процестеріндегі экологиялық, әлеуметтік және басқарушылық тәуекелдерді есепке алу;
- орнықты даму, комплаенс, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және корпоративтік этика мәселелері бойынша ішкі және сыртқы оқыту іс-шараларын жүргізу;
- Омбудсменнің, жедел желінің және өзге де кері байланыс арналарының жұмыс істеуі
- "Жасыл кеңсе" тұжырымдамасы шеңберінде экологиялық және әлеуметтік бастамаларды жүргізу;
- тәуекелдерді кешенді тексеру және бағалау қағидаттарын, сондай-ақ жобалар мен контрагенттерді қарау кезінде сақтық қағидатын қолдану;
- ESG KPI және іс-шаралар жоспарларын орындау бойынша жауапты бөлімшелердің тұрақты есептілігі.

Қабылданған міндеттемелер ішкі саясаттарға, тәуекелдерді басқару процедураларына, корпоративтік басқару процестеріне және клиенттермен, жеткізушілермен және басқа контрагенттермен іскерлік қатынастарға біріктірілген.

Қызметкерлер үшін ішкі нормативтік құжаттармен міндетті түрде танысу және тұрақты даму, іскерлік этика және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша тұрақты оқыту көзделген.

Бұзушылықтар анықталған кезде ішкі тергеп-тексеру, тәртіптік ден қою және комплаенс қызметі, Омбудсмен және қажет болған жағдайда уәкілетті мемлекеттік органдар арқылы ақпарат беру рәсімдері қолданылады.

Стратегиялық мақсаттар

Орта мерзімді перспективадағы негізгі мақсаттарға мыналар жатады:

- ESG рейтингін сақтау;
- Score 1 және Score 2 шығарындыларын азайту;
- қаржыландырылатын шығарындыларды қоса алғанда, Score 3-ті кезең-кезеңімен ашу;
- портфельдегі өтпелі жобалардың үлесін ұлғайту;
- клиенттердің ESG күн тәртібіне қатысуын кеңейту;
- халықаралық стандарттарға сәйкес Климаттық есептілікті дамыту.

Салдарын жою жөніндегі шаралар

GRI 2-25

2025 жылы ESG тәуекелдерін азайту үшін ықтимал жағымсыз әсерлерді анықтау, бағалау және оларға жауап беру процедуралары, соның ішінде андеррайтеринг процестеріндегі ESG талдауы және парниктік газдар шығарындыларын бағалау жалғасуда.

Омбудсменнің қатысуымен өтініштер беру және шағымдарды қарау жүйесі жұмыс істейді. Қажет болған жағдайда әрбір жағдай бойынша ішкі процестер мен бақылау рәсімдерін кейіннен түзете отырып, қызметтік тексеру жүргізіледі.

ЭКА өз әсерінің салдарын жою бойынша өзіне міндеттемелер қабылдайды. Бұл тәсіл ішкі стратегиялық және операциялық құжаттарда бекітілген және тұрақты мониторингке және процестерді уақтылы жетілдіруге негізделген.

Жою тетіктері ішкі бақылау жүйесін, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингті, бұзушылықтар туралы хабарлаған адамдарды қорғауды, сондай-ақ операциялық тәуекелдерді төмендету жөніндегі іс-шараларды қамтиды.

Тиімділікті бақылау өтініштердің статистикасын, ден қою мерзімдерін, түзету іс-шараларының орындалуының толықтығын және олардың нәтижелілігінің кейінгі мониторингін қамтиды. Барлық әрекеттер құжатталған және басқару жүйесін одан әрі жетілдіру үшін қолданылады.

Мүдделі тараптарды тарту тұрақты кері байланыс, стратегиялық сессияларға қатысу, сондай-ақ Омбудсменнің ұсынымдарын есепке алу және қызметтің сәйкестігі арқылы қамтамасыз етіледі.

5.1.5 Халықаралық бастамалар, ТДМ және KPI

ХКЕС тұрақты даму саласындағы стандарттар бойынша ақпаратты ашу (IFRS Sustainability Disclosure Standards (IFRS S1))

ЭКА БҰҰ-ның Орнықты даму мақсаттарын, БҰҰ Жаһандық шартының қағидаттарын, GRI, IFRS Sustainability Disclosure Standards стандарттарын, сондай-ақ орнықты қаржыландыру саласындағы халықаралық бастамаларды қоса алғанда, халықаралық тәжірибелер мен стандарттарға сүйене отырып, орнықты дамуды басқару жүйесін құрады.

Халықаралық бастамалар мен серіктестіктерге қатысу

ЭКА тұрақты қаржыландыруды, Климаттық жауапкершілікті, гендерлік теңдікті дамытуға және корпоративтік басқарудың ашықтығын арттыруға бағытталған жаһандық бастамалар мен серіктестіктерге қатысу арқылы тұрақты дамудың халықаралық стандарттарын дәйекті түрде біріктіреді.

2025 жылы Қазақстан Республикасының 2060 жылға дейінгі көміртегі бейтараптығына қол жеткізу стратегиясына сәйкес көміртегі бейтараптығына қол жеткізу және экспорттаушылардың төмен көміртекті экономикаға көшуін қолдау жөніндегі халықаралық бастамаларға қатысуды қоса алғанда, Климаттық күн тәртібін дамытуға ерекше назар аударылды.

ЭКА-ның халықаралық бастамаларға қатысуы үздік әлемдік тәжірибелерді қолдануға, экологиялық және әлеуметтік тәуекелдерді басқару жүйесін жетілдіруге, сондай-ақ елдің экспорттық секторының тұрақтылығын арттыруға мүмкіндік береді.

Кесте 7. Халықаралық бастамалар және олардың ESG-ге әсері-ЭКА тәсілі

Бастама	Қатысу мақсаты	Нәтижелер мен әсер
UNGC (БҰҰ-ның жаһандық шарты)	Адам құқықтары, еңбек қатынастары, экология және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл қағидаттарын интеграциялау	ЭКА ESG есептілігі мен корпоративтік саясатты қоса алғанда, өз қызметінде UNGC-тің 10 қағидатын жүзеге асырады; халықаралық серіктестердің сенімі артады
NZECA (Net Zero Export Credit Agencies Alliance)	2050 жылға қарай нөлдік шығарындыларды қолдау, 2030 жылға қарай аралық мақсаттарды белгілеу	Климаттық ауысу Стратегиясы, жобаларды бағалауға Климаттық КРІ интеграциясы, төмен көміртекті экономика экспорттаушыларын қолдау бекітілді
UN WEP (Women's Empowerment Principles)	Гендерлік теңдікті ілгерілету және бизнестегі әйелдердің құқықтарын кеңейту	Тең жалдау шарттарын, әділ бағалау және сыйақы жүйесін әзірлеу, жарлықтағы әйелдерді қолдау
GIP (Green Investment Principles for the Belt and Road)	"Жасыл" инвестицияларға жәрдемдесу, экологиялық тәуекелдерді азайту	ЭКА экологиялық тұрақты жобаларды қолдайды, қол жетімді ең жақсы технологиялар бойынша ұсыныстар әзірлейді және ESG факторларын несиелік шешімдерге біріктіреді

Кесте 8. БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізуге ЭКА-ның қосқан үлесі

ТДМ	Әсері	Метрика	Нәтижесі	БҰҰ ТДМ-нің ЭКА қызметіне интеграциясының мысалдары
8. Лайықты жұмыс және экономикалық өсу	Шикізаттық емес экспортты қолдау, ШОБ ынталандыру	Қолдау көрсетілетін компаниялардың саны Сақтандыру кепілдіктерінің көлемі	Тұрақты экспорттаушылар санының артуы; шикізаттық емес экспорттың өсуі; жаңа жұмыс орындарын құру	ШОБ және шикізаттық емес сектордың ірі кәсіпорындарына сақтандыру және кредиттік қолдау көрсету. Оқыту, біліктілікті

8 ДОСТОЙНАЯ РАБОТА И ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ		Құрылған жұмыс орындары		арттыру және жұмысқа ESG-тәсілдерін енгізу арқылы қызметкерлердің құзыреттерін дамыту. Қолдау көрсетілетін жобалар арқылы жаңа жұмыс орындарын құруды ынталандыру.
9. Индустрияландыру, инновация және инфрақұрылым	Өндірістер мен инфрақұрылымдық жобаларды жаңғыртуды қаржыландыру	Жаңғырту жобаларының саны Көлік және өндірістік инфрақұрылымға инвестициялар көлемі	Салалардың технологиялық деңгейін және бәсекеге қабілеттілігін арттыру; тұрақты инфрақұрылымды дамыту	Өндірістерді жаңғыртуды қолдау, инновациялық технологияларды енгізу, энергия тиімділігін арттыру. Экспорттық тізбектерге әсер ететін көлік инфрақұрылымы мен логистика жобаларын іске асыруға жәрдемдесу.
13. Климаттың өзгеруіне қарсы күрес	Жобаларға Климаттық факторларды біріктіру; көміртегі ізін азайту	Score 1, 2, 3 шығарындылары Портфельдегі "жасыл" жобалардың үлесі Климаттық стратегия және оны жүзеге асыру	Көміртегі ізін азайту, портфолио тұрақтылығын арттыру, төмен көміртекті экономиканы қолдау	ЭКА Климаттық стратегиясын бекіту және енгізу, соның ішінде декарбонизация, бейімделу және климаттық тәуекелдерді басқару. Score 1, 2 және 3 шығарындыларын мониторингілеу және ашу, "жасыл" экспорттаушылар үшін ынталандыруды енгізу (сақтандыру тарифіне жеңілдіктер). Халықаралық нөлдік шығарындылар

				бастамаларына (NZECA) және жасыл инвестицияларға (GIP) қатысу.
16. Бейбітшілік, әділеттілік және тиімді институттар	Корпоративтік басқаруды күшейту, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл	ISO 37001 сертификаты Сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдерді енгізу Ішкі бақылауды сақтау деңгейі	Ашықтықты арттыру, операциялық және беделді тәуекелдерді азайту, серіктестердің сенімі	ISO 37001 парақорлыққа қарсы күрес менеджменті жүйесін сертификаттау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдерді енгізу. Ішкі бақылауды, корпоративтік басқаруды және киберқауіпсіздікті дамыту. Қаржы секторының нормативтік базасын жетілдіруге қатысу.
17. Тұрақты даму мүддесіндегі серіктестік	Халықаралық және салааралық ынтымақтастық	NZECA, GIP, UNGC мүшелігі Бірлескен бастамалар саны ESG есептілігі	Халықаралық кооперацияны нығайту; халықаралық ресурстарға қолжетімділікті кеңейту; тұрақты қаржыландыру тәжірибесін жақсарту	Халықаралық ынтымақтастық: NZECA, UNGC, GIP. Халықаралық қаржы институттарымен бірлескен жобалар, ESG тәжірибесі мен әдістемелерімен алмасу. Сыртқы стейкхолдерлер үшін ESG-есептілікті және ашық ақпаратты дамыту.

Халықаралық ынтымақтастықты дамыту және тұрақты дамудың үздік тәжірибелерімен алмасу шеңберінде ЭКА **Berne Union International Chamber of Commerce** - пен бірлесіп ұйымдастырған Тұрақты даму жөніндегі жыл сайынғы семинарға қатысты.

Іс-шараның негізгі мақсаты саясат пен стратегияларды қалыптастырудан бастап мәмілелерде ESG тәсілдерін практикалық қолдануға дейін экспорттық-кредиттік агенттіктердің қызметіне орнықты даму қағидаттарын енгізу мәселелері бойынша кәсіби диалогты дамыту болды.

Семинарға әр түрлі елдерден экспорттық-несиелік агенттіктер, қаржы институттары мен халықаралық ұйымдардың атынан 100-ге жуық делегат қатысты.

Стратегиялық сессиялар барысында экспорттық кредиттеу саласында орнықты даму архитектурасын қалыптастыру, мәмілелерді құрылымдау кезінде ESG тәсілдерін қолдану, орнықты қаржыландыру нарығын талдау, сондай-ақ климаттық және экологиялық сын-көзқарастар мәселелері қаралды.

Климаттық тәуекелдерді басқару, төмен көміртекті экономиканы дамыту және экспорттық сектордың тұрақты өсуін қолдау мәселелеріне ерекше назар аударылды.

Агенттік БҰҰ-ның Орнықты даму мақсаттарына қол жеткізуге қосқан үлесін шикізаттық емес экспортты қолдауға, орнықты экономикалық өсуге, жауапты қаржыландыруды дамытуға және халықаралық ынтымақтастықты нығайтуға бағытталған өзінің ұзақмерзімді стратегиясының бөлігі ретінде қарастырады.

ESG негізгі көрсеткіштері (KPI)

ЭКА тұрақты даму бойынша прогресті басқару, бақылау және бағалау үшін негізгі көрсеткіштерді қолданады. Көрсеткіштер климаттық, экологиялық, әлеуметтік және басқару бағыттары бойынша жетістіктерді бағалауға, сондай-ақ климаттың өзгеруіне бейімделуге және экспорттық қолдау портфеліне әсер етуге мүмкіндік береді.

GRI 201-2

Кесте 9. Негізгі ESG көрсеткіштері, мақсатты бағдарлар және іске асыру мерзімдері

Бағыт	Мақсаты	Іске асыру мерзімі
Environmental (Экологиялық)	Климаттық тәуекелдерді бағалау жүйесін енгізу	2028
	Экологиялық және әлеуметтік менеджмент жүйесін (ESMS) енгізу	2030
	Қағаз бен ресурстарды тұтынуды 30% ға азайту	2030
	"Жасыл" және өтпелі экспорттық жобалардың үлесіне кемінде 5% қол жеткізу	2035
Social (Әлеуметтік)	Жыл сайын кемінде 2 волонтерлік жобаны іске асыру	Жыл сайын
	Қызметкерлерді жылына 40 сағаттан артық оқытуды қамтамасыз ету	2027
	Экспорттаушылар арасында әлеуметтік жауапкершілік қағидаттарын ілгерілету	2027
	Қызметкерлердің қатысуын 85% дан астамға дейін арттыру	2030
	Басшылық позицияларда гендерлік теңгерімді қамтамасыз ету, әйелдердің кемінде 35 %	2030
Governance (Басқару)	ESG факторларын тәуекелдерді басқару және андеррайтингке біріктіру	2028
	ESG бойынша уәкілетті органды анықтаңыз (қажет болған жағдайда)	2030
	IFRS S1/S2 стандарттары бойынша ESG есептілігін жүргізу	2027 жылдан бастап

	ESG рейтингін сақтау	Жыл сайын

5.2. Маңызды тақырыптар және оларды бағалау

GRI 3-1, 3-2

Ашылған ақпараттың толықтығын, дұрыстығын және өзектілігін қамтамасыз ету мақсатында Агенттік ақпаратты ашудың халықаралық стандарттарының талаптары мен қос маңыздылық қағидаттарына негізделген орнықты дамудың маңызды тақырыптарын айқындауға жүйелі тәсілді қолданады.

Маңызды тақырыптарды анықтау ESG факторларының қаржылық нәтижелерге, бизнес-модельдің тұрақтылығына, Агенттіктің ұзақмерзімді стратегиялық мақсаттарына, сондай-ақ негізгі мүдделі тараптардың үміттеріне әсерін ескере отырып жүзеге асырылады.

Маңызды тақырыптарды анықтау мыналарды ескере отырып жүзеге асырылады:

1. **IFRS Sustainability Disclosure Standards (IFRS S1 және IFRS S2)** стандарттарының Агенттіктің қаржылық жағдайына, қызметінің нәтижелеріне және даму перспективаларына әсер етуі мүмкін орнықты даму саласындағы тәуекелдер мен мүмкіндіктер туралы ақпаратты ашу бөлігіндегі талаптары;
2. Агенттік қызметінің экономикаға, қоршаған ортаға және қоғамға әсерін бағалауды көздейтін **Global Reporting Initiative (GRI)** қағидаттары;
3. экспорттық-кредиттік қызметтің салалық ерекшелігі және Агенттіктің даму институты ретіндегі рөлі;
4. негізгі мүдделі тараптардың күтулері, мүдделері мен басымдықтары.

Кесте 10. Маңызды тақырыптарды анықтау процесінің кезеңдері

1 кезең	ESG факторларын анықтау	халықаралық стандарттарды, салалық тәжірибелерді, реттеуші талаптарды және ЭКА ішкі стратегиялық құжаттарын талдау.
2 кезең	Тәуекелдер мен мүмкіндіктерді бағалау	ESG факторларының климаттық, экологиялық, әлеуметтік және басқару аспектілерін қоса алғанда, ЭКА қызметіне ықтимал әсерін анықтау
3 кезең	Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл	МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРДЫҢ, КЛИЕНТТЕРДІҢ, серіктестердің, қызметкерлердің, халықаралық ұйымдардың және өзге де мүдделі тараптардың күтулерінің жиыны
4 кезең	Тақырыптарға басымдық беру	ESG мәселелерін олардың ЭКА қызметіне және мүдделі тараптарға әсер ету дәрежесі бойынша ранжирлеу.
5 кезең	Маңызды тақырыптарды бекіту	корпоративтік басқару жүйесі шеңберінде бағалау нәтижелерін қарастыру

Маңызды тақырыптар есеп құрылымын қалыптастыруға, ESG негізгі көрсеткіштерін анықтауға, Климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді ашуға және Агенттіктің тұрақты даму мақсаттарын қоюға негіз болады.

Қолданылатын тәсіл ашуды халықаралық практикамен салыстыруды және Агенттіктің Стратегиялық жоспарлау мен тәуекелдерді басқаруға орнықты даму мәселелерін интеграциялауды қамтамасыз етеді.

ЭКА тұрақты дамуының маңызды тақырыптарын айқындау мақсатында жыл сайын мүдделі тараптарға сауалнама жүргізеді.

Сауалнаманың мақсаттарына мыналар жатады:

1. тұрақты даму принциптерін түсіну деңгейін анықтау;
2. жылдық есепте ашу үшін басым тақырыптарды анықтау;
3. стейкхолдерлермен өзара іс-қимылды жетілдіру бойынша ұсыныстар алу;
4. ESG халықаралық стандарттарын ЭКА тәжірибесіне біріктіру.

2025 жылы сауалнама 2026 жылдан бастап күшіне енетін IFRS S1 және IFRS S2 талаптарын ескере отырып жаңартылды. Сауалнама құрылымы экономикалық, экологиялық және әлеуметтік аспектілердің маңыздылығын бағалауды сақтай отырып, толтырудың қарапайымдылығы үшін оңтайландырылды.

Қосымша сұрақтар енгізілді:

- ESG факторларын бизнес-процестерге интеграциялау;
- климаттық тәуекелдерді басқару;
- корпоративтік басқарудың ашықтығы.

Сауалнама процесі мыналарды қамтиды:

1. әр тақырыпты 1-ден 3-ке дейінгі шкала бойынша бағалау, мұнда 1-маңызды емес, 2-Маңызды, 3-маңызды;
2. қосымша тақырыптарды анықтауға арналған ашық сұрақтар;
3. анонимді жауап форматы;
4. ішкі процестерді түзету және стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу үшін нәтижелерді пайдалану.

Сауалнама нәтижелері бойынша маңыздылықтың көрнекі матрицасы қалыптастырылды (осы Есепке "есеп туралы мәліметтер" 1-қосымша).

Мүдделі тараптардың пікірі бойынша ең маңызды тақырыптардың қатарына мыналар жатады:

- қаржылық және экономикалық көрсеткіштер;
- ESG Тәуекелдерін басқару;
- климаттың өзгеруі және экология;
- ESG ақпаратын ашудың ашықтығы;
- декарбонизация жоспарлары;
- портфолионың көміртегі ізін бағалау;
- тұрақты тәжірибеге көшуде тұтынушыларды қолдау.

Маңызды тақырыптар танылды:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы және комплаенс;
- шығарындыларды азайту мақсаттары;
- жұмыспен қамту және қызметкерлерді тарту;
- еңбекті қорғау және қауіпсіздік.

Маңызды тақырыптарды басқару

GRI 3-3

Маңызды тақырыптар ЭКА корпоративтік басқару жүйесіне біріктірілген және тұрақты даму мен стратегиялық жоспарлаудың негізгі элементтерінің бірі ретінде қарастырылады.

Маңызды тақырыптарды басқару ішкі нормативтік құжаттар негізінде жүзеге асырылады, соның ішінде:

- Тұрақты даму саясаты;
- Тәуекелдерді басқару саясаты;
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты;
- Корпоративтік басқару кодексі;
- Іскерлік этика кодексі;
- Ақпараттық қауіпсіздік саясаты;
- еңбекті қорғау және персоналды басқару саласындағы ішкі регламенттер.

Іс-шараларды іске асыру үшін жауапкершілік олардың функционалдық жауапкершілік аймақтарына сәйкес бейінді бөлімшелер арасында бөлінеді.

Маңызды тақырыптарды басқаруда шешуші рөл атқарады:

- Стратегиялық басшылықты және негізгі тәсілдерді бекітуді жүзеге асыратын директорлар кеңесі;
- Бекітілген іс-шараларды іске асыруды қамтамасыз ететін басқарма;
- тәуекелдерді басқару, сәйкестікті бақылау, тұрақты даму, кадр саясаты және ақпараттық қауіпсіздік бөлімшелері.

Орындалуын бақылау арқылы жүзеге асырылады:

- KPI тұрақты мониторингі;
- ішкі аудит;
- сәйкестікті бақылау;
- тоқсандық есептілік;
- стейкхолдерлермен кері байланыс механизмдері.

Маңызды тақырыптарды басқаруға көзқарас жыл сайын бизнес ортасының өзгеруін, стратегиялық басымдықтарды, халықаралық стандарттардың талаптарын және мүдделі тараптардың үміттерін ескере отырып қайта қаралады.

5.3. Экологиялық жауапкершілік

Есептік жылы ЭКА климаттың өзгеруіне ЭКА қызметінің әсерінің ашықтығын арттыруға және корпоративтік есептілікті IFRS Sustainability Disclosure Standards (IFRS S1 және IFRS S2) стандарттарында көрсетілген тәсілдерді қоса алғанда, орнықты дамудың халықаралық стандарттарына сәйкес келтіруге бағытталған Климаттық ақпаратты ашу жүйесін дамытуды жалғастырды.

Ақпаратты ашудың жаңартылған тәсілі ЭКА-ның өз қызметімен байланысты операциялық шығындылардан парниктік газдар шығарындыларын бағалауды қолдау көрсетілетін экспорттық портфель шеңберінде туындайтын шығарындыларды бағалауға кезең-кезеңмен жетілдіру қағидатына негізделген.

Әдістемені дамыту сондай-ақ ЭКА-ның халықаралық міндеттемелері және жаһандық энергетикалық ауысуды қолдауға және климаттық мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған

net Zero Export Credit Agencies Alliance сияқты экспорттық-кредиттік агенттіктердің кәсіби альянстарына қатысу шеңберінде жүзеге асырылады.

ЭКА өз қызметінің экологиялық аспектілерін басқаруға жүйелі тәсілді жүзеге асырады.

Қалдықтарды өңдеу

1. кеңсе және өндірістік қалдықтарды жинауды және қайта өңдеуді ұйымдастыру;
2. қызметкерлер үшін сенбіліктер мен экологиялық акциялар өткізу;
3. қалдықтарды азайтудың ішкі мониторингін енгізу және ресурстарды саналы түрде тұтынуды арттыру.

Ресурстарды пайдалану

1. 2030 жылға қарай қағаз бен суды тұтынуды 30% - ға азайту;
2. кеңселер мен инфрақұрылымның энергия тиімділігін арттыру;
3. жаңартылатын энергия көздеріне көшу және ішкі процестерді оңтайландыру.

Экологиялық акциялар және оқыту

1. қызметкерлерге арналған "Автокөліксіз күн" акциясы;
2. экологиялық сананы арттыру жөніндегі үгіт-насихат іс-шаралары;
3. ESG және тұрақты даму бойынша ішкі оқыту бағдарламалары;
4. экологиялық фокуспен команда құру және еріктілер іс-шаралары.

ЭКА тиімді желдету және табиғи жарықтандыру, қолайлы температуралық режимді сақтау, ресурстарды ұтымды тұтыну, қалдықтарды бөлек жинау, қағазды тұтынуды азайту, экологиялық тазалау құралдарын пайдалану арқылы жұмысшылардың экологиялық тұрақтылығы мен жайлылығына бағытталған "Жасыл кеңсе" тұжырымдамасының элементтерін енгізеді.

Іргелес аумақта демалыс аймақтары, велосипед тұрақтары, физикалық белсенділікке арналған алаңдар, электромобильдерге арналған зарядтау станциялары жабдықталған.

5.3.1 Энергия және ресурстар

GRI 3-3

ЭКА тұрақты даму және "Жасыл кеңсе"тұжырымдамасы шеңберінде энергия мен ресурстарды ұтымды пайдалануға бағытталған іс-шараларды дәйекті түрде жүзеге асырады.

ЭКА кеңсесі энергия үнемдейтін технологиялармен және ресурстарды тұтынуды бақылау жүйелерімен, соның ішінде су датчиктерімен және электр энергиясын есепке алу жүйелерімен жабдықталған бизнес-орталықта орналасқан.

Материалдық ресурстарды тұтынуды азайту мақсатында электрондық құжат айналымын дамыту жалғастырылды, бұл қағазды пайдалануды қысқартуға және жанама экологиялық әсерді азайтуға мүмкіндік берді.

Ресурс үнемдеудің ішкі саясаты шеңберінде мыналар қолданылады:

- қағаз шығынының лимиттері;
- екі жақты мөр;

- баспа техникасын пайдалануды бақылау;
- сандық визиткалар;
- ішкі процестерді автоматтандыру.

Электр энергиясын, суды және кеңсе ресурстарын тиімді пайдалануға, сондай-ақ операциялық қызметті цифрландыру және оңтайландыру есебінен қалдықтар көлемін азайтуға қосымша көңіл бөлінеді.

Іске асырылып жатқан шаралар ресурстық тиімділікті арттыруға және ЭКА экологиялық ізін төмендетуге ықпал етеді.

GRI 302-1

Кесте 11. Ұйым ішіндегі энергияны тұтыну

Энергия түрі	Өлш. бірл.	2025	Эквивалент, ГДж
Электр энергиясы	кВт * сағ	349 474,23	1 258,11
Жылу энергиясы	Гкал	215,89	903,91
Жалпы энергия шығыны			2 162,02

GRI 302-3

Кесте 12. Энергия сыйымдылығы

Көрсеткіш	2025
Есептеуге енгізілген жалпы энергия тұтыну	2 162,02 ГДж
Есептеуге енгізілген энергия түрлері	электр және жылу энергиясы
Жалға берілетін кеңсе үй-жайларының, паркингтің алаңы	2 387,4 м2
Энергия сыйымдылығы	0,906 ГДж/м2

5.3.2 Экологиялық бастамалар және экологиялық менеджмент

GRI 3-3

2025 жылы ЭКА ресурстарды жауапты тұтыну мәдениетін қалыптастыруға және экологиялық әсерді төмендетуге бағытталған экологиялық бастамаларды іске асыруды жалғастырды.

"Жасыл кеңсе" тұжырымдамасы шеңберінде қызметкерлердің экологиялық санасын арттыру және күнделікті қызметте тұрақты мінез-құлық практикасын дамыту жөніндегі іс-шаралар іске асырылады.

Негізгі бастамаларға мыналар жатады:

- аумақтарды абаттандыру бойынша сенбіліктер мен іс-шаралар өткізу;
- қағазды, пластикті және пайдаланылған батареяларды бөлек жинауға арналған қораптарды орнату;
- сандық визиткаларды пайдалану және қағаз тасымалдағыштарды азайту;

- ішкі процестерді автоматтандыру және электрондық құжат айналымын дамыту;
- экологиялық жауапкершілік мәселелері бойынша ақпараттық және үгіт материалдарын орналастыру;
- жұмыс кеңістігін көгалдандыру.

Ыңғайлы жұмыс ортасын құруға ерекше назар аударылады. Кеңсе бөлмелерін көгалдандыру ауа сапасын жақсартуға, қызметкерлердің эмоционалды жайлылығын арттыруға және қолайлы ішкі климатты қалыптастыруға ықпал етеді.

Экологиялық бастамаларды іске асыру экологиялық мәдениетті дамытуға және қызметкерлерді ESG-күн тәртібіне тартуға бағытталған ішкі оқыту іс-шараларымен сүйемелденеді.

5.3.3 Экологиялық және климаттық тәуекелдерді басқару

GRI 201-2

ЭКА жобаларды бағалау, тәуекелдерді басқару және ESG-интеграция процестері шеңберінде экологиялық және климаттық әсерді жүйелі басқаруды жүзеге асырады.

ЭКА сақтандыру, кепілдік қолдауға өтінімдерді қарау кезінде экологиялық және әлеуметтік факторларды, ықтимал климаттық тәуекелдерді, сондай-ақ қолдау көрсетілетін жобалардың қоршаған ортаға ықтимал әсерін ескеруге ұмтылады.

Бағалау ESG сауалнамасы аясында жүзеге асырылады.

2025 жылы климаттық және экологиялық факторларды тәуекелдерді басқару процестеріне интеграциялау жалғастырылды, соның ішінде:

- климаттық тәуекелдерді бағалау;
- Өтпелі және физикалық тәуекелдерді талдау;
- клиенттердің ESG факторларын бақылау;
- экологиялық тәуекелдерді тәуекелдер тізіліміне енгізу;
- Климаттық стратегияны іске асыру.

TCFD / IFRS S2 қоса алғанда, халықаралық тәсілдерге сәйкес ақпаратты ашу жүйесін дамытуға ерекше назар аударылады.

Әсерді басқару Корпоративтік басқару мен ЭКА тұрақты дамуының жалпы жүйесінің бөлігі болып табылады және ұзақмерзімді перспективада экологиялық және климаттық тәуекелдерді азайтуға бағытталған.

Экологиялық менеджмент, экологиялық менеджмент жүйесінің ҚР СТ ISO 14001-2016 (ISO 14001:2015) "Экологиялық менеджмент жүйесі. Талаптар және қолдану жөніндегі нұсқаулық".

Сертификаттау ЭКА-ның операциялық қызметі қоршаған ортаны қорғаудың озық

халықаралық тәжірибелеріне және орнықты даму қағидаттарына сәйкес құрылғанын растайды. Бұл ESG күн тәртібінің маңызды элементі болып табылады, бұл тұрақты дамуға жүйелік міндеттемені көрсетеді.

Экологиялық менеджмент жүйесін енгізу Агенттікке мүмкіндік береді:

1. қоршаған ортаға теріс әсерді азайтуды қоса алғанда, қызметтің экологиялық аспектілерін тиімді бақылау және басқару;
2. энергияны, суды және материалдарды тұтынуды оңтайландыру арқылы ресурстарды ұтымды пайдалану;
3. қызметкерлерді экологиялық іздерді азайту жөніндегі бастамаларға тарта отырып, экологиялық жауапкершіліктің корпоративтік мәдениетін қалыптастыру;
4. серіктестер мен реттеушілердің сенімін нығайта отырып, ESG халықаралық стандарттары мен талаптарына сай болу.

ЭКА экологиялық менеджмент жүйесі белгіленген талаптар мен стандарттарға сәйкестікті сақтауға, процестерді жақсарту және ресурстарды пайдалану тиімділігін арттыру мүмкіндіктерін анықтауға, экологиялық тұрақтылық қағидаттарын ескере отырып, басқару процестерін жүйелеуге мүмкіндік беретін ішкі аудитке үнемі ұшырайды.

ЭКА ҚР СТ ISO 14001-2016 (ISO 14001:2015) сертификаттау стандартқа ресми сәйкестік емес, экологиялық және тұрақты күн тәртібіне берілгендіктің жүйелі көрсетілімі екенін атап көрсетеді.

Экологиялық және климаттық тәуекелдерді басқару тәсілі

Тәуекелдерді басқарудың жалпы жүйесінің құрамдас бөлігі ретінде ESG тәуекелдерін басқаруға ерекше назар аударылады. Бұл тәсіл ЭКА, оның клиенттері мен қолдау көрсетілетін жобалардың тұрақтылығына әсер етуі мүмкін экологиялық, әлеуметтік және басқару тәуекелдерін анықтауды, бағалауды, бақылауды және азайтуды қамтиды.

Осы бағыт шеңберінде Климаттық әсерге, адам құқықтарының сақталуына, еңбекті қорғауға, ақпараттық қауіпсіздікке, комплаенске, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға және бедел факторларына байланысты тәуекелдерді қамтитын ESG-тәуекелдер тіркелімі қолданылады.

GRI 201-2

Кесте 13. Негізгі ESG тәуекелдері және басқару шаралары

ESG тәуекел санаты	Негізгі тәуекелдер	Басқару механизмдері	Жауапты бөлімшелер
Environmental (E)	Климаттық тәуекелдер, қолдау көрсетілетін жобалардың қоршаған ортаға әсері, парниктік газдар шығарындылары, өтпелі климаттық тәуекелдер	ESG сауалнамасы, жобаларды кешенді тексеру, климаттық тәуекелдерді бағалау, Климаттық стратегия, Score 1, 2 және 3 шығарындыларын бақылау	Тұрақты даму бөлімшесі
Social (S)	Еңбек құқықтары, еңбекті қорғау, кадрлардың ауысуы, кемсітушілік тәуекелдер,	HR саясаты, оқыту, еңбекті қорғау, омбудсмен,	HR, еңбекті қорғау, омбудсмен

ESG тәуекел санаты	Негізгі тәуекелдер	Басқару механизмдері	Жауапты бөлімшелер
	қызметкерлердің құқықтарын қорғау	тәлімгерлік институты, кері байланыс арналары	
Governance (G)	Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері, комплаенс-тәуекелдер, мүдделер қақтығысы, ақпараттық қауіпсіздік, беделді тәуекелдер	Сәйкестікті бақылау, ақпараттық қауіпсіздік, тәуекелдерді басқару	Сәйкестік, АҚ, тәуекелдерді басқару

ESG тәуекелдері ЭКА тәуекелдерді басқарудың жалпы жүйесіне біріктірілген және корпоративтік тәуекел картасына енгізілген. Тәуекелдер картасы тұрақты негізде қалыптастырылады және өзектендіріледі, уәкілетті орган белгіленген тәртіппен бекітеді және қолданыстағы тәуекел-менеджмент жүйесі шеңберінде тұрақты мониторингке жатады.

IFRS S2 сәйкес климаттық тәуекелдер және ақпаратты ашу

2025 жылы ЭКА IFRS S2 талаптарына және ішкі ESG Тәуекелдерін басқару жүйесіне сәйкес климаттық тәуекелдерді басқарудың кешенді тәсілін дамытуды жалғастырды.

Климаттық тәуекелдер жалпы тәуекелдерді басқару жүйесінің бөлігі ретінде қарастырылады және **физикалық** және **өтпелі** тәуекелдерді қамтиды.

Физикалық тәуекелдерге экстремалды ауа-райының, құрғақшылықтың, су тасқынының және қолдау көрсетілетін жобалардың өндірістік қуаттылығы мен жеткізу тізбегіне әсер етуі мүмкін басқа да климаттық факторлардың ықтимал салдары жатады.

Өтпелі тәуекелдерге заңнамадағы өзгерістер, көміртекті реттеу, энергия тиімділігіне, декарбонизацияға және халықаралық тұрақты қаржыландыру стандарттарына қойылатын талаптар жатады.

ЭКА есептік жылы негізгі экспорттық жобалар бойынша климаттық тәуекелдерге пилоттық талдау жүргізілді.

Талдау нәтижелері төмен көміртекті және өтпелі жобаларды қолдаудың басымдықтарын анықтауда, сондай-ақ сақтандыру және кепілдік портфелінің Тәуекелдерін басқару тәсілдерін қалыптастыруда қолданылады.

2025 жылы парниктік газдар шығарындыларын есептеу әдістемесі бекітілді, **Score 1**, **Score 2** және **score 3** бойынша есептеулер жүргізілді, сондай-ақ алғаш рет **портфельдік шығарындыларды** бағалау орындалды.

Қолдау көрсетілетін экспорттық жобалармен байланысты **Score 3** шығарындыларына ерекше назар аударылады, бұл портфолионың көміртегі профилін анықтауға және одан әрі декарбонизация мақсаттары үшін негіз құруға мүмкіндік береді.

Қолданылатын тәсіл Қазақстан Республикасының **2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына** қол жеткізу жөніндегі стратегиялық мақсатына сәйкес келеді.

GRI 201-2

Кесте 14. Климаттық тәуекелдердің типологиясы

№	Санат	Түрі	Әсер ету мысалы
1	Физикалық тәуекелдер	Өткір	Құрғақшылық, су тасқыны, жер сілкінісі, аптап ыстық пен аяз
2	Физикалық тәуекелдер	Созылмалы	Температураның жоғарылауы, жауын-шашынның өзгеруі, топырақтың деградациясы
3	Өтпелі тәуекелдер	Реттеуші	Көміртегі салықтары, ESG есеп беру талаптары, шығарындылар квоталары
4	Өтпелі тәуекелдер	Технологиялық	Көміртекті көп қажет ететін технологияларға сұраныстың төмендеуі
5	Өтпелі тәуекелдер	Нарықтық және беделді	Жоғары көміртекті өнімдерге сұраныстың төмендеуі, беделді шығындар
6	Операциялық	Тікелей әсер ету	Жұмыстағы үзілістер, сақтандыру төлемдерінің өсуі
7	Портфель	Жанама әсер	Клиенттердің қаржылық жағдайының нашарлауы

GRI 201-2

Кесте 15. Климаттық тәуекелдердің ЭКА қызметіне әсері

№	Әсер ету түрі	Салдардың мысалдары
1	Қаржылық	Сақтандыру төлемдерінің өсуі, қарыздар бойынша мерзімін ұзарту, портфель сапасының төмендеуі
2	Операциялық	Инфрақұрылымның істен шығуы, ішкі процестерді бейімдеу қажеттілігі, энергия тиімді шараларды енгізу
3	Беделді	Көміртегі ізі жоғары жобаларды қолдауды теріс қабылдау, экологиялық оқиғалар

ЭКА экспорттаушылардың салалық және географиялық ерекшеліктерін, соның ішінде кәсіпорындардың Қазақстанның сейсмикалық, су тасқыны және құрғақ аймақтарында орналасуын ескереді, бұл физикалық тәуекелдер мен байланысты қаржылық салдарлардың ықтималдығын арттырады.

Бұл ретте климаттық ауысу тәуекелдер көзі ретінде ғана емес, сонымен қатар жасыл және өтпелі жобаларды, энергия тиімді өндірістерді қолдауды, шикізаттық емес экспорттың жаңа бағыттарын және көміртегі ізі төмен технологияларды дамытуды қоса алғанда, жаңа экономикалық мүмкіндіктердің көзі ретінде қарастырылады.

5.3.4. Шығарындылар

GRI 305-1, 305-2, 305-3, 201-2

2025 жылы ЭКА Климаттық стратегия мен тұрақты есептіліктің халықаралық стандарттары шеңберінде парниктік газдар шығарындыларын есепке алу және ашу жүйесін дамытуды жалғастырды.

Шығарындыларды есептеу **GHG Protocol** және парниктік газдар шығарындыларын есептеудің ішкі бекітілген әдістемесіне сәйкес жүзеге асырылады.

Есептік жылы алғаш рет жүйелі негізде негізгі санаттар бойынша шығарындыларды бағалау жүргізілді:

- **Score 1**-Агенттіктің бақылауындағы көздерден туындайтын тікелей шығарындылар;
- **Score 2**-сатып алынған электр энергиясы мен жылу энергиясын тұтынумен байланысты жанама шығарындылар;
- **Score 3**-қолдау көрсетілетін жобалармен және портфельдік қызметпен байланысты шығарындыларды қоса алғанда, өзге де жанама шығарындылар.

Шығарындылардың базалық деңгейін қалыптастыру ЭКА-ға көміртегі ізінің динамикасына кейінгі мониторинг жүргізуге, оны төмендетудің басым бағыттарын анықтауға және декарбонизация бойынша ұзақмерзімді мақсаттарды қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Қолданылатын тәсіл GRI 305, IFRS S2 талаптарына және Қазақстан Республикасының 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу жөніндегі стратегиялық мақсатына сәйкес келеді.

Тікелей CO2 шығарындылары (Score 1)

GRI 305-1, 201-2

Score 1 ЭКА меншігіндегі немесе бақылауындағы көздерден туындайтын парниктік газдардың тікелей шығарындыларын қамтиды.

Қоғам қызметтік автокөлікті өз бетінше пайдалануды жүзеге асырмайды және жанар-жағармай материалдарын сатып алуға және тұтынуға тікелей шығыстарды көтермейді. Көліктік қызмет көрсетуді шарттық міндеттемелер шеңберінде көлік құралдарын күтіп-ұстауды және жөндеуді, оларға техникалық қызмет көрсетуді, сақтандыруды, ЖЖМ-мен қамтамасыз етуді және өзге де ілеспе қызметтерді қамтамасыз ететін көрсетілетін қызметтерді сыртқы жеткізуші жүзеге асырады.

Көлік құралдарын операциялық бақылаудың болмауына және отынды тұтынуға байланысты көлік қызметтерін көрсетуге байланысты шығарындылар ЭКА (Score 1) тікелей шығарындыларына жатпайды. Мұндай шығарындылар жанама ретінде қарастырылады және Score 3 санатында көрсетілуге жатады.

Өндірістік процестердің, отынды жағудың меншікті көздерінің және қоғамның операциялық бақылауындағы өзге де объектілердің жоқтығын ескере отырып, есепті кезеңде парниктік газдардың тікелей шығарындылары (Score 1) болмайды.

CO2 жанама шығарындылары (Score 2)

GRI 305-2, 201-2

Score 2 сатып алынған электр энергиясы мен жылу энергиясының ЭКА тұтынуынан туындайтын жанама парниктік газдар шығарындыларын қамтиды.

Негізгі көздер кеңсе кеңістігінде тұтынылатын электр энергиясы, сондай-ақ сыртқы жеткізушілерден алынатын жылу энергиясы болып табылады.

Жанама шығарындылар ғимараттың жалпы көлеміндегі жалға алынған алаңның үлесіне пропорционалды түрде анықталады.

Жалдау алаңы: **2 387,4 м2**

Кесте 16. Ресурстарды тұтыну және 2025 жылға арналған Score 2 есептеу

Ресурс	Өлш. бірл.	Көрсеткіш
Жылу энергиясы	Гкал	215,89
Электр энергиясы	кВт * сағ	349 474,23
CO₂e жалпы жанама шығарындылары	т CO₂e	448,73

2025 жылдың қорытындысы бойынша жиынтық жанама шығарындылар: **448,73 Т CO₂e құрады**

Ғимарат энергияны үнемдеу жүйелерімен және ресурстарды бақылау датчиктерімен жабдықталған, бұл қоршаған ортаға жүктемені азайтуға көмектеседі.

Алынған мәліметтер қоршаған ортаға әсерді азайту жөніндегі іс-шараларды ішкі бақылау және жоспарлау үшін пайдаланылады.

CO₂ басқа жанама шығарындылары (Score 3)

GRI 305-3, 201-2

Score 3 ЭКА-ның тікелей операциялық бақылауынан тыс туындайтын, бірақ оның қызметіне байланысты парниктік газдардың өзге де жанама шығарындыларын қамтиды.

Агенттік үшін Score 3 негізгі көздері:

- қызметкерлердің қызметтік іссапарлары;
- іскерлік сапарлар;
- қолдау көрсетілетін экспорттық жобаларға байланысты шығарындылар;
- клиенттер бойынша портфельдік шығарындылар;
- басшылық пен қызметкерлерге қызмет көрсету үшін пайдаланылатын қызметтік автокөлік.

Қаржы ұйымдары үшін Score 3 көміртегі ізінің ең маңызды бөлігі болып табылады.

Іссапарлар

GRI 305-3

2025 жылы ЭКА жұмысшылар мен басшылықтың қызметтік іссапарларына байланысты жанама шығарындыларды бағалады.

Есептеу халықаралық шығарындылар коэффициенттерін пайдалана отырып, көліктің негізгі түрлері бойынша орындалды және авиациялық, теміржол және автомобиль көлігін қамтиды.

Кесте 17. Іскерлік сапарлар бойынша Score 3 шығарындылары

Көлік түрі	Қашықтықты бағалау	Шығарындылар, Т CO ₂ e

Әуе көлігі	1,017,023 км	202,47
Теміржол көлігі	10,694 км	0,38
Автокөлік	10,444 км	1,79
Қызметтік автокөлік	134,7 км	24,25
Барлығы	-	228,80

* Есептеу басқарушылық және болжамды болып табылады, маршруттарға, қашықтықтарға, ресурстарды тұтыну көлемдеріне және шығарындылар коэффициенттеріне қатысты бірқатар болжамдарды қолдана отырып, қол жетімді бастапқы мәліметтер негізінде орындалады. Алынған мәліметтер парниктік газдар шығарындыларының тәртібін бағалауға мүмкіндік береді және ішкі мониторинг, Климаттық әсерді талдау және оны азайту шараларын жоспарлау үшін қолданылады.

Score 3 шығарындыларын ашқан кезде ЭКА шығарындылардың операциялық санаттарын және 15 "Инвестициялар" санатын бөлек бөледі. Қосарланған есепке алуды болдырмау мақсатында 15-санат бойынша шығарындылар осы есепте жеке ашылады және Score 3 операциялық шығарындыларының жиынтық көрсеткішіне енгізілмейді.

Алынған мәліметтер қызметтік іссапарлардың климаттық әсерін ішкі мониторингтеу және іссапарларды оңтайландыруды және өзара іс-қимылдың қашықтық форматтарын пайдалануды кеңейтуді қоса алғанда, шығарындыларды азайту жөніндегі іс-шараларды қалыптастыру үшін пайдаланылады.

Портфельдік шығарындылар (Category 15: Investments)

GRI 305-3, 201-2

Қаржы ұйымы үшін жанама шығарындылардың негізгі бөлігі қолдау көрсетілетін жобалар мен клиенттер портфелі есебінен қалыптасады.

2025 жылы ЭКА экспорттаушылар ұсынатын деректер, сондай-ақ салалық коэффициенттер мен әдіснамалық жорамалдар негізінде портфельдік шығарындыларды есепке алу жүйесін кезең-кезеңімен қалыптастыруды бастады.

Кесте 18. Downstream Score 3 портфолио шығарындыларын есептеу

№	Компания	Сала	Шамамен жиынтық шығарындылар, тCO ₂ e
1	APG Kazakhstan	Шитті мақтаны мақта талшығына бастапқы өңдеу	741,83
2	Green Capital Kazakhstan	Көкөніс өнімдерін өсіру	~5 100
3	ALTAI MAI	Май қызметі	466,7
4	АСТАНА ТИТАН	Түсті металдардың қалдықтарын қайта өңдеу	150
5	Шин-Лайн	Балмұздақ өндірісі	6 753
6	Промбаза-7	Майлар мен шрот өндірісі	5 684
7	Talas Investment	Химия өнеркәсібі	0,08
8	Qaragandy Power Silicon	Электр энергиясы	981
9	Терра	Мал шаруашылығы	496
10	Көкшетау-Мельинвест	Ауыл шаруашылығы	42

11	Қызылту ұн тарту комбинаты	Ауыл шаруашылығы	44
	ЭКА жиынтық шығарындыларының жиыны (үлгі деректер):		22 400 тCO ₂ e

* Ескерту

Есептеулер downstream Scope 3 формуласы бойынша жүргізіледі. Downstream Scope 3 үшін ЭКА Scope 1 және Scope 2 құрамына кірмейтін қолдау көрсетілетін компаниялардың қызметіне байланысты шығарындылар ғана қарастырылады. Барлық болжамдар мен ерекшеліктер ішкі бақылау үшін бекітілген.

Әрбір жоба үшін біз Scope 1 (тікелей шығарындылар) және Scope 2 (сатып алынған энергияның жанама шығарындылары) анықтаймыз. Егер Scope 1 жоқ болса (мысалы, "AIG Kazakhstan" ЖШС), тек Scope 2 ескереміз.

Шығарындылар ЭКА (attribution factor) қатысу үлесіне түзетіледі.

Шикізаттық емес секторды, "жасыл" жобаларды қолдау (мысалы, қабықты қайта өңдеу) көміртегі қарқындылығын төмендетеді және қалдықсыз өндіріске көшуге ықпал етеді. Жоба толығымен "жасыл" болмаса да, қалдықтарды азайту және энергия тиімділігі технологиялары климатқа оң әсер етеді.

Есептеулерде біз тек нақты шығарындыларды ескереміз, әдістемелік болжамдарды бекітеміз.

Бірінші кезеңде әр түрлі салалардағы жобалар қарастырылды, экспорттаушылардың көпшілігі парниктік газдар шығарындылары туралы ақпаратты алғаш рет ашқан шағын және орта бизнес болып табылады.

Портфельді ашудың 2025 жылғы деректері бойынша, барлық компаниялар кірмейтінін, қорытынды деректер болжамды сипатқа ие екенін атап өтеміз.

Ұсынылған көрсеткіштер бағаланады және портфолио құрылымын ішкі талдау, климаттық тәуекелдерді бағалау және төмен көміртекті және өтпелі жобаларды қолдау тәсілдерін қалыптастыру үшін қолданылады.

Парниктік газдар шығарындыларының қарқындылығы

GRI 305-4

2025 жылы ЭКА операциялық қызмет бойынша парниктік газдар шығарындыларының қарқындылығын есептеді. Жалға алынған кеңсе бөлмелері мен тұрақ орындарының ауданы есептеудің ұйымдастырушылық көрсеткіші ретінде таңдалды, өйткені Агенттіктің негізгі операциялық шығарындылары кеңсе инфрақұрылымын, қызметтік автокөлікті, электр энергиясын тұтынуды және жылу энергиясын пайдаланумен байланысты.

Есептеуге Scope 1 тікелей шығарындылары және Scope 2 жанама энергия шығарындылары кіреді. Иссапарлар мен портфельдік шығарындыларды қоса алғанда, Scope 3 басқа да жанама шығарындылары осы көрсеткішке енгізілмеген және бөлек ашылады.

Кесте 19. Парниктік газдар шығарындыларының қарқындылығы

Көрсеткіш	2025
Scope 1, т CO ₂ e	24,25
Scope 2, т CO ₂ e	448,73

Барлығы Scope 1 + Scope 2, T CO ₂ e	472,98
Жалға берілетін кеңсе үй-жайларының ауданы, паркинг, м2	2 387,4
Scope 1 + Scope 2 шығарындыларының қарқындылығы, T CO ₂ e / м2	0,198

Есептеу ЭКА парниктік газдар шығарындыларын есептеу әдістемесіне сәйкес орындалды.

Қаржыландырылатын шығарындылар және климаттық тәуекелдер

IFRS S2

2025 жылы ЭКА қолдау көрсетілетін жобалармен және экспорттық портфельмен байланысты парниктік газдар шығарындыларын бағалау бойынша әдіснамалық базаны дамытуды жалғастырды.

Бұл жұмыс Агенттіктің экспорттық портфелінің едәуір үлесін құрайтын металлургия, тамақ өнеркәсібі, химия өнеркәсібі және машина жасауды қоса алғанда, ұлттық экономиканың негізгі салаларындағы қаржыландырылатын қызметті қамтиды.

Есептеулердің әдіснамалық базасы үздік халықаралық тәжірибелерді ескере отырып қалыптастырылады, соның ішінде:

- GHG Protocol;
- PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials);
- IFRS S2;
- TCFD ұсыныстары.

Scope 3 санатына жататын қаржыландырылатын шығарындыларды (financed emissions) бағалауға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының жағдайларына және өңірлік ерекшелікке бейімделген шығарындылардың салалық коэффициенттерін қолдануға ерекше назар аударылады.

Нәтижелер ЭКА портфеліндегі климаттық тәуекелдерді дәлірек бағалау, декарбонизацияның басымдықтарын анықтау және экспорттық жобаларды сақтандыру, кепілдік және қаржылық қолдау бойынша шешім қабылдау процестеріне Климаттық критерийлерді кезең-кезеңімен біріктіру үшін пайдаланылады.

Бұл жұмыс климаттық есептілік саласындағы халықаралық тәсілдерге және Париж келісімі шеңберіндегі Қазақстан Республикасының міндеттемелеріне сәйкес жүзеге асырылады.

5.4. Әлеуметтік жауапкершілік

ЭКА-ның әлеуметтік жауапкершілігі тұрақты даму жүйесінің ажырамас бөлігі болып табылады және жұмысшылар, клиенттер, серіктестер және жалпы қоғам үшін ұзақмерзімді құндылық құруға бағытталған.

Агенттік адами капиталды дамытуды, қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуді, адам құқықтарын сақтауды, тең мүмкіндіктерді қолдауды және мүдделі тараптардың мүдделерін қорғауды тұрақты бизнес-модельдің негізгі элементтері ретінде қарастырады.

Әлеуметтік күн тәртібі шеңберінде ЭКА персоналды басқаруға, еңбекті қорғау мен қауіпсіздікке, қызметкерлердің кәсіби дамуына, өңірлік қауымдастықтармен өзара іс-қимылға және клиенттер деректерінің құпиялылығын қамтамасыз етуге жүйелі тәсілді іске асырады.

Іске асырылып жатқан шаралар корпоративтік мәдениетті нығайтуға, қызметкерлердің тартылуын арттыруға, инклюзивті және қауіпсіз жұмыс ортасын дамытуға, сондай-ақ әлеуметтік және операциялық тәуекелдерді азайтуға бағытталған.

5.4.1. Қызметкерлер және кадр саясаты

GRI 2-7, 3-3, 401-1, 401-2, 401-3, 405-1, 405-2, 406-1

ЭКА адами капиталды тұрақты дамудың және ұзақмерзімді қызмет тиімділігінің негізгі факторы ретінде қарастырады.

Кадр саясатының негізгі принциптеріне білікті мамандарды тарту және сақтау, қауіпсіз, инклюзивті және ынталандыратын жұмыс ортасын құру, тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету және қатысуға, жауапкершілікке және топтық жұмысқа ықпал ететін корпоративтік мәдениетті дамыту кіреді.

Агенттік адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясының, Халықаралық еңбек ұйымының еңбек саласындағы негіз қалаушы қағидаттар мен құқықтар туралы декларациясының, сондай-ақ БҰҰ Жаһандық шартының қағидаттарын қоса алғанда, адам құқықтары саласындағы халықаралық танылған қағидаттарға сәйкес қызметті жүзеге асырады.

ЭКА Агенттік қызметінде адам құқықтарын сақтау, қорғау және ілгерілету және барлық мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл мәселелерін реттейтін адам құқықтары жөніндегі саясатты бекітеді және қолданады.

Агенттік жынысы, жасы, ұлты, тілі, діні, әлеуметтік жағдайы, сенімдері және Қазақстан Республикасының заңнамасымен қорғалатын өзге де негіздер бойынша кемсітушілікке, қудалауға және тең емес қарым-қатынасқа жол бермеуге кепілдік береді.

Қызметкерлерге қамтамасыз етіледі:

- тең еңбек және мансаптық даму жағдайлары;
- сыйақының әділ және бәсекеге қабілетті деңгейі;
- оқыту және кәсіби даму мүмкіндіктері;
- қауіпсіз еңбек жағдайлары;
- жеке деректерді және жеке өмірді қорғау;
- қолданыстағы кері байланыс арналары арқылы жүгіну құқығы.

2025 жылы ЭКА-ның 4 қызметкері кадр резервіне енгізілді, тағы 3 қызметкер бөлімше басшылары лауазымына жоғарылатылды, бұл Агенттіктің ішкі кадрлық әлеуетті дамытуға және кадрлық сабақтастықты қалыптастыруға жүйелі көзқарасын көрсетеді.

Гендерлік теңдік, еңбекақы төлеудің әділ жүйесі және тиімділікті бағалаудың ашық тетіктері мәселелеріне ерекше назар аударылады.

Еңбек құқықтары мен іскерлік этика қағидаттарының сақталуын қамтамасыз ету үшін ЭКА-да коммуникацияның ішкі арналары және омбудсменге жүгінуді қоса алғанда, кері байланыс тетіктері, өтініштердің электрондық арналары және шағымдарды қараудың ішкі рәсімдері жұмыс істейді.

ЭКА сонымен қатар іскери серіктестер мен жеткізушілер тарапынан адам құқықтары қағидаттарының сақталуын күтеді, бұл жеткізушілер үшін Тұрақты даму жөніндегі ішкі құжаттар мен жадынамада бекітілген.

Кадр саясатын іске асыру тиімділігін және адам құқықтарын сақтау қағидаттарын мониторингтеу үшін төмендегі кестеде көрсетілген әлеуметтік көрсеткіштер жүйесі қолданылады.

Қоғам жұмысшылардың денсаулығы мен әл-ауқатын адами капиталдың тұрақты дамуының маңызды элементі ретінде қарастырады. Осыған байланысты персоналдың жұмысқа қабілеттілігін сақтауға, аурулардың алдын алуға, қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуге және қолайлы жұмыс ортасын қолдауға бағытталған шаралар іске асырылуда.

Кесте 20. Кадр саясатын, адам құқықтарын және тең мүмкіндіктерді іске асыру көрсеткіштері

Санат	Көрсеткіш
Кемсітушілік	Кемсітушіліктің расталған жағдайларының саны
Қызметкерлердің өтініштері	Еңбек құқықтары мәселелері бойынша өтініштер саны
Өтініштерді реттеу	Белгіленген мерзімде қаралған өтініштердің үлесі
Еңбек қауіпсіздігі	Жазатайым оқиғалар саны
Оқыту	Әдеп және адам құқықтары бойынша оқытудан өткен қызметкерлердің үлесі
Гендерлік теңдік	Жұмысшылар мен басшылық арасындағы ерлер мен әйелдердің арақатынасы
ESG-клиенттерді бағалау	Әлеуметтік ESG-бағалаудан өткен жобалардың үлесі

2025 жылдың қорытындысы бойынша ЭКА-да кемсітушілік және адам құқықтарын бұзу жағдайлары анықталған жоқ. Қызметкерлердің барлық өтініштері қолданыстағы кері байланыс арналары арқылы белгіленген тәртіппен қаралады.

Еңбекақы төлеу жүйесі

ЭКА-дағы еңбекақы төлеу жүйесі төлем мен сыйлықақының ішкі ережелерімен реттеледі және сыйақының әділдігі, ашықтығы, бәсекеге қабілеттілігі және қызмет нәтижелерімен өзара байланысы қағидаттарына негізделген.

Қызметкерлердің сыйақысы белгіленген және ауыспалы бөлікті қамтиды, ал ауыспалы бөлік қызметтің негізгі көрсеткіштеріне (ҚНҚ) қол жеткізуге байланысты.

Агенттікте орындалатын міндеттердің күрделілігіне, қызметкердің жауапкершілік деңгейіне және біліктілігіне қарай еңбекақы төлеу деңгейін айқындайтын грейд жүйесі қолданылады.

Салыстырмалы функцияларды орындайтын ерлер мен әйелдердің негізгі жалақысы әртүрлі емес.

Инфляциялық факторлар мен нарықтық жағдайларды ескере отырып, жалақыны мерзімді индекстеу жүргізіледі.

Тиімділікті бағалау тікелей басшының өзін-өзі бағалауы мен бағалауын қамтитын KPI жүйесі негізінде жүзеге асырылады, бұл қызметкерлердің уәждемесін арттыруға, кәсіби дамуға және мансаптық өсу мен ілгерілеуге ашық көзқарастарды қалыптастыруға ықпал етеді.

Кесте 21. Әйелдердің орташа сыйақысының ерлер сыйақысына қатынасы, %

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Жалақының орташа мөлшерінің қатынасы, оның ішінде:			
Барлығы	94%	96%	94%
Сызықтық лауазымдар	96%	97%	100%
Басшылық лауазымдар	76%	93%	92%

* басқарушы лауазымдар-Басқарма мүшелері, басқарушы директорлар

Ұсынылған көрсеткіштер ЭКА-ның тең еңбекақы және гендерлік теңдік қағидаттарына бейілділігін растайды.

Мотивация және корпоративтік мәдениет

ЭКА қызметкерлерді материалдық және материалдық емес ынталандыруға кешенді тәсілді қолданады.

Агенттік еңбекақы төлеу жүйесі мен KPI-бағалаудан басқа, кәсіби жетістіктерді тану бойынша шараларды, соның ішінде грамоталармен және алғыс хаттармен марапаттауды, қызметкерлердің стратегиялық жобаларға қатысуын, сондай-ақ кәсіби және мансаптық даму бағдарламаларын іске асырады.

Корпоративтік мәдениет өзара сыйластық, сенім, ашық диалог, адалдық және командалық өзара іс-қимыл қағидаттарына негізделеді.

Есепті жылы Town-hall басшылықпен кездесулер, ішкі оқыту іс-шаралары, қызметкерлердің қатысуын арттыруға және командалық рухты нығайтуға бағытталған команда құрушы және корпоративтік бастамалар өткізілді.

Корпоративтік мәдениетті дамыту және жұмыс ортасының сапасын арттыру шеңберінде қызметкерлер үшін ерікті медициналық сақтандыру бағдарламалары, wellness-бастамалар, салауатты өмір салтына арналған тақырыптық шеберлік сыныптары мен іс-шаралар іске асырылады. Сонымен қатар, қызметкерлердің жайлы жұмыс істеуі мен демалуына, соның ішінде демалыс аймақтарын, велосипед тұрақтарын және электромобиль иелеріне арналған инфрақұрылымды жайластыру үшін жағдайлар жасалады.

Гендерлік теңдік

ЭКА гендерлік теңдік қағидаттарын ұстанады және ерлер мен әйелдердің мансаптық өсуге, кәсіби дамуға және көшбасшылық позицияларға тең қол жеткізуін қамтамасыз етеді.

Агенттік әйелдердің басқару процестеріне қатысуын және көшбасшылық әлеуетті дамытуды дәйекті түрде қолдайды.

2025 жылы әйелдердің көшбасшылық позициялардағы үлесі **43%** құрады, бұл алдыңғы кезеңдермен салыстырғанда тұрақты оң динамиканы көрсетеді.

Кесте 22. Басшылық позициялардағы әйелдердің үлесі, %

Бағыт	Мақсаты	2023	2024	2025
Гендерлік теңдік	Басшылық позициялардағы әйелдердің үлесі	28,6%	42,9%	43%
	Атқарушы басшылықтағы әйелдердің үлесі	38,5%	46,9%	53%
Кадрлардың ерікті ауысуы	Жалпы айналымның төмендеуі	5,1%	6,2%	6,2%
Қызметкерлерді тарту	Қатысу деңгейін арттыру	81,2%	86,3%	75%

5.4.2. Жұмыспен қамту

Қызметкерлерді жалдау және айналым

GRI 401-1, 2-7, 3-3

ЭКА Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына, ішкі кадр регламенттеріне және орнықты даму қағидаттарына сәйкес жұмыспен қамтуды және кадр қозғалысын жүйелі басқаруды жүзеге асырады.

Жұмыспен қамту саясаты персоналдың оңтайлы санын қолдауға, білікті мамандарды уақтылы тартуға, жаңа қызметкерлерді тиімді бейімдеуге және кадрлық тәуекелдерді азайтуға бағытталған.

Есептік жылы Агенттік қызметкерлерді жалдау және жылжыту процестерінің ашықтығын қамтамасыз ете отырып, ашық конкурстық іріктеу және бос орындарға тең қол жеткізу саясатын іске асыруды жалғастырды.

Негізгі мамандарды ұстауға, кадрлар айналымын төмендетуге және ішкі құзыреттерді дамытуға ерекше назар аударылады.

Жұмысшылар санының динамикасы, жалдау көрсеткіштері, тұрақты және уақытша жұмысшылардың құрылымы, сондай-ақ кадрлардың ауысу көрсеткіштері төмендегі кестелерде келтірілген.

Кесте 23. Қызметкерлер санының динамикасы, адам

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Қызметкерлердің тізімдік саны	97	112	129

Кесте 24. Гендерлік және жас бөлінісіндегі қызметкерлердің тізімдік санының динамикасы, адам

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Гендерлік топтар бойынша:			
Ерлер	53	58	61
Әйелдер	44	54	68

Жас топтары бойынша			
30 жастан кіші	9	11	19
30-50 жас	83	95	105
50 жастан үлкен	5	6	5

Кесте 25. Жалданған қызметкерлер саны, адам

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Барлығы	23	53	28
Гендерлік топтар бойынша:			
Ерлер	15	23	12
Әйелдер	8	30	16
Жас топтары бойынша			
30 жастан кіші	9	11	7
30-50 жас	13	39	21
50 жастан үлкен	1	3	-

2025 жылдың қорытындысы бойынша ЭКА тұрақты Кадрлық құрылымды сақтайды, ал айналым көрсеткіштері кадрлық құрамды бақыланатын жаңарту және ішкі HR-процестерді дамыту ретінде қарастырылады.

Кадр көрсеткіштерінің кеңейтілген тізбесі және персонал құрылымы, жалдау, айналым, әлеуметтік кепілдіктер және өзге де HR-метрикалар бойынша егжей-тегжейлі деректер "Кадр көрсеткіштері" 5-қосымшасында келтірілген.

Қызметкерлерге арналған жеңілдіктер

GRI 401-2

Штаттық қызметкерлерге әлеуметтік кепілдіктердің толық пакеті ұсынылады. Жеңілдіктер беру шарттары атқаратын лауазымына немесе аймағына қарамастан барлық қызметкерлер үшін бірыңғай болып табылады.

Әлеуметтік қолдаудың мынадай шаралары көзделген:

- қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелеріне арналған медициналық сақтандыру;
- демалысқа материалдық көмек;
- әлеуметтік жағдайлар бойынша төлемдер (баланың тууы, некеге тұру, жақындарынан айырылу, жүктілік және босану бойынша демалыс);
- кәсіптік оқыту мүмкіндіктері.

Сондай-ақ, кадрлық резервті қалыптастыру және жас мамандарды тарту мақсатында жоғары оқу орындарымен ынтымақтастық дамуда.

Бала күтімі бойынша демалыс

GRI 401-3

Қызметкерлерге ҚР еңбек заңнамасына сәйкес бала күтімі бойынша демалыс алуға құқық беріледі. Жұмыс орнының сақталуына және демалыс аяқталғаннан кейін жұмысқа

қайта оралу мүмкіндігіне кепілдік беріледі. Бала күтімі бойынша демалыста болған қызметкерлер туралы ақпарат төмендегі кестелерде берілген.

Кесте 26. Бала күтімі бойынша демалысқа шыққан қызметкерлердің жалпы саны, жынысы бойынша, адам

Көрсеткіш	2023		2024		2025	
	Ерлер	Әйелдер	Ерлер	Әйелдер	Ерлер	Әйелдер
Бала күтімі бойынша демалыс рәсімдеген қызметкерлердің саны	-	3	-	4	-	1

Кесте 27. Есепті жылы бала күтімі бойынша демалыстың орташа ұзақтығының динамикасы, күндер (жұмыс күндері)

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Бала күтімі бойынша демалысының орташа ұзақтығы	1045	1566	1564

Кесте 28. Жүктілік және бала күтімі бойынша демалыстан оралған қызметкерлердің саны, адам

Көрсеткіш	2023		2024		2025	
	Ерлер	Әйелдер	Ерлер	Әйелдер	Ерлер	Әйелдер
Ана/ әке демалысы аяқталғаннан кейін жұмысқа оралған қызметкерлердің саны	-	1	-	2	-	1
Өткен жылы ана/әке демалысы аяқталғаннан кейін жұмысқа оралған және 12 айдан кейін жұмысын жалғастырған қызметкерлердің саны	-	1	-	2	-	2

Жыл сайынғы ақылы еңбек демалысын беру кезінде сауықтыру төлемдері түріндегі әлеуметтік қолдауды 139 қызметкер алды. Сонымен қатар, ЭКА қызметкерлеріне Баланың туылуына, некеге тұруына байланысты материалдық көмек, жүктілік және босану бойынша демалысқа байланысты әлеуметтік көмек көрсетілді.

2025 жылы ЭКА-ның 132 қызметкеріне ерікті медициналық сақтандыру бойынша әлеуметтік пакеттер берілді.

Аталған әлеуметтік қолдау шараларын іске асыру қызметкерлердің әлеуметтік қорғалу деңгейін арттыруға және ЭКА әлеуметтік тұрақтылығын нығайтуға ықпал етті.

Өзгерістер туралы хабарлау мерзімдері

Еңбек жағдайындағы елеулі өзгерістер туралы қызметкерлерді міндетті түрде хабардар етуді көздейтін ҚР Еңбек кодексінің талаптары сақталады. Барлық өзгерістер қызметкерлермен алдын ала талқыланады және белгіленген тәртіппен рәсімделеді.

Қажет болған жағдайда ұжымдық шартқа және еңбек келісімдеріне тиісті өзгерістер енгізіледі. Бұл тәсіл ұжым ішіндегі сенімді сақтауға ықпал етеді және ішкі процестердің тұрақтылығын қамтамасыз етеді.

5.4.3. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік

GRI 403-1 - 403-10, 3-3

ЭКА еңбекті қорғау, қызметкерлердің денсаулығын сақтау және қауіпсіз жұмыс ортасын қалыптастыру мәселелеріне басымдық береді.

Еңбекті қорғау мен қауіпсіздікті басқару жүйесі өндірістік және кеңсе тәуекелдерінің алдын алуға, жазатайым оқиғалардың алдын алуға, қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуге және барлық жұмысшылар үшін қолайлы жұмыс ортасын қолдауға бағытталған.

Агенттік Қазақстан Республикасы заңнамасының, ішкі нормативтік құжаттардың және еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы саласындағы корпоративтік стандарттардың талаптарын сақтауды қамтамасыз етеді.

Жұмыстың негізгі бағыттары:

- жазатайым оқиғалар мен оқиғалардың алдын алу;
- кәсіби қауіптер мен денсаулыққа қауіп төндірудің алдын алу;
- қауіпсіз және жайлы еңбек жағдайларын қамтамасыз ету;
- міндетті нұсқамалар мен оқыту іс-шараларын өткізу;
- еңбек қауіпсіздігі мәдениетін дамыту;
- қызметкерлердің физикалық және психологиялық әл-ауқатын қолдау.

Есепті кезең ішінде еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша тұрақты нұсқамалар, кәсіптік тәуекелдердің алдын алу жөніндегі іс-шаралар, сондай-ақ кеңсе үй-жайларындағы еңбек жағдайларына мониторинг жүргізілді.

Жұмыс орындарының эргономикасы, желдету сапасы, үй-жайларды жарықтандыру, санитарлық-эпидемиологиялық талаптарды сақтау және жұмысшылардың денсаулығына төнетін қауіптердің алдын алу мәселелеріне ерекше назар аударылды.

2025 жылы ЭКА қызметкерлері оқудан өтіп, ҚР СТ ISO 45001-2019 "Еңбек қауіпсіздігі және денсаулықты қорғау менеджменті жүйелері" стандарты бойынша біліктілігін растады, бұл агенттіктің қауіпсіздік және денсаулық сақтау мәселелеріне жүйелі көзқарасын растайды.

ЭКА жарақаттанудың нөлдік принципін ұстанады. Есепті жылдың қорытындысы бойынша операциялық қызметке байланысты жазатайым оқиғалар, ауыр жарақаттар және өлім-жітім тіркелмеген.

Кесте 29. Жұмыс орнында еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелері бойынша оқыту

Көрсеткіш	2023	2024	2025
ЕҚ және ӨҚ мәселелері бойынша оқудан өткен қызметкерлердің саны, адам	99	123	126

Кесте 30. Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесімен қамтылған қызметкерлер, адам

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жүйесімен қамтылған қызметкерлер саны	99	123	126

Кесте 31. Операциялық қызметпен байланысты штаттық қызметкерлер арасындағы жарақаттану көрсеткіштері

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Өлім саны (бірлік)	0	0	0
Өлім коэффициенті (%)	0	0	0
Ауыр жарақаттардың саны (өлімді қоспағанда) (бірлік)	0	0	0
Ауыр жарақат коэффициенті (%)	0	0	0
Жарақаттар саны (бірлік)	0	0	0
Жарақат алу коэффициенті (%)	0	0	0
Жұмыс істеген жұмыс сағаттарының жалпы саны (адам-сағат)	170216	194592	221144

2025 жылдың қорытындысы бойынша ЭКА еңбек қауіпсіздігінің жоғары деңгейін және өндірістік жарақаттанудың нөлдік көрсеткіштерін сақтап қалды, бұл қолданыстағы еңбекті қорғауды басқару жүйесінің тиімділігін растайды.

5.4.4. Оқыту

GRI 404-1, 404-2, 3-3

Адами капиталды дамыту ЭКА әлеуметтік жауапкершілігінің негізгі элементтерінің бірі болып табылады және Агенттіктің қызметінің тиімділігін, қабылданатын шешімдерінің сапасын және ұзақмерзімді тұрақтылығын арттырудың стратегиялық факторы ретінде қарастырылады.

Сыртқы оқыту жоспарына сәйкес 2025 жылы жалпы 126 қызметкерді қамти отырып, қазақ және ағылшын тілдерін оқыту курстарын қоса алғанда, 57 оқыту іс-шарасы өткізілді.

Ішкі оқыту жоспары бойынша заңнаманы, ішкі бизнес-процестерді, кәсіби дағдыларды және тұрақты даму мәселелерін қамтитын 47 іс-шара өткізілді.

Кадр саясатын және ESG-тәсілдерін іске асыру шеңберінде ЭКА қызметкерлердің кәсіби құзыреттерін дамыту, басқару дағдыларын нығайту, корпоративтік мәдениетті дамыту және ESG-құзыреттерін қалыптастыру бойынша жүйелі жұмысты жүзеге асырады.

Қызметкерлерді оқыту біліктілікті арттыруға, кәсіби сараптаманы дамытуға және персоналды халықаралық қаржылық, климаттық және реттеушілік күн тәртібіндегі өзгерістерге бейімдеуге бағытталған.

2025 жыл ішінде Агенттік оқытудың кешенді бағдарламасын жүзеге асырды:

- қызметтің бейіндік бағыттары бойынша кәсіптік оқыту;
- біліктілікті арттыру бағдарламалары;
- ESG тәсілдері және тұрақты даму бойынша оқыту;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы және комплаенс-бағдарламалар;
- тәуекелдерді басқару және ақпараттық қауіпсіздік бойынша оқыту;
- басқарушылық және коммуникативтік құзыреттерді дамыту;
- тәлімгерлік және жаңа жұмысшыларды бейімдеу бағдарламалары.

ЭКА сонымен қатар магистр дәрежесін, халықаралық сертификаттауды және шет тілдерін үйренуді қоса алғанда, жұмысшылардың өзін-өзі оқытуын ынталандырады.

Кадрлық әлеуетті үздіксіз дамытуға, кадрлық резервті қалыптастыруға және ішкі сараптаманы дамытуға ерекше назар аударылады.

ЭКА-да кадрлық сабақтастықты қамтамасыз ету үшін **тәлімгерлік институты** жұмыс істейді.

Бейімделу ережелеріне тәжірибелі қызметкерлерден жаңа қызметкерлерге білім беру тетіктері енгізілген, бұл лауазымға тезірек кіруге, тәуелсіздікті дамытуға және тұрақты ішкі сараптаманы қалыптастыруға ықпал етеді.

Жыл бойы жаңа қызметкерлерге арналған бейімдеу семинарлары өткізілді.

Ерекше назар аударылды:

- тәлімгерлердің жүктемесін есепке алу;
- процеске қатысушылардың мотивациясы мен қатысуы;
- кәсіби өсу үшін қолайлы орта құру.

Тәжірибемен алмасу

Есептік жылы Қырғыз Республикасының Мемлекеттік сақтандыру ұйымымен, UK Export Finance, сондай-ақ KORPORACJA Ubezpieczeń kredytów Eksportowych S. A. (KUKE, Варшава, Польша) және ЕАЭО елдерінің экспорттық-кредиттік агенттіктерінің өкілдерімен тағылымдамалар мен кәсіби өзара іс-қимылды қоса алғанда, екі жақты тәжірибе алмасу жөніндегі іс-шаралар іске асырылды.

Оқу сағаттарының саны

GRI 404-1

ЭКА персоналының біліктілігін арттыру мақсатында жыл сайын қызметтің бейіндік бағыттары, орнықты даму, тәуекелдерді басқару және басқару құзыреттерін жетілдіру мәселелері бойынша қызметкерлерді жүйелі оқытуды ұйымдастырады.

Орнықты даму саласындағы негізгі әлеуметтік көрсеткіш адами капиталды дамытуға инвестициялар деңгейін көрсететін **бір қызметкерге шаққандағы оқу сағаттарының орташа жылдық саны** болып табылады.

2025 жылдың қорытындысы бойынша бұл көрсеткіш **бір** қызметкерге 35,84 академиялық сағатты құрады, бұл белгіленген нысаналы мәнге сәйкес келеді және алдыңғы жылдардағы көрсеткіштерден асып түседі.

Кесте 32. Бір қызметкерге шаққандағы оқу сағаттарының орташа жылдық саны

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Бір қызметкерге шаққандағы оқу сағаттарының орташа жылдық саны, адам / сағат	16	16	35,84

Ескертпе: "Бір қызметкерге шаққандағы оқу сағаттарының жылдық орташа саны" көрсеткіші есепті кезеңдегі қызметкерлерді оқыту сағаттарының жалпы санын есепті кезең соңындағы ЭКА қызметкерлерінің тізімдік санына бөлу жолымен айқындалады. 2025 жылдың қорытындысы бойынша көрсеткіш 35,84 адам/сағатты құрады (оқу сағаттарының жалпы саны - 4 731 сағат, тізімдік саны - 132 қызметкер).

Қол жеткізілген нәтиже тұрақты оқытудың тұрақты тәжірибесін көрсетеді және ЭКА-ның адами капиталды дамытуға міндеттемесін растайды.

2025 жыл ішінде қызметкерлерді оқытудың кешенді бағдарламасы іске асырылды:

* қызметтің бейінді бағыттары бойынша кәсіптік

оқыту; * біліктілікті арттыру бағдарламалары • * ESG қағидаттары және орнықты даму бойынша оқыту * сыбайлас

жемқорлыққа қарсы оқыту және комплаенс бақылау бағдарламалары;

* тәуекелдерді басқару және ақпараттық қауіпсіздік бойынша курстар;

* басқарушылық және коммуникативтік құзыреттерді дамыту.

Бұл көрсеткіш персоналды басқару жүйесінің әлеуметтік тұрақтылығы мен жетілуінің маңызды көрсеткіші болып табылады.

Оқу шығындары

2025 жылы ЭКА жұмысшылардың дамуына инвестицияларды ұлғайтуды жалғастырды.

Кесте 33. Қызметкерлерді оқыту шығындарының динамикасы, млн теңге

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Оқу шығындары, млн теңге	29,005	41,485	48,984
Оқытылған қызметкерлер саны, адам	92	102	126
Бір қызметкерге оқыту шығындары*, млн теңге	0,315	0,406	0,388

* орташа тізімдік санына қарай

Оқу шығындарының өсуі ЭКА-ның қызметкерлердің кәсіби құзыреттерін дамытуға және ішкі кадрлық әлеуетті нығайтуға жүйелі көзқарасын көрсетеді.

Кесте 34. Қызметкерлердің санаттары бойынша бөлудегі оқу сағаттарының саны, сағаттары

Санат	Ерлер		Әйелдер	
	Оқу сағаттарының жалпы саны	Орташа саны оқу сағаттары бір қызметкерге	Жалпы саны оқу сағаттары	Орташа саны оқу сағаттары бір қызметкерге
Басшылық лауазымдар	180	45,00	104	34,67
Сызықтық лауазымдар	2751	47,43	1696	25,31
Барлығы	2931		1800	

Біліктілікті арттыру

GRI 404-2

ЭКА-да жұмысшылардың тиімділігі мен кәсіби дамуын бағалауға жүйелі тәсіл қолданылады.

Қызмет нәтижелерін бағалау үшін қызметтің негізгі көрсеткіштерінің жүйесі (ҚНК), сондай-ақ қызметкердің өзін-өзі бағалауы мен тікелей басшының бағалауын қамтитын 180 градустық бағалау моделі қолданылады.

Бұл тәсіл оқыту қажеттіліктерін уақтылы анықтауға, жеке даму жоспарларын қалыптастыруға және қызметкерлердің одан әрі кәсіби және мансаптық өсуі туралы шешім қабылдауға мүмкіндік береді.

Тұрақты негізде өткізіледі:

- ішкі оқыту сессиялары;
- шеберлік сыныптары;
- практикалық семинарлар;
- бөлімше басшыларының қатысуымен оқыту іс-шаралары;
- тәжірибе алмасу сессиялары.

Облыста құзыреттерді дамытуға ерекше көңіл бөлінеді:

- экспорттық сақтандыру және қаржылық қолдау;
- тәуекелдерді басқару;
- ақпараттық қауіпсіздік;
- тұрақты даму және ESG тәсілдері;
- іскерлік этика және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл.

Материалдық емес мотивация мансаптық өсу жүйесін толықтырады.

Қызметкерлер мақтау қағаздарымен, алғыс хаттармен және жұмыс нәтижелері бойынша, соның ішінде **"Жылдың үздік қызметкері"** сияқты корпоративтік номинациялар шеңберінде ішкі танумен марапатталады.

Персоналды оқыту мен дамытуға инвестициялар қызметкерлердің тартылуын арттыруға, кадрлардың айналымын төмендетуге және ЭКА институционалдық тұрақтылығын нығайтуға ықпал етеді.

БҰҰ - ның Тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізуге қосқан үлесі

Адами капиталды оқыту және дамыту бойынша іске асырылып жатқан шаралар БҰҰ Тұрақты дамуының мынадай мақсаттарына қол жеткізуге тікелей ықпал етеді:

- **ТДМ 4-Сапалы білім**
қызметкерлердің кәсіби дағдыларын дамыту және біліктілігін арттыру;
- **ТМД 8 - лайықты жұмыс және экономикалық өсу**
еңбек өнімділігін арттыру және адами капиталды дамыту;
- **ТМД 16-бейбітшілік, әділеттілік және тиімді институттар**
құзыреттерді, корпоративтік басқаруды және ішкі бақылау жүйесін нығайту.

Оқу көрсеткіштерінің тұрақты мониторингі орнықты даму тиімділігін бағалау жүйесіне біріктірілген және басқарушылық есептілікті қалыптастыру кезінде пайдаланылады.

5.4.5. Қатысу аймақтарындағы әсерлер

GRI 413-1, 413-2

Агенттіктің қызметі экспорттық бағдарланған кәсіпорындарды қолдау және жергілікті бизнес үшін мүмкіндіктерді кеңейту арқылы Қазақстан Республикасы өңірлерінің әлеуметтік-экономикалық дамуына елеулі әсер етеді.

Өндірістік сектор кәсіпорындарын қолдау өңірлерде жұмыс орындарын сақтауға және құруға, өндірістік қуаттардың жүктемесін арттыруға және логистиканы, қойма қызметтерін және шикізат жеткізуді қоса алғанда, аралас сервистік бағыттарды дамытуға ықпал етеді.

Өңірлік кәсіпкерлікті дамытуға, өндірістік базаны нығайтуға және тұрақты жергілікті жеткізу тізбегін қалыптастыруға ықпал ететін ірі қалалардан тыс кәсіпорындарды қолдау ерекше маңызға ие.

Өңірлік компаниялармен өзара іс-қимыл консультациялық қолдау, жұмыс кездесулері, түсіндіру іс-шаралары және цифрлық қызмет көрсету арналары арқылы жүзеге асырылады, бұл бизнестің сақтандыру және қаржылық қолдау құралдарына қолжетімділігін кеңейтуге мүмкіндік береді.

Осылайша, Агенттіктің қызметі өңірлік қауымдастықтардың тұрақтылығын нығайтуға, жергілікті жұмыспен қамтуды дамытуға және қатысатын өңірлерде экономикалық белсенділікті арттыруға ықпал етеді

ЭКА-ның жергілікті қауымдастықтармен өзара іс-қимылы ¹ және өңірлердің дамуына қосқан үлесі

---

¹ GRI 413-2-Қатысушы аймақтардағы халық үшін нақты немесе ықтимал тәуекелі бар қызмет. Қызмет кеңсе форматында жүзеге асырылады және жергілікті қауымдастықтарға әсер етпейді. Өндірістік немесе экологиялық маңызы бар жобалар іске асырылмайды. Халықтың өмір сүру жағдайларына әсері жоқ. Бұл ретте ЭКА ықтимал әлеуметтік тәуекелдерді қадағалайды және мүдделі тараптармен ашық қарым-қатынас орнатады.

GRI 413-1

Барлық мүдделі тараптардың, соның ішінде жергілікті қауымдастықтардың мүдделерінің тепе-теңдігін сақтау тұрақты даму тәсілінің ажырамас бөлігі болып табылады. 2025 жылы ҚР-ның әртүрлі өңірлеріндегі, әсіресе Астанада тыс жерлердегі экспортқа бағдарланған кәсіпорындарды қолдауға баса назар аударылды. Сақтандыру, қаржыландыру және кепілдіктер тетіктері арқылы өңірлік экономиканың дамуына ықпал ете отырып, ШОБ-ты қолдау қамтамасыз етілді.

Жергілікті қоғамдастықтарға әсері жанама түрде бағаланды - ұсынылған шаралардың әлеуметтік-экономикалық әсері арқылы. Бұдан басқа, өңірлерде кәсіпкерлерді ақпараттандыруға және тартуға бағытталған қаржылық сауаттылықты және экспорттық қолдаудың қолжетімділігін арттыру бойынша іс-шаралар өткізілді.

Қоғамдастық мүддесі үшін іс-шаралар:

- сенбіліктер өткізу;
- донорлық науқандарға қатысу;
- "Автокөліксіз күн" акциясы;
- халықтың әлеуметтік осал топтарын қайырымдылық қолдау.

Бұл бастамалар әлеуметтік жауапкершілікті қалыптастыруға ықпал етеді және қоғаммен байланысты нығайтады.

Қаржылық сауаттылық және аймақтық қатысу

QazTrade, QazIndustry, QazPatent және Қазақстанның Даму Банкімен ынтымақтастық шеңберінде қаржылық және сақтандыру қолдау шаралары туралы онлайн-семинарлар өткізілді. Қатысушылар ҚР барлық өңірлерінен және Республикалық маңызы бар қалалардан 1 269 кәсіпкер болды. Оқыту кәсіпкерлік тәуекелдерді азайтуға және даму мүмкіндіктері туралы хабардарлықты арттыруға мүмкіндік берді.

Жүйелі жұмыс өңірлік экспорттық кеңестердің отырыстарына қатысу және Түркия, Германия және Австриядан келген халықаралық серіктестермен тәжірибе алмасу арқылы жүргізілді. Экспорттық операцияларды сақтандыру, андеррайтинг, сауданы қаржыландыру және қызметтерді цифрландыру бойынша тәжірибелер ұсынылды.

Бұл тәсіл экспорттық мәдениетті дамытуға қосқан үлесін нығайтады және білім, мүмкіндіктерге қол жеткізу және әлеуметтік күн тәртібіне қатысу арқылы жергілікті қауымдастықтарды қолдайды.

ЭКА жергілікті қауымдастықтармен өзара әрекеттесуді және әлеуметтік бастамаларға қатысуды әлеуметтік жауапкершілік пен тұрақты дамудың маңызды бөлігі ретінде қарастырады.

Агенттіктің қатысу аймақтарындағы әсері экспорттық жобаларды қолдау және экономикалық құндылықты қалыптастыру арқылы ғана емес, сонымен қатар қызметкерлердің қоғамдық маңызы бар бастамаларға, қайырымдылық және еріктілер бағдарламаларына қатысуы арқылы да көрінеді.

Есептік жылы ЭКА қызметкерлері әлеуметтік және қайырымдылық іс-шараларға ерікті негізде қатысты, бұл өзара көмек мәдениетін, әлеуметтік ынтымақтастықты және қоғамдық маңызды қызметке жеке қатысуды дамытуға ықпал етеді.

Іске асырылған бастамалар арасында:

- "Донор күні" корпоративтік акциясына қатысу;
- "Мектепке жол" әлеуметтік акциясына қатысу;
- экологиялық және гуманитарлық бастамаларды қолдау;
- корпоративтік волонтерлікті дамыту.

Абай Құнанбаевтың туғанына 180 жыл толуына арналған іс-шаралар аясында ЭКА қызметкерлердің балалары арасында экологиялық ойлауды дамытуға, мәдени мұраны насихаттауға және балалардың шығармашылық әлеуетін қолдауға бағытталған **"Абай көзімен табиғат"** тақырыбында балалар суреттері байқауын ұйымдастырды. Байқауға Абай шығармашылығының философиясы мен құндылықтары арқылы табиғатты қабылдауды бейнелейтін жұмыстарды ұсынған 12 бала қатысты. Жеңімпаздар құрмет грамоталарымен марапатталды.

ЭКА-ның әлеуметтік жауапкершілігі қызметкерлердің кәсіби жетістіктерін тану және еңбекті құрметтеу мәдениетін дамыту арқылы да көрінеді. "Республика күні" ұлттық мерекесі қарсаңында «Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ компаниялар тобының қызметкерлері стратегиялық бастамаларды іске асыруға және Қазақстан экономикасын дамытуға қосқан үлесі үшін марапатталды. ЭКА қызметкерлері мемлекеттік және корпоративтік марапаттарға ие болды. Мұндай марапаттар қызметкерлердің кәсібилігінің жоғары деңгейін және олардың елдің әлеуметтік-экономикалық дамуына қосқан үлесін растайды. ЭКА әлеуметтік жобаларды қоғам үшін ұзақмерзімді құндылық құралы және ESG стратегиясының маңызды элементі ретінде қарастырады.

5.4.6. Клиент деректерінің құпиялылығы

ЭКА Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына және ақпараттық қауіпсіздік саласындағы ішкі нормативтік құжаттарға сәйкес клиенттердің дербес деректерін қорғауды, ақпараттың құпиялылығын және цифрлық сервистердің орнықтылығын қамтамасыз етеді.

Агенттіктің тәсілі рұқсатсыз кірудің алдын алу, деректердің тұтастығы мен сақталуын қамтамасыз ету, клиенттік ақпаратты ағып кетуден, кибершабуылдардан және өзге де қауіптерден қорғау қағидаттарына негізделген.

Экспорттық операцияларды сақтандыру, кепілдік және қаржылық қолдау шеңберінде пайдаланылатын клиенттердің деректерін қорғауға, сондай-ақ экспорттаушылармен өзара іс-қимылдың цифрлық арналарының қауіпсіздігіне ерекше назар аударылады.

Ақпараттық қауіпсіздік және деректерді қорғау

ЭКА цифрлық сервистерін дамыту шеңберінде клиенттер деректерінің құпиялылығын қамтамасыз етуге және экспорттаушының жеке кабинетінде, электрондық құжат айналымы жүйесінде және өзге де ішкі ақпараттық жүйелерде өңделетін ақпаратты қорғауға ерекше назар аударады.

Клиенттік және қызметтік деректерді қорғау үшін қол жеткізу құқықтарының аражігін ажырату, резервтік көшіру, ақпараттық жүйелердің мониторингі және пайдаланушылардың іс-әрекеттерін бақылау жөніндегі шаралар қолданылады, бұл ақпаратты өңдеудің барлық кезеңдерінде оның сақталуын, тұтастығын және құпиялылығын қамтамасыз етеді.

2025 жылы ЭКА шабуылдарды автоматтандыруға, цифрлық сервистерді кеңейтуге және шабуылдаушылардың жасанды интеллект технологияларын пайдалануына

байланысты киберқауіптердің өсуі аясында ақпараттық жүйелердің тұрақты және қауіпсіз жұмыс істеуін қамтамасыз етті.

Есептік кезеңнің қорытындысы бойынша:

- ақпараттық қауіпсіздік оқиғалары болған жоқ;
- кибершабуылдардың барлық әрекеттері уақтылы анықталып бұғатталды;
- маңызды жүйелердің үздіксіз жұмысы қамтамасыз етілді;
- ақпараттық активтердің жалпы қорғалу деңгейі көтерілді.

Есептік жылы инциденттердің алдын алуға және кибер тәуекелдерді азайтуға бағытталған қорғаудың проактивті моделіне көшумен ақпараттық қауіпсіздік архитектурасын жаңғырту жүргізілді.

Осы бағыт шеңберінде мынадай іс-шаралар іске асырылды:

- ақпараттық қауіпсіздік инциденттеріне тәулік бойы мониторинг және ден қою (SOC / ОЦИБ) енгізілді;
- осалдықтарды анықтау және басқару процестері автоматтандырылған;
- маңызды ақпараттық активтер жіктеледі;
- артықшылықты есептік жазбаларды басқаруды (PAM) қоса алғанда, кіруді бақылау күшейтілді;
- қолданбалы жүйелердің бастапқы кодын талдау енгізілді;
- деректерді қалпына келтірудің сақтық көшірмесін жасау және тестілеу қамтамасыз етілген;
- қызметкерлерді киберқауіпсіздік мәселелері бойынша оқыту жүргізілді.

ЭКА-да ақпаратты қорғаудың көп деңгейлі жүйесі жұмыс істейді, оның ішінде:

- желілік инфрақұрылымды қорғау (NGFW);
- веб-қосымшаларды қорғау (WAF);
- оқиғаларды бақылау және корреляция (SOC / SIEM);
- деректердің бұзылуын болдырмау (DLP);
- осалдықтар мен жаңартуларды басқару.

Іске асырылған шаралар бизнес-процестердің тұрақтылығын, дербес және клиенттік деректерді қорғауды, сондай-ақ Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына және ақпараттық қауіпсіздік саласындағы халықаралық стандарттарға сәйкестікті қамтамасыз етеді.

2025 жылдың қорытындысы бойынша ақпараттық қауіпсіздік деңгейі тұрақты және бақыланатын болып бағаланады.

5.5. Корпоративтік басқарудағы ESG

Тұрақты даму қағидаттарын корпоративтік басқару жүйесіне интеграциялау ЭКА ұзақмерзімді стратегиясының негізгі элементтерінің бірі болып табылады. ESG мәселелері басқару деңгейінде қарастырылады және стратегиялық жоспарлау, тәуекелдерді басқару және негізгі басқару шешімдерін қабылдау процестеріне енгізілген.

Директорлар кеңесі тұрақты даму саласындағы стратегиялық басшылықты жүзеге асырады, орнықты даму саясатын, климаттық стратегияны, адам құқықтары, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және тәуекелдерді басқару саласындағы ішкі саясатты қоса алғанда, негізгі ішкі құжаттарды, сондай-ақ Агенттіктің стратегиялық мақсаттарына қол

жеткізу үшін қабылданатын тәуекелдің рұқсат етілген деңгейі ретінде ЭКА тәуекел-тәбетін бекітеді және нысаналы көрсеткіштерге қол жеткізуді және ESG бастамаларын іске асыруды бақылауды жүзеге асырады.

Тұрақты даму мәселелерін, климаттық күн тәртібін, маңызды тақырыптарды және ESG-тәуекелдерін алдын ала қарау стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитетті қоса алғанда, Директорлар кеңесінің бейіндік комитеттері деңгейінде жүзеге асырылады.

ЭКА басқармасы ESG саласындағы бекітілген стратегиялық бастамалар мен іс-шараларды іске асыруды қамтамасыз етеді, құрылымдық бөлімшелердің қызметін үйлестіреді, сондай-ақ андеррайтинг, комплаенс, портфельді басқару, клиенттермен өзара іс-қимыл және қаржылық емес есептілікті ашуды қоса алғанда, операциялық процестерге ESG-тәсілдерін біріктіруді қамтамасыз етеді.

2025 жылы тұраты даму мәселелері басшылық пен бейінді бөлімшелердің KPI жүйесіне интеграцияланды, бұл экологиялық, әлеуметтік және басқару күн тәртібі саласындағы нысаналы көрсеткіштерге қол жеткізу үшін жауапкершілікті күшейтуге мүмкіндік берді.

Корпоративтік басқару жүйесінде мәселелерге ерекше назар аударылады:

- ESG Тәуекелдерін басқару;
- климаттық стратегия және климаттық ақпаратты ашу;
- адам құқықтары мен тең мүмкіндіктер қағидаттарын сақтау;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және іскерлік этиканы дамыту;
- жеке және клиенттік деректерді қорғау;
- мүдделі тараптармен өзара іс-қимылдың ашықтығы мен сапасын арттыру.

Есепті жылы басқару жүйесін жетілдіру шеңберінде ЭКА GRI, IFRS Sustainability Disclosure Standards (IFRS S1 және IFRS S2) стандарттарына, БҰҰ Жаһандық шартының қағидаттарына, Net Zero Export Credit Agencies Alliance, Women's Empowerment Principles және Green Investment Principles стандарттарына негізделген тәсілдерді қоса алғанда, корпоративтік басқару мен орнықты дамудың халықаралық тәжірибелерін енгізуді жалғастырды.

Бұл тәсіл ESG принциптерінің шешім қабылдау процестеріне жүйелі интеграциясын қамтамасыз етеді және ұзақмерзімді перспективада ЭКА бизнес-моделінің тұрақтылығын арттыруға ықпал етеді.

5.6. ESG бойынша кейінгі кезеңдердегі мақсаттар мен басым міндеттер

GRI 201-2

ЭКА ESG-тәсілдерін одан әрі дамытуды бизнес-модель тұрақтылығының, Корпоративтік басқару сапасын арттырудың және Қазақстан Республикасының шикізаттық емес экспортын ұзақмерзімді қолдаудың негізгі факторларының бірі ретінде қарастырады.

Келесі кезеңдерде Агенттік жекелеген бастамалардан стратегиялық және операциялық басқаруға, шешім қабылдау процестеріне, экспорттық жобаларды сүйемелдеуге және тәуекелдерді басқару жүйесіне орнықты даму қағидаттарын дәйекті интеграциялауға көшуді жоспарлап отыр.

Дамудың басым бағыттары экологиялық жауапкершілік, адами капиталды дамыту, ESG-тәуекелдер жүйесін жетілдіру, ақпаратты ашудың ашықтығын арттыру және комплаенс-функцияны одан әрі дамыту болып табылады.

Экологиялық күн тәртібі шеңберінде ЭКА өз қызметінің климаттық әсерін есепке алудың практикалық жүйесін және қолдау көрсетілетін экспорттық жобаларды дамытуды жоспарлайды.

2026 жылы экспорттаушылардан ESG-деректерді жинау жүйесін енгізу жоспарлануда, бұл клиенттерге артық әкімшілік жүктеме жасамай, жобалардың көміртегі ізін бағалауды кезең-кезеңімен қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Бастапқы кезеңде оңайлатылған индикаторларды пайдалану және экспорттаушылар тарапынан ерікті түрде ақпарат беру көзделеді.

Тұрақты жобаларды ынталандыру мақсатында Қазақстан Республикасының тұрақты қаржыландырудың ұлттық таксономиясы негізінде **"жасыл" және өтпелі жобаларды** сәйкестендіру өлшемшарттарын әзірлеу жоспарлануда.

Бұл сақтандыру, кепілдік және қаржы портфелін талдау кезінде экологиялық факторларды ескеруге мүмкіндік береді.

Климаттық ақпаратты ашуды одан әрі жетілдіруге ерекше назар аударылатын болады.

Парниктік газдар шығарындылары, Климаттық тәуекелдер және ESG көрсеткіштері туралы деректерді **IFRS Sustainability Disclosure Standards (IFRS S1 және IFRS S2)** талаптарына сәйкес корпоративтік есептілікке кезең-кезеңмен біріктіру жоспарлануда.

Ішкі экологиялық бастамалар шеңберінде ЭКА бойынша жұмысты жалғастырады:

- өз операцияларының көміртегі ізін талдау;
- энергия мен ресурстарды тұтынуды азайту;
- электрондық құжат айналымын дамыту;
- қалдықтарды бөлек жинау практикасын енгізу;
- экологиялық корпоративтік іс-шаралар өткізу;
- экологиялық менеджмент жүйесінің ішкі аудиті.

Адами капиталды дамыту негізгі басымдықтардың бірі болып қала береді.

Жоспарланған кезеңде қызметкерлердің ESG, тұрақты қаржыландыру, климаттық күн тәртібі және тәуекелдерді басқару саласындағы құзыреттерін арттыру жөніндегі жұмыс жалғастырылатын болады.

Сонымен қатар, ЭКА жастармен өзара іс-қимыл бағдарламаларын, соның ішінде тағылымдамаларды, практикаларды және студенттердің кәсіби жобаларға қатысуын кеңейтуді жоспарлап отыр.

Стратегиялық бағыттардың бірі ESG-талдауды экспорттық жобаларды қарау процестеріне біртіндеп интеграциялау болады.

Физикалық және өтпелі климаттық тәуекелдерді бағалаудың талдамалық тәсілдерін дамыту, сондай-ақ еңбекті қорғау, кадр саясаты, корпоративтік басқару және экспорттаушылардың сәйкестігі мәселелерін қоса алғанда, әлеуметтік және басқарушылық факторларды талдауды кеңейту жоспарлануда.

Корпоративтік басқару және іскерлік этика саласында ЭКА сыбайлас жемқорлыққа қарсы және комплаенс-функцияны, оның ішінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін тұрақты талдауды, КЖ/ТҚ/ФРОМУ мониторингін және қызметкерлер үшін оқыту іс-шараларын жүргізуді жетілдіруді жалғастырады.

Аталған шараларды іске асыру қызметтің тұрақтылығын, процестердің ашықтығын арттыруға және клиенттер, серіктестер, инвесторлар мен мемлекеттік институттар тарапынан сенімді нығайтуға бағытталған.

6. Қосымшалар

1-қосымша: Есеп туралы мәліметтер

Осы есеп «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ-ның 2025 жылғы 1 қаңтардан 31 желтоқсанға дейінгі кезеңдегі тұрақты даму саласындағы қызметінің нәтижелерін қамтиды.

Есеп жыл сайын шығарылады. Алдыңғы есеп 2024 жылдың қорытындысы бойынша дайындалды.

Тұрақты даму қағидаттарын енгізу және іске асыру туралы ақпарат тұрақты даму саясатына сәйкес ЭКА-ның жылдық қаржылық емес есебіне интеграцияланған.

Есепті дайындау кезінде мынадай халықаралық стандарттар мен бастамалар пайдаланылды:

1. стандарттар IFRS Sustainability Disclosure Standards (IFRS S1 және IFRS S2);
2. стандарт Global Reporting Initiative (GRI);
3. Қазақстан Республикасының уәкілетті органы бекіткен қаржы ұйымдары үшін ESG ақпаратын ашу жөніндегі нұсқаулық;
4. БҰҰ Жаһандық шартының қағидаттары;
5. БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттары;
6. жасыл инвестиция қағидаты (GIP);
7. әйелдердің мүмкіндіктерін кеңейту принциптері;
8. Net Zero Export Credit Agencies бастамасы;
9. Green Investment Principles.

Тұрақты даму саласындағы ақпаратты дайындау ЭКА-ның барлық тартылған құрылымдық бөлімшелерінің қатысуымен шоғырландырылып жүзеге асырылады және халықаралық стандарттарға, ішкі саясаттарға және орнықты дамудың негізгі көрсеткіштеріне сәйкестігін көрсетеді.

2024 жылдың қорытындысы бойынша ЭКА "Листингке жатпайтын компаниялар арасындағы үздік жылдық есеп" номинациясы бойынша KASE конкурсының жеңімпазы атанды, бұл ашықтықтың, ақпаратты ашу сапасының және корпоративтік басқарудың жетілуінің жоғары деңгейін растайды.

Ұйымдастыру деректері

GRI 2-1, 201-4

ЭКА-ның жалғыз акционері «Бәйтерек» ұлттық инвестициялық холдингі» АҚ болып табылады, оған орналастырылған акциялардың 100% - ы тиесілі.

Заңды атауы: «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамы.

Меншік нысаны және заңды нысаны: мемлекет қатысатын акционерлік қоғам.

Заңды мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Астана қ., Мәңгілік Ел даңғылы, 55А, С4.2 блогы.

Ресми сайт: kazakhexport.kz.

Қызмет географиясы

Агенттік Орталық Азия, ТМД, Азия, Еуропа және Таяу Шығыс елдерін қоса алғанда, халықаралық нарықтардағы қазақстандық кәсіпорындардың экспорттық операцияларын қолдауды жүзеге асырады.

Есептік кезеңдегі қызметтің негізгі бағыттары Ресей, Өзбекстан, Қырғызстан, Тәжікстан, Қытай және Біріккен Араб Әмірліктері болды.

Орнықты даму жөніндегі есептілікке енгізілген субъектілер

GRI 2-2

Есеп ЭКА-ның барлық заңды тұлғасын, оның ішінде орталық аппарат пен өкілдіктерді қамтиды, бұл деректердің толық қамтылуын және салыстырылуын қамтамасыз етеді.

Қаржылық емес есептіліктің шекаралары қаржылық есептіліктің периметрімен сәйкес келеді. Деректерді жинау, тексеру және шоғырландыру ЭКА-ның қолданыстағы ұйым құрылымы шеңберінде орталықтандырылған түрде жүзеге асырылады.

Деректерді шоғырландыру әдістемесі

Бұл процесс барлық құрылымдық бөлімшелерден жүйелі түрде ақпарат алуды, оны тексеруді және бірыңғай есептілікке біріктіруді қамтиды. Қолданылатын әдістеме ішкі және халықаралық стандарттарға сәйкес деректердің тұтастығын, салыстырмалылығын және дұрыстығын қамтамасыз етеді.

Есеп беру кезеңі, жиілігі және байланыс ақпараты

GRI 2-3

Есеп 2025 жылдың 1 қаңтарынан 31 желтоқсанына дейінгі кезеңді қамтиды және бекітілгеннен кейін жыл сайын жарияланады.

Осыған ұқсас кезеңдегі қаржылық есептілік, сондай-ақ Директорлар Кеңесі бекіткен корпоративтік басқару кодексі қағидаттарының сақталуы туралы есеп корпоративтік сайтта

орналастырылады және ЭКА ақпаратын ашудың жалпы контурының бөлігі болып табылады.

Есепті дайындау кезінде бизнес-жоспардың, ішкі басқару есептілігінің орындалуы бойынша деректер, сондай-ақ іс-шаралар жоспарларында және орнықты даму саласындағы қызметтің негізгі көрсеткіштерінде көзделген көрсеткіштер пайдаланылды.

Осы есепке байланысты мәселелер бойынша келесі байланыстар арқылы хабарласуға болады:

Электрондық пошта: **info@kazakhexport.kz**

Телефон: **+7 (7172) 95 56 56**

Мекен-жайы: **Қазақстан Республикасы, Астана қ., Мәңгілік Ел даңғылы, 55А, "Бәйтерек" Бизнес-орталығы.**

Ақпаратты қайта қарау

GRI 2-4

Есептік кезеңде бұрын ашылған ақпаратты қайта қарау жүзеге асырылмады.

Сыртқы тексеру

GRI 2-5

Қаржылық есептіліктің сыртқы аудитін аудиторлық ұйым жүргізеді. Сыртқы аудитті ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі саясатқа сәйкес жоба бойынша әріптес кемінде бес жылда бір рет ротациялануға тиіс. Егер өткен жылы жұмыс істеген сыртқы аудитор қайта тағайындалса, ол жоба бойынша серіктестің сабақтастық жоспарын дайындайды. Көрсетілген жоспар ЭКА Директорлар кеңесінің Аудит жөніндегі комитетінің қарауына ұсынылады. Басқа аудиторды таңдағанда, мұндай жоспарды дайындау қажет емес.

Этика кодексіне сәйкес, қаржылық есептілік аудитіне қатысы жоқ бірқатар аудиторлық емес қызметтерді көрсету мүдделер қақтығысына әкелуі және сыртқы аудитордың тәуелсіздігіне әсер етуі мүмкін. Сыртқы аудитордың пайымдауларының тәуелсіздігін қамтамасыз ету мақсатында одан бухгалтерлік есеп жүргізу, қаржылық есептілік жасау, сондай-ақ салықтық және арнайы аудит жүргізу жөнінде қызметтер алуға тыйым салынады.

Аудитордың тәуелсіздігінің ықтимал қатерлерін бағалау кезінде сыртқы аудитті ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі саясатты қоса алғанда, ҚР заңнамасы және ішкі нормативтік құжаттар қолданылады.

Осы жылдық есепте ұсынылған қаржылық емес ақпарат тәуелсіз сыртқы куәландырудан өткен жоқ.

Маңызды тақырыптардың тізімі

GRI 3-2

ESG МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ МАТРИЦАСЫ

Санаты	Тақырыбы	Маңыздылық деңгейі	Маңыздылық факторлары
БАСҚАРУ ЖӘНЕ СТРАТЕГИЯ	ESG тұрақты даму және интеграция стратегиясы	Маңызды	Қаржы тиімділігі, бедел, стандарттарға сәйкес
	Корпоративтік басқару, Директорлар кеңесі және комитеттер	Маңызды	Қаржы тиімділігі, бедел, стандарттарға сәйкес
	Тәуекелдерді басқару (оның ішінде экологиялық және әлеуметтік)	Маңызды	Қоғам мен қоршаған ортаға әсер ету, қаржылық тиімділік
	Әдеп мінез-құлқы, сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекет, комплаенс	Өте маңызды	Қаржы тиімділігі, бедел, стейкхолдерлерге сенім

	Жауапты сатып алулар	Маңызды	Әлеуметтік және экологиялық тұрақтылық, бедел
КЛИМАТ ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯ	Климаттың өзгеруі және климаттық тәуекелдерді басқару	Маңызды	Қаржы тиімділігі, климаттық тәуекелдер
	Шығынжыларды қысқарту мақсаттары (Scope 1,2,3)	Өте маңызды	Климаттық тұрақтылық, стандарттарға сәйкес
	Энергия тиімділігі және ресурстарды ұтымды пайдалану	Маңызды	Қаржы тиімділігі, экологиялық тұрақтылық
	Қалдықтарды басқару және «жасыл кеңсе»	Маңызды	Экологиялық тұрақтылық
	Жауапты сақтандыру/қаржыландыру	Маңызды	ESG тәуекелдерді басқару, қаржы тұрақтылығы
ӘЛЕУМЕТТІК ТҰРАҚТЫЛЫҚ	Жұмыспен қамту, еңбекақы төлеу, қызметкерлерді тарту	Өте маңызды	Адами капиталды басқару, бедел
	Гендерлік теңдік, адам құқықтары, кемсітпеушілік	Маңызды	Әлеуметтік тұрақтылық, стейкхолдерлерге сенім
	Оқу, даму және мансаптық мүмкіндіктер	Маңызды	Адами капиталды басқару
	Еңбек қауіпсіздігі және қорғау	Өте маңызды	Адами капиталды басқару, бедел
	Корпоративтік еріктілік, әлеуметтік жобалар	Маңызды	Әлеуметтік тұрақтылық, бедел

Маңыздылық деңгейі:

Өте маңызды – Тұрақты даму мен бизнеске елеулі әсер ететін негізгі тақырыптар

Маңызды – Тұрақтылық пен беделге әсер ететін маңызды тақырыптар

Маңыздылық факторлары:

Қаржы тиімділігі

Қоғам мен қоршаған ортаға әсер ету

Бедел мен стейкхолдерлерге сенім

2-қосымша: Экономикалық көрсеткіштер

Кесте 35. Экспорттық қаржыландыру көрсеткіштері, млн теңге

№	Көрсеткіштер	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Қабылданған міндеттемелердің көлемі	204 704	259 081	324 766	336 136	561 560
2.	Берілген сауда қаржыландыру көлемі	17 713	18 596	6 611	22 544	16 717
3.	Ұсынылған экспорт алдындағы қаржыландыру көлемі	14 436	1 423	12 723	7 622	75 452

GRI 201-2

Кесте 36. 2025 жылға арналған ЭКА құралдары бөлінісінде қолдау көлемі

№ р / б	Қолдау құралының атауы	Қолдау көлемі, млн теңге	Үлесі, %
1	Қысқамерзімді дебиторлық берешекті сақтандыру	411 386	62,93%
2	Қарыздарды сақтандыру	112 525	17,21%
3	Экспорт алдындағы қаржыландыру	75 452	11,54%
4	Экспорттық құжаттамалық аккредитивтерді сақтандыру	17 943	2,74%
5	Экспорттық сауда қаржыландыру	16 717	2,56%
6	Жобалық қаржыландыруды сақтандыру	11 497	1,76%
7	Қайта сақтандыру (СКДЗ)	6 668	1,02%

8	Борышкердің міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету үшін Банкке берілетін кепілдік	1 160	0,18%
9	Келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындау кепілдігі	264	0,04%
10	Экспорттық кредиттерді сақтандыру	117	0,02%
	Барлығы	653 729	100%

GRI 201-2

Кесте 37. Экспорттық келісімшарттардың көлемі мен саны

№	Сала	Көрсетілген қолдау көлемі, млн теңге	Экспорттық келісімшарт сомасы, млн теңге	Экспорттық келісімшарттар саны
1.	Металлургия	346 369,12	586 959,56	66
2.	Азық-түлік өнеркәсібі	242 880,60	751 284,66	354
3.	АӨК-дайын өнім	27 767,37	196 639,14	78
4.	Химия өнеркәсібі	27 182,75	52 040,26	9
5.	Құрылыс материалдарын өндіру	4 341,54	9 535,93	8
6.	Мұнай өңдеу өнеркәсібі	1 900,17	3 517,99	1
7.	Электротехникалық / электрондық өнеркәсіп	1 815,67	30 015,23	6
8.	Машина жасау	700,00	1 562,87	3
9.	Жеңіл өнеркәсіп	508,30	36 859,64	10
10.	Азаматтық құрылыс	263,56	-	-
	Барлығы	653 729,08	1 668 415,28	535

GRI 201-2

Кесте 38. Елдер бөлінісінде қабылданған міндеттемелер көлемінің серпіні, млн теңге

№	Ел	2021	2022	2023	2024	2025

1	Қазақстан	144 512	171 788	243 903	94 835	125 182
2	Ресей	35 708	11 741	5 321	135 305	223 738
3	Өзбекстан	14 469	60 920	61 033	98 399	148 650
4	Тәжікстан	4 769	4 730	4 766	2 575	7 652
5	Қырғызстан	1 382	3 066	2 911	1 481	14 022
6	Польша	59	1 639	113	921	216
7	Литва	-	473	-	295	-
8	Әзірбайжан	718	182	83	318	620
9	Беларусь	763	1 175	135	52	1 208
10	Украина	1 001	1 088	-	-	-
11	Германия	441	86	-	-	1 613
12	Моңғолия	89	318	580	236	722
13	Қытай	195	76	8	53	9 311
14	Түркия	160	38	243	-	-
15	Грузия	309	266	-	-	21
16	БАӘ	17	27	-	-	25 218
17	<u>Басқалар *</u>	112	1 495	5 670	1 666	3 387
	Барлығы:	204 704	259 081	324 766	336 136	561 560

* Оман, Словакия, Армения, Түрікменстан, Эстония, Сингапур, АҚШ, Хорватия

GRI 201-2

Кесте 39. Елдер бөлінісінде 2025 жылға қабылданған міндеттемелердің көлемі, млн теңге

№ р / б	Сақтандыру/кепілдік аумағы	Қабылданған міндеттемелер көлемі, млн теңге	Үлесі, %
1	Ресей	223 737,93	39,8%
2	Өзбекстан	148 650,21	26,5%
3	Қазақстан	125 181,81	22,3%
4	БАӘ	25 218,06	4,5%
5	Қырғызстан	14 021,67	2,5%
6	Қытай	9 311,09	1,7%
7	Тәжікстан	7 651,64	1,4%
8	АҚШ	2 591,70	0,5%
9	Германия	1 613,35	0,3%

10	Беларусь	1 207,88	0,2%
11	Моңғолия	721,67	0,1%
12	Әзірбайжан	620,52	0,1%
13	Армения	512,10	0,09%
14	Хорватия	283,26	0,05%
15	Польша	216,10	0,04%
16	Грузия	20,73	0,004%
	Барлығы	561 559,72	100%

3-қосымша: Қолдау құралдары

Кесте 40.

№	Өнімнің атауы	Өнімнің қысқаша сипаттамасы
1	Экспорттық кредитті сақтандыру	Төлемді кейінге қалдыра отырып жеткізу кезінде шетелдік контрагенттің қаржылық міндеттемелерді орындамау тәуекелінен қорғау.
2	Қысқамерзімді дебиторлық берешекті сақтандыру	Экспорттаушылар мен қаржы институттарын төлемді кейінге қалдыру келісімшарттары бойынша шетелдік сатып алушылардың төлем жасамау қаупінен қорғау.
3	Экспорт алдындағы қаржыландыру	Төлемді кейінге қалдыра отырып, экспорттық келісімшарттар бойынша айналым қаражатын толықтыруға қаржыландыру.
4	Аванстық төлемдерді қайтару бойынша жауапкершілікті сақтандыру	Қазақстандық компанияларды аванстайтын шетелдік импорттаушыларды қорғау.
5	Облигациялар бойынша жауапкершілікті сақтандыру	Қаржыландыруды тарту және облигация ұстаушыларды дефолт қаупінен қорғау.
6	Жұмыстарды орындау және қызметтер көрсету кезіндегі шығындарды сақтандыру	Импорттаушы келісімшарт бойынша жұмыс нәтижесін қабылдаудан бас тартқан жағдайда төлемеуден қорғау.
7	Экспорттық аккредитивтерді сақтандыру	Банктерді аккредитив эмитент-банкiнiң міндеттемелерін орындамау тәуекелінен қорғау.
8	Экспорттық сауда қаржыландыру	Қазақстандық өнімге сұранысты ынталандыру үшін банктер арқылы шетелдік сатып алушыларды қаржыландыру.
9	Қарыздарды сақтандыру	Банктерді экспорттаушылардың қарыздар бойынша міндеттемелерін орындамау тәуекелінен қорғау.
10	Жобалық қаржыландыруды сақтандыру	Банктерді инвестициялық жобаларға кредиттер бойынша экспорттаушылардың төлемеу тәуекелінен қорғау.
11	Қаржы лизингін сақтандыру	Кепілдер жеткіліксіз болған немесе лизинг беруші қабылдамайтын тәуекелдер болған кезде лизингке қол жеткізу.
12	Қаржы ұйымдары алдындағы жауапкершілікті сақтандыру	Қаржы ұйымдарын кепілдіктер бойынша төлемеуден қорғау.
13	Шетелдік банктердің банктік кепілдіктерін сақтандыру	Шетелдік банктер берген кепілдіктер бойынша міндеттемелерді орындамау тәуекелінен қорғау.

14	Мерзімді валюталық мәмілелер бойынша сақтандыру	Банктерді мерзімді валюталық келісімшарттар бойынша міндеттемелерді орындамаудан қорғау.
15	Халықаралық факторингті сақтандыру	Факторингтік операцияларды шетелдік контрагенттердің міндеттемелерді бұзу қаупінен қорғау.
16	Шетелдік контрагентті қаржыландыру кезіндегі сақтандыру	Банктерді шетелдік импорттаушыларға берілген кредиттер бойынша төлемеуден қорғау.
17	Қаржы ұйымдарының шығындарын сақтандыру	Аккредитивтерді, кепілдіктерді, кредиттерді қоса алғанда, қаржылық қызметтер шарттарының кең ауқымы бойынша қорғау.
18	Қазақстандық инвестицияларды сақтандыру	Инвестицияларды шетелдік компаниялардың төлемеу қаупінен қорғау.
19	Тендерлік кепілдік	Тендерге қатысушының міндеттемелерін орындау кепілдігі.
20	Келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындау кепілдігі	Келісімшарттық міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету.
21	Келісімшарт бойынша аванстық төлемді қайтару кепілдігі	Келісімшарт талаптары орындалмаған кезде авансты қайтаруды қамтамасыз ету.
22	Банкке берілетін кепілдік	Банк арқылы шетелдік контрагентке кепілдік шығаруды қамтамасыз ету.
23	Кредитті қайтару кепілдігі	Экспорттық жобалар бойынша кредитті қайтаруды қамтамасыз ету.
24	Шикізаттық емес экспортты ілгерілету үшін кредиттеуге (қарыздарға) байланысты "Қазақстанның Даму Банкі" АҚ-мен мәмілені сақтандыру	Жобалардың сенімділігі мен тұрақтылығын арттыра отырып, "Қазақстанның Даму Банкі" АҚ арқылы қаржыландыруды тартатын экспорттаушыларды қорғауды қамтамасыз ету.
25	Шикізаттық емес экспортты ілгерілету үшін кредиттеуге (қарыздарға) байланысты портфельдік сақтандыру жөніндегі қағидалар	Портфельдік сақтандыру туралы Бас келісім негізінде кредиттік шарттар жиынтығына қатысты сақтандыру қорғауын қамтамасыз ету.

4-қосымша: Қаржылық есептілік

«Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес қаржылық есептілікті дайындайды және жариялайды. Жылдық қаржылық есептілік 2024-2026 жылдар кезеңінде "ПРАЙСУОТЕРХАУСКУПЕРС" ЖШС компаниясы болып табылатын тәуелсіз аудитордың аудитінен өтеді. Тәуелсіз аудитордың ескертулері мен есебі бар 2025 жылғы қаржылық есептіліктің толық мәтіні ЭКА корпоративтік интернет-ресурсында қолжетімді.

"Қазақстанның Экспорттық-кредиттік агенттігі" АҚ

2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы пайда немесе залал және басқа жиынтық кіріс туралы есеп

Ескерту		31 желтоқсан 2025 ж.	31 желтоқсан 2024 ж.
		мың теңге	мың теңге
Сақтандыру бойынша кіріс	9	8,053,132	6,785,552
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар	9	(7,093,523)	(11,087,115)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар	9	(1,343,520)	(561,821)
Сақтандыру қызметінің нәтижесі		(383,911)	(4,863,384)
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша қаржылық шығыстар		(1,812,295)	(2,654,354)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша қаржылық кірістер		86,787	110,958
Сақтандыру қызметінен түсетін қаржылық шығыстардың жиыны		(1,725,508)	(2,543,396)
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер	10	20,609,452	18,509,155
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан таза (шығын)/пайда		(1,244,112)	3,644,347
Жалпы әкімшілік шығыстар	11	(3,190,886)	(2,711,838)
Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған залал		(92,515)	(77,733)
Басқа операциялық шығын, таза		(24,585)	(494)
Табыс салығы шегерілгенге дейінгі пайда		13,947,935	11,956,657
Табыс салығы бойынша үнемдеу/(шығыс)	12	54,892	(3,137,478)
Кезеңдегі пайда		14,002,827	8,819,179
Табыс салығын шегергендегі өзге жиынтық (залал)/кіріс			
Әділ құн өзгерістерінің резерві:			
- Бағалы қағаздардың әділ құнының таза өзгеруі		(3,492,790)	2,547,100
Табыс салығын шегергендегі кезеңдегі өзге жиынтық (залал)/кіріс		(3,492,790)	2,547,100
Кезең ішіндегі жалпы жиынтық табыс		10,510,037	11,366,279

5-тен 80-ге дейінгі беттерде ұсынылған бұл қаржылық ақпаратты Агенттік басшылығы 2026 жылғы 2 наурызда бекітті және қол қойды:

А. Чайжунусов
Басқарма Төрағасы

Т. Дузбасва
Бас бухгалтер

"Қазақстанның Экспорттық-кредиттік агенттігі" АҚ
Қаржылық жағдай туралы есеп

	Ескерту	31 желтоқсан 2025 ж. мың теңге	31 желтоқсан 2024 ж. мың теңге
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	13	57,454,551	81,533,181
Банктердегі депозиттер	14	89,360,288	32,003,134
Инвестициялық бағалы қағаздар:			
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланады	15	43,326,206	45,818,084
- амортизацияланған құны бойынша бағаланады	15	7,190,549	16,074,081
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	16	1,563,464	1,388,351
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша активтер	16	1,260,689	179,871
Негізгі құралдар		354,132	147,135
Материалдық емес активтер		358,849	165,908
Ағымдағы салық активі		1,123,855	1,020,417
Кейінге қалдырылған салық активтері	12	4,731,058	72,991
Болашақ кезеңдердің шығындары*	21	1,125,930	820,975
Басқа активтер		12,846	17,244
Барлық активтер		207,862,417	179,241,372
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	16	55,970,824	52,723,567
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер		626,815	314,105
Сауда кредиторлық берешек*		839,453	320,895
Басқа міндеттемелер		663,663	457,754
Барлық міндеттемелер		58,100,755	53,816,321
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	17	125,100,000	105,100,000
Қосымша төленген капитал		732,819	732,819
Тұрақтандыру резерві	17	4,377,215	4,123,978
Бағалы қағаздардың әділ құнының өзгеру резерві		(3,518,558)	(25,768)
Бөлінбеген пайда		23,070,186	15,494,022
Барлық меншікті капитал		149,761,662	125,425,051
Барлық міндеттемелер мен меншікті капитал		207,862,417	179,241,372

* 2024 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жағдай туралы есептің таныстырылымы неғұрлым егжей-тегжейлі ұсыну үшін 2025 жылғы 31 желтоқсандағы форматқа сәйкес келтірілді.

	2025 ж. мың теңге	2024 ж. мың теңге
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Табыс салығы шегерілгенге дейінгі пайда	13,947,935	11,956,657
<i>Түзетулер:</i>		
Шығарылған сақтандыру шарттары және ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер мен міндеттемелердегі өзгерістер	2,309,950	18,104,334
Тозу және амортизация	83,026	69,989
Басқа операциялық шығындар	108,938	-
Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған залал	82,193	77,782
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер	(20,609,451)	(18,509,155)
Іске асырылмаған бағамдық айырмашылық	1,244,112	(3,714,116)
Операциялық қызметтен операциялық активтер мен міндеттемелердің өзгеруіне дейінгі ақша ағындары	(2,833,297)	7,985,491
Операциялық активтердің (ұлғаюы)/азайуы		
Банктердегі депозиттер	(58,412,027)	(7,607,483)
Басқа активтер	(411,151)	117,126
Операциялық міндеттемелерді ұлғайту/(азайту)		
Басқа міндеттемелер	723,396	281,257
Операциялық қызметтен алынған пайыздық кіріске және табыс салығын төлеуге дейінгі/(пайдаланылған) таза ақша қаражаты	(60,933,079)	776,391
Төленген табыс салығы	(4,111,426)	(4,876,311)
Алынған пайыздық кіріс	19,909,086	16,195,574
Операциялық қызметтен түскен ақша ағындары	(45,135,419)	12,095,654
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан және өтеуден түсетін түсімдер	15,493,599	8,333,760
Борыштық бағалы қағаздарды сатып алу	(7,746,125)	(35,953,472)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(482,964)	(194,907)
Инвестициялық қызметтен/(пайдаланылған) ақша қаражатының ағындары	7,264,510	(27,814,619)
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Акциялар шығару	20,000,000	-
Төленген дивидендтер	(6,173,426)	(3,467,719)
Қаржы қызметінен/(пайдаланылған) ақша қаражатының ағындары	13,826,574	(3,467,719)
Ақша қаражаттары мен олардың баламаларын таза азайту	(24,044,335)	(19,186,684)
Валюта бағамдарының өзгеруінің ақша қаражаттары мен олардың баламаларына әсері	(34,295)	(50,840)
Кезең басындағы жағдай бойынша ақша қаражаттары және олардың баламалары	81,533,181	100,770,705
Жыл соңындағы жағдай бойынша ақша қаражаты және олардың баламалары (13-ескерту)	57,454,551	81,533,181

Басқарма Тарағасы
2025 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдағы меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есеп

мың теңге	Акционерлік капитал	Қосымша төленген капитал	Тұрақстандыру резерві	Өділ құн өзгерістерінің резерві	Жинақталған пайда	Барлық меншікті капитал
2025 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	105,100,000	732,819	4,123,978	(25,768)	15,494,022	125,425,051
Жалпы жиынтық табыс						
Бір жылдағы пайда	-	-	-	-	14,002,827	14,002,827
Басқа жиынтық шығын						
Өділ құнның таза өзгеруі	-	-	-	(3,492,790)	-	(3,492,790)
Барлығы басқа жиынтық шығын	-	-	-	(3,492,790)	-	(3,492,790)
Бір жылдағы жалпы жиынтық табыс				(3,492,790)	14,002,827	10,510,037
Меншікті капиталдың құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен операциялар						
Капиталға жарналар (акциялар шығару)	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000
Дивидендтер (17-Ескерту)	-	-	-	-	(6,173,426)	(6,173,426)
Тұрақстандыру резервіне көшіру (17-Ескерту)	-	-	253,237	-	(253,237)	-
Меншік иелерімен барлық операциялар	20,000,000	-	253,237	-	(6,426,663)	13,826,574
2025 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	125,100,000	732,819	4,377,215	(3,518,558)	23,070,186	149,761,662

5-қосымша: Кадрлық көрсеткіштер

GRI 2-7, 2-8, 401-1, 405-1

Кесте 41. 2025 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНҒА ЖАС БОЙЫНША БӨЛІНЕТІН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ, АДАМ

Санат	Барлығы	30 жастан кіші		30-50 жас		50 жастан үлкен	
		Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %
Сызықтық лауазымдар	125	18	14%	102	82%	5	4%
Басшылық лауазымдар	7	-	0%	7	100%	-	0%

* басқарушы лауазымдар-Басқарма мүшелері, басқарушы директорлар

Кесте 42. 2025 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНҒА ЖЫНЫСЫ БОЙЫНША БӨЛІНЕТІН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ, АДАМ

Санат	Барлығы	Ерлер		Әйелдер	
		Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %
Сызықтық лауазымдар	125	58	46%	67	54%
Басшылық лауазымдар	7	4	57%	3	43%

Кесте 43. 31.12.2025 ж. тұрақты және уақытша қызметкерлердің саны

Санат	Барлығы	Ерлер		Әйелдер	
		Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %
Тұрақты жұмысшылар	132	62	47%	70	53%
Уақытша жұмысшылар	5	2	40%	3	60%

Кесте 44. 31.12.2025 ж. штаттан тыс қызметкерлер санының динамикасы, адам

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Штаттан тыс жұмысшылар	10	7	10

Кесте 45. 2025 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНҒА ГЕНДЕРЛІК БӨЛІНІСТЕГІ ШТАТТАН ТЫС ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ САНЫ

Санат	Барлығы	Ерлер		Әйелдер	
		Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %
Штаттан тыс жұмысшылар	10	2	20%	8	80%

Кесте 46. ГЕНДЕРЛІК ЖӘНЕ ЖАС БӨЛІНІСІНДЕГІ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ТІЗІМДІК САНЫНЫҢ ДИНАМИКАСЫ, %

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Гендерлік топтар бойынша:	97	112	129
Ерлер	55%	52%	47%
Әйелдер	45%	48%	53%
Жас топтары бойынша			
30 жастан кіші	9%	10%	15%
30-50 жас	86%	85%	81%
50 жастан үлкен	5%	5%	4%

Кесте 47. Гендерлік және жас топтары бойынша бөліністе жалданған қызметкерлердің көрсеткіші, %

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Жалданған қызметкерлердің коэффициенті*, барлығы	Жыл соңындағы тізімдік-99, Коэф. = 23%	Жыл соңындағы тізімдік-126, Коэф. = 42%	Жыл соңындағы тізімдік-132, Коэф. = 21%
Гендерлік топтар бойынша:			
Ерлер	Тізімдік-56, коэф. = 26,8%	Тізімдік-60, коэф. = 37,7%	Тізімдік-62, коэф. = 19,4%
Әйелдер	Тізімдік-45, коэф. = 17,8%	Тізімдік-66, коэф. = 45,5%	Тізімдік-70, коэф. = 22,9%
Жас топтары бойынша			
30 жастан кіші	Тізімдік – 12, Коэф. = 75%	Тізімдік – 18, Коэф. = 61%	Тізімдік – 18, Коэф. = 39%
30-50 жас	Тізімдік – 84, Коэф.=15,5%	Тізімдік – 102, Коэф.= 38%	Тізімдік – 109, Коэф.= 19%
50 жастан үлкен	Тізімдік – 5, Коэф.= 20%	Тізімдік – 6, Коэф.= 50%	Тізімдік – 5, Коэф.= 0%

* Жаңадан жалданған жұмыскерлердің коэффициенті есепті кезеңде жаңадан жалданған жұмыскерлер санының жыл соңындағы ЭКА жұмыскерлерінің тізімдік санына қатынасы ретінде айқындалады

Кесте 48. Есептік кезеңде еңбек қатынастары бұзылған қызметкерлердің жалпы саны, адам

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Гендерлік топтар бойынша:			
Ерлер	17	16	11

Әйелдер	7	10	11
Жас топтары бойынша			
30 жастан кіші	6	2	3
30-50 жас	16	22	18
50 жастан үлкен	2	2	1

Кесте 49. Гендерлік және жас топтары бойынша кадрлардың ауысу динамикасы, %

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Барлығы	24,6%	23,1%	17%
Гендерлік топтар бойынша:			
Ерлер	17,5%	14,2%	8,5%
Әйелдер	7,2%	8,9%	8,5%
Жас топтары бойынша			
30 жастан кіші	6,2%	1,8%	2,3%
30-50 жас	16,4%	19,6%	14,0%
50 жастан үлкен	2,1%	1,8%	0,8%

6-қосымша: GRI стандарттарына сәйкестік индексі

Кесте 50. GRI стандарттарына сәйкестік индексі

Индикатор	Ашу	Есептегі бөлім және бет / Түсініктеме	Ашылмау себебі		
			Талап ашылмаған	Себебі	Түсіндіру
GRI 2. Жалпы ақпаратты ашу					
Есеп беруді ұйымдастыру және оның тәжірибесі					
2-1	Ұйым туралы мәліметтер	Қосымша 1. Есеп туралы мәліметтер: 108 бет			
2-2	Ұйымның тұрақты даму саласындағы есептілігіне енгізілген субъектілер	1-қосымша: Есеп туралы мәліметтер: 108-109 б			
2-3	Есепті кезең, жиілік және байланысатын тұлға	Қосымша 1. Есеп туралы мәліметтер: 109 бет			
2-4	Ақпаратты қайта қарау	Қосымша 1. Есеп туралы мәліметтер: 109 бет			
2-5	Сыртқы куәландыру	Қосымша 1. Есеп туралы мәліметтер: 110 б			
Қызмет түрлері және қызметкерлер					
2-6	Ұйым жұмыс істейтін секторлар Құн тізбегі Басқа іскерлік қатынастар	2. Агенттік туралы (2.1–2.5): 8-12 б	d. Алдыңғы есептік кезеңмен салыстырғанда 2-6-а, 2-6-б және 2-6-с-дегі елеулі өзгерістерді сипаттау		ЭКА-да өнімді жеткізу тізбегіне байланысты айтарлықтай өзгерістер жоқ
2-7	Қызметкерлер	5.4.1 Қызметкерлер және кадр саясаты, 5.4.2 Жұмыспен қамту: 91-95 б; 5-қосымша. Кадрлық көрсеткіштер: 123 б	b. III Қызметкерлердің жынысы мен аймақтары бойынша кепілдендірілмеген жұмыс уақыты	Қолданылмайды	Тұрақты емес жұмыс кестесі штаттық қызметкерлер үшін қолданылмайды
2-8	Қызметкер болып табылмайтын қызметкерлер	Қосымша 5. Кадрлық көрсеткіштер: 123 б			
Корпоративтік басқару					
2-9	Басшылықтың құрылымы мен құрамы	4.1. Басқару құрылымы, 4.2. Директорлар кеңесі: 42-44 б			
2-10	Жоғары басқарушы органды ұсыну және таңдау	4.4. Тағайындау және таңдау: 51 б			
2-11	Жоғары басшы органның төрағасы	4.2. Директорлар кеңесі: 44 б			
2-12	Әсерді басқаруды қадағалаудағы жоғары басқару органының рөлі	4.5. Басқару органының рөлі: 51-54 б			
2-13	Әсерді басқару жауапкершілігін беру	4.6. Жауапкершілікті беру: 54 б			

2-14	Жоғары басқарушы органның орнықты даму саласындағы есептіліктегі рөлі	4.7. ESG есептілігін дайындаудағы ДК рөлі: 54 б			
2-15	Мүдделер қақтығысы	4.8. Мүдделер қақтығысы: 55 б			
2-16	Маңызды мәселелер туралы ақпарат беру	4.9. Маңызды мәселелер туралы хабарлама: 56 б			
2-17	Жоғары басқарушы органның ұжымдық білімі	5.1. ESG тәсілі: 65 б; 5.1.3 ESG басқару жүйесі және енгізу: 68-71 б			
2-18	Жоғары басшы орган жұмысының тиімділігін бағалау	4.10. Басқару органының тиімділігін бағалау: 56-57 б			
2-19	Сыйақы саясаты	4.11. ЭКА шенеуніктерін марапаттау саясаты: 57-58 б	а. ii. Жұмысқа қабылдау кезінде тіркелгені үшін бонустар немесе ынталандырушы төлемдер; v. Зейнетақы төлемдері;	Қолданылмайды	ЭКА-да тіркеу бонустары немесе жұмысқа қабылдау кезінде ынталандырушы төлемдері, зейнетақы төлемдері сияқты жеке төлемдер бойынша тәжірибе жоқ
2-20	Сыйақы мөлшерін анықтау процесі	4.11. ЭКА шенеуніктерін марапаттау саясаты: 57-58 б			
2-21	Жылдық жалпы сыйақы коэффициенті	4.11. ЭКА шенеуніктерін марапаттау саясаты: 57-58 б	с. Деректерді және олардың қалай жиналғанын түсіну үшін қажетті контекстік ақпаратты хабарлау	с. Құпия	
Стратегия, саясат және практикалық әдістер					
2-22	Тұрақты даму стратегиясы туралы мәлімдеме	1.1. Директорлар Кеңесі Төрағасының үндеуі: 4 б			
2-23	Саясат саласындағы міндеттемелер	5.1.1 Стратегиялық тәсіл және нормативтік база, 5.1.2 2025 жылғы негізгі жетістіктер мен халықаралық бастамалар: 65-66 б. 5.1.4 Стратегиялық міндеттемелер және халықаралық стандарттар: 71-73 б			
2-24	Өзіне алған міндеттемелерді орындау	5.1.3 ESG басқару жүйесі және іске асыру: 68-71 б. 5.1.4 Стратегиялық міндеттемелер және халықаралық стандарттар: 73 б			

2-25	Теріс әсерді жою	5.1.4 Стратегиялық міндеттемелер және халықаралық стандарттар: 74 б			
2-26	Кеңес алу және алаңдаушылық білдіру тетіктері	4.12. Өтініштер мен шағымдар беру механизмдері: 58-60 б			
2-27	Заңнаманы сақтау	2025 жылы заңнаманы және реттеуші нормаларды бұзудың елеулі жағдайлары тіркелген жоқ.			
2-28	Қауымдастықтарға мүшелік	4.14. Қауымдастықтарға қатысу: 61-62 б			
2-29	Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсілі	4.15. Мүдделі тараптар: 62-65 б			
2-30	Ұжымдық шарттар	ЭКА ұжымдық еңбек шарттарын жасасу тәжірибесін қолданбайды.			
GRI 3. Маңызды тақырыптар					
3-1	Маңызды тақырыптарды анықтау тәртібі	5.2. Маңызды тақырыптар және оларды бағалау: 79-80 б			
3-2	Маңызды тақырыптардың тізімі	5.2. Маңызды тақырыптар және оларды бағалау: 79-80 б 1-қосымша. Есеп туралы мәліметтер: 112 б			
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	5.2. Маңызды тақырыптар және оларды бағалау: 81 б			
Санаты: Экономика					
GRI 201. Экономикалық көрсеткіштер					
201-1	Құрылған және бөлінген тікелей экономикалық құн	3.7. Кірістер және оларды бөлу: 28-29 б			
201-2	Климаттық тәуекелдердің қаржылық салдары	3.8. ESG және климаттық тәуекелдердің қаржылық аспектілері: 31-33 б. 5.1.2 2025 жылғы негізгі жетістіктер мен халықаралық бастамалар: 66-68 6. 5.1.3 ESG басқару жүйесі және іске асыру: 68-71 6.5.1.5 Халықаралық бастамалар, ТДМ және KPI: 78 б. 5.3.3 Экологиялық және климаттық тәуекелдерді басқару: 85-87 б. 5.3.4. Шығарындылар: 87-90 б. 5.6. ESG-келесі кезеңдерге арналған мақсаттар мен басым міндеттер: 107-108 б 2-қосымша: Экономикалық көрсеткіштер: 113-116 б	а-в. Тәуекелді немесе мүмкіндікті басқару үшін қабылданған шаралардың құны	Ашылмаған	Есептік кезеңде тек климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді басқаруға байланысты шығындарды жеке есепке алу жүзеге асырылмады. Тиісті шығыстар Агенттіктің жалпы әкімшілік, консультациялық, әдіснамалық, сертификаттық және оқыту шығыстарының құрамында ескерілді.

			а. Егер жоспар бойынша міндеттемелер ұйымның жалпы ресурстары есебінен жабылса, осы міндеттемелердің бағалау құны б. Егер жоспардың зейнетақы міндеттемелерін төлеуге арналған жеке қор болса с. Егер жоспар бойынша зейнетақы міндеттемелерін төлеу үшін құрылған қор оларды толық қамтамаса, толық қамтуға қол жеткізу үшін жұмыс беруші қабылдаған стратегияны және егер бар болса, жұмыс беруші толық қамтуға қол жеткізуге үміттенетін мерзімдерді түсіндіріңіз. е. Зейнетақы жоспарлары на қатысу деңгейі, мысалы, міндетті немесе ерікті жоспарларға, аймақтық немесе елдік жоспарларға, сондай-ақ қаржылық салдары бар жоспарларға қатысу.	Қолданылмайды	а-с. ЭКА-да Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделмеген арнайы зейнетақы қорлары немесе бағдарламалар жоқ. е. Жүйеге қатысу міндетті, 2025 жылы ерікті корпоративтік зейнетақы бағдарламалары қолданылмады.
201-3	Белгіленген төлемдері бар жоспар бойынша міндеттемелер және басқа да зейнетақы жоспарлары	3.9. Зейнетақы міндеттемелері: 33 б			
201-4	Үкіметтен алынған қаржылық көмек	3.10. Мемлекеттік қолдау: 33-34 б 1-қосымша: Есеп туралы мәліметтер: 109 б			
GRI 203. Жанама экономикалық әсер					
203-1	Инфрақұрылым мен қызметтерге қолдау көрсетілетін инвестициялар	3.11. Инфрақұрылымдық инвестициялар: 34-35 б			

203-2	Елеулі жанама экономикалық әсер	3.12. Жанама экономикалық әсер: 35-36 б 3.16. Жұмысшы кәсіптерін дамытуға қосқан үлесі: 42 б			
GRI 204. Сатып алу					
204-1	Жергілікті жеткізушілерге арналған шығыстардың үлесі	3.13. Сатып алу қызметі: 37 б			
GRI 205. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл					
3-3	Менеджмент саласындағы тәсіл	3.14. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл: 37-40 б.4.8. Мүдделер қақтығысы: 55 б			
205-1	Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бағаланған операциялар	3.14. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл: 37-40 б.4.8. Мүдделер қақтығысы: 55 б			
205-3	Сыбайлас жемқорлықтың расталған жағдайлары және қабылданған әрекеттер (2016)	3.14. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл: 40 б			
Санаты: Экологиялық					
GRI 302. Энергия					
3-3	Менеджмент саласындағы тәсіл	5.3.1 Энергия және ресурстар: 82-83 б. 5.3.2 Экологиялық бастамалар және экологиялық менеджмент: 83-84 б			
302-1	Ұйым ішіндегі энергияны тұтыну (2016)	5.3.1 Энергия және ресурстар: 83 б	с-iv. Бу d. Сатылған энергия	с-iv,d. Қолданыл майды	с-iv. Тұтынылма ған. d Сату жүзеге асырылған жоқ
302-3	Энергия сыйымдылығы	5.3.1 Энергия және ресурстар: 83 б			
302-4	Энергияны тұтынуды азайту	2025 жылдың қорытындысы бойынша ГДж-да энергия тұтынуды қысқартудың жеке сандық есебі жүзеге асырылған жоқ.			
GRI 305: Шығарындылар					
3-3	Менеджмент саласындағы тәсіл	5.3.4. Шығарындылар: 87-92 б			
305-1	Парниктік газдардың тікелей шығарындылары (қамту аймағы 1)	5.3.4. Шығарындылар: 87-88 б			
305-2	Жанама парниктік газдар шығарындылары (қамту аймағы 2)	5.3.4. Шығарындылар: 87-89 б			
305-3	Парниктік газдардың басқа жанама шығарындылары (қамту аймағы 3)	5.3.4. Шығарындылар: 87-91 б			
305-4	Парниктік газдар шығарындыларының қарқындылығы	5.3.4. Шығарындылар: 91 б			
305-5	Парниктік газдар шығарындыларын азайту	2025 жылы қысқартудың сандық есебі жүргізілмеді, 2025 жыл базалық жыл ретінде қабылданды			
GRI 306: Қалдықтар					
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	5.3.2 Экологиялық бастамалар және экологиялық менеджмент: 83-84 б			
306-1	Қалдықтардың пайда болуы және қалдықтармен	ЭКА қызметі процесінде тікелей түзілетін қалдықтар қоршаған ортаға айтарлықтай әсер етпейді.			

	байланысты айтарлықтай әсер				
306-2	Қалдықтармен байланысты елеулі әсерлерді басқару				
306-3	Түзілетін қалдықтар				
GRI 308: Жеткізушілерді экологиялық бағалау					
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	ЭКА жеткізушілер мен мердігерлерге экологиялық бағалау жүргізбейді.			
308-1	Экологиялық критерийлер бойынша бағаланған жаңа жеткізушілер				
308-2	Жеткізу тізбегіндегі қоршаған ортаға теріс әсер және қабылданған шаралар				
Санаты: Әлеуметтік					
GRI 401: Жұмысқа орналасу					
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	5.4.1. Қызметкерлер және кадр саясаты: 93-95 б. 5.4.2. Жұмыспен қамту: 96-98 б			
401-1	Жаңа қызметкерлерді жалдау және айналым	5.4.2. Жұмыспен қамту: 96-97 б 5-қосымша: Кадрлық көрсеткіштер: 124-126 б			
401-2	Уақытша жұмысшыларға немесе толық емес жұмыс күніндегі жұмысшыларға берілмейтін толық уақытты жұмысшыларға берілетін жеңілдіктер	5.4.2. Жұмыспен қамту: 97 б			
401-3	Бала күтімі бойынша демалыс (декреттік демалыс)	5.4.2. Жұмыспен қамту: 97-98 б			
GRI 403: Жұмыс орнындағы денсаулық және қауіпсіздік					
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	5.4.3. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік: 99-100 б			
403-1	Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жүйесі	5.4.3. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік: 99-100 б			
403-2	Қауіпті жағдайларды анықтау, тәуекелдерді бағалау және туындайтын жағдайларды тергеу	5.4.3. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік: 99-100 б			
403-3	Еңбекті қорғау қызметтері	5.4.3. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік: 99-100 б			
403-4	Қызметкерлердің қатысуы, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы мәселелері бойынша консультациялар және ақпараттандыру	5.4.3. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік: 99-100 б	б. Басшылық пен жұмысшылар арасындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік жөніндегі ресми	Қолданылмайды	Басшылық пен жұмысшылар арасындағы еңбекті қорғау және денсаулық жөніндегі бірлескен комитеттер жоқ

			бірлескен комитеттер		
403-5	Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелері бойынша кәсіптік даярлау	5.4.3. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік: 99-100 б			
403-6	Қызметкерлердің денсаулығын нығайту	5.4.3. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік: 99-100 б			
403-7	Іскерлік қатынастарға тікелей байланысты еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауға байланысты әсерлердің алдын алу және азайту	5.4.3. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік: 99-100 б			
403-8	Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жүйесімен қамтылған қызметкерлер	5.4.3. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік: 99-100 б			
403-9	Өндірістік қызметпен байланысты жарақаттар	5.4.3. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік: 99-100 б			
403-10	Өндірістік қызметпен байланысты денсаулықтың нашар жағдайы	5.4.3. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік: 99-100 б			
GRI 404: Оқыту және білім беру					
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	5.4.4. Оқыту: 100-103 б			
404-1	Бір қызметкерге жылына оқу сағаттарының орташа саны	5.4.4. Оқыту: 100-102 б			
404-2	Қызметкерлердің біліктілігін арттыру бағдарламалары және өтпелі кезеңдегі көмек бағдарламалары	5.4.4. Оқыту: 100-103 б			
GRI 405: Өртүрлілік және тең мүмкіндіктер					
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	5.4.1. Қызметкерлер және кадр саясаты: 93-95 б			
405-1	Басқару органдары мен қызметкерлерінің әртүрлілігі	5.4.1. Қызметкерлер және кадр саясаты: 93-95 б 5-қосымша: Кадр көрсеткіштері: 124 б			
405-2	Әйелдер мен ерлер негізгі жалақысының аракатынасы	5.4.1. Қызметкерлер және кадр саясаты: 94-95 б			
GRI 406: Кемсітпеушілік					
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	5.4.1. Қызметкерлер және кадр саясаты: 93-94 б			
406-1	Кемсітушілік жағдайлары және жағдайды түзету бойынша қабылданған шаралар	5.4.1. Қызметкерлер және кадр саясаты: 93-94 б			
GRI 413: Жергілікті қауымдастықтар					

3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	5.4.5. Қатысу аймақтарындағы әсерлер: 104-106 б			
413-1	Жергілікті қауымдастықтарды тарту операциялары, әсерді бағалау және даму бағдарламалары	5.4.5. Қатысу аймақтарындағы әсерлер: 104-106 б			
413-2	Жергілікті қауымдастықтарға нақты немесе ықтимал теріс әсер ететін операциялар	5.4.5. Қатысу аймақтарындағы әсерлер: 104-106 б			
GRI 414: Жеткізушілерді әлеуметтік бағалау					
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	Жеткізушілерді әлеуметтік критерийлер бойынша бағалау жүргізілмейді.			
414-1	Әлеуметтік критерийлер бойынша бағаланған жаңа жеткізушілер				
414-2	Жеткізу тізбегіндегі әлеуметтік ортаға теріс әсер ету және қабылданған шаралар				